

แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL)	
โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม	1
สุจินต์ หล้าคำ , ญัฐกร โต๊ะสิงห์ , ปกรณ์ชัย สุพัฒน์	
การศึกษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี.....	19
ฉันทพงศ์ สารรัตน์ , คณิงชัย วิริยะสุนทร , ขรพรรษ สุรนารณ	
การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL)	
ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์.....	37
สุจินต์ หล้าคำ , ญัฐกร โต๊ะสิงห์ , ปกรณ์ชัย สุพัฒน์	
การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 3.....	51
ภคมน โกษาจันทร์ , ภัทราพร เกษสังข์ , นฤมล ศักดิ์ปกรณ์กานต์	
สิ่งชักนำในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.....	61
ไมยรา เศรษฐมาศ , วิรยา บุญรินทร์ , กฤษฏารัตน์ ลิขินสูง	
การพัฒนารูปแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ban gan และ zuo ที่มีความหมาย “ทำ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดศรีสะเกษ.....	73
อรุโณทัย บุญชม	
แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็ง และยั่งยืนสำหรับยุค Thailand 4.0.....	83
ทิฆัมพร เพชรราเวช	

วารสารงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2562

ISSN 2350 – 9937

เจ้าของ
ที่ปรึกษา

งานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานุกาพแสนยาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ ศิลาบุตร

บรรณาธิการ
กองบรรณาธิการ (ภายในสถาบัน)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหสา พลนิต
อาจารย์อภัยพงศ์ สารรัตน์
นางอริศพัชร จักรบุตร
นายสุรพงศ์ เป้าทอง
นายสุวัฒน์ ศรีมะณี
นายทินวัชร เดชวัน
นางสาวจันจิรา ขาติมนตรี

กองบรรณาธิการ (ภายนอกสถาบัน)

รองศาสตราจารย์ ดร.บัวพันธ์ พรหมพักพิง
ดร.สมพันธ์ เตชะอธิก
ดร.อุมารินทร์ ตูลารักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีปใจ สิกขา
ดร.ศุภชัย วรรณเลิศสกุล
ดร.นงลักษณ์ สูงสุมาลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา นาแพงหมื่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา
กำหนดการเผยแพร่

มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ปีละ 2 ฉบับ

วัตถุประสงค์

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม
เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการวิจัย กิจกรรมผลงานวิจัยที่อยู่ในรูปบทความวิจัยของนักวิชาการหรือนักวิจัยจากหน่วยงานภายในและภายนอก

สถานที่ติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารงานวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
319 ถนนไทยพันทา ตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองฯ
จังหวัดศรีสะเกษ 33000
โทร. 045-643600 - 5 ต่อ 9411 - 9412

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและวิพากษ์บทความ (ภายใน)

รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดิ์วัฒน์ จรรยาสุทธีวงศ์	สาขาการเมืองการปกครอง
Assoc. Prof.Dr. Phakawat Chanyasuthiwong	Political administration
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหสา พลนิล	สาขาบริหารธุรกิจ
Asst. Prof.Dr.Sahutsa Ponnil	Business Administration
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ ศิลาบุตร	สาขาบริหารการศึกษา
Asst. Prof.Dr. Pradit Silabut	Education Administration
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ ทองพั่นชั่ง	สาขาบริหารการศึกษา
Asst. Prof.Dr. Phongsak Thongpanchang	Education Administration
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา	สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Asst. Prof.Dr. Emon Saenphuwa	Humanities and Social Sciences
ดร.เจษฎา ชาตรี	สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
Dr. Jessada Chatree	Science and Technology

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและวิพากษ์บทความ (ภายนอก)

สาขาสังคม และพัฒนา (Social and Development Branch)

รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ภาณุรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Assoc. Prof.Dr. Atchara Phanurat	Surin Rajabhat University
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทนา กุลรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Asst. Prof.Dr. Santana Kunrat	Surin Rajabhat University

สาขาประวัติศาสตร์ และโบราณคดี (History and archeology)

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Assoc. Prof.Dr.Paitoon Mikusol	Surin Rajabhat University
รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Assoc. Prof.Dr. Thaveesilp Subwattana	Maharakham University

สาขาการศึกษา และบริหารการศึกษา (Education and Educational Administration)

ศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด จำปาทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
Prof.Dr. Saiyud Champa Thong	Chandrakasem Rajabhat University
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Assoc. Prof.Dr. Boonchom Si Sa-at	Mahasarakham University
รองศาสตราจารย์ ดร.อัสวฤทธิ์ อุทัยรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Assoc. Prof.Dr. Asawarit Utharat	Ubon Ratchathani Rajabhat University
รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Assoc. Prof.Dr. Saman Asaphum	Ubon Ratchathani Rajabhat University
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ธงไชย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Asst. Prof.Dr. Sompong Thongchai	Mahasarakham University

สาขาศิลปะ และวัฒนธรรม (Arts and Culture)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ลำดวน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Asst. Prof.Dr. Somchai Lamduan	Mahasarakham University

สาขาภาษา และวรรณคดี (Language and Literature)

รองศาสตราจารย์ ดร.จารุวรรณ ธรรมวัตร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Assoc. Prof.Dr. Jaruwan Thammawat	Mahasarakham University
รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม หงส์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Assoc. Prof.Dr. Pathom Hongsuwan	Mahasarakham University

สาขาบริหารธุรกิจ และการบัญชี (Business Administration and Accounting)

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Assoc. Prof.Dr. Boonthawan VingWon	Lampang Rajabhat University
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสุนนท์ ประเสริฐสังข์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Asst. Prof.Dr. Sri Sunon Prasertsang	Roi Et Rajabhat University
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ หวังเจริญเดช	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Asst. Prof.Dr. Suwan Wangcharoendej	Mahasarakham University

สาขากฎหมาย และการปกครอง (Law and Government Branch)

รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ รัชชกุล	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
Assoc. Prof.Dr. Chaiyan Ratchakul	Ubon Ratchathani University
รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
Assoc. Prof.Dr. Kathanyoo Kaewhanam	Kalasin University

สาขาสาธารณสุข และสุขภาพ (Public Health and Health)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอนงค์ บุรีเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Asst. Prof.Dr. Onanong Buri Lert	Ubon Ratchathani Rajabhat University

สาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (Science and Technology)

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรานีดี งามเสน่ห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Assoc. Prof.Dr. Praneet Ngam-snae	Ubon Ratchathani Rajabhat University
รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยณรงค์ นาวานุเคราะห์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Assoc. Prof.Dr. Chai Narong Navanukroh	Khon Kaen University
รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงฤทธิ์ วิบูลกิจจานกร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Assoc.Prof.Dr.Damrongrit Wiboonkitthanakorn	Ubon Ratchathani Rajabhat University
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวัลย์ สีทา	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
Asst. Prof.Dr. Sutthawan Sitha	Mae Fah Luang University

สาขาสถิติ และคณิตศาสตร์ (Statistics and Mathematics)

รองศาสตราจารย์จำเริญ อุ้นแก้ว	สาขาสถิติ และคณิตศาสตร์
Assoc. Prof.Dr.Jamroen Unkaew	Statistics and Mathematics

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2562) เป็นวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยของคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย โดยมุ่งเน้นสาขาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นหลัก และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

วารสารวิจัยและพัฒนา ฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิจัย ภายในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 บทความ บทความวิจัย ภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 4 บทความ ได้แก่

- บทความเรื่อง แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม ของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) โรงเรียน โนนปูนวิทยาคม
- บทความเรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี
- บทความเรื่อง การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้ แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีความรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทราย พิตายาคม จังหวัดสุรินทร์
- บทความเรื่อง การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
- บทความเรื่อง สิ่งชักนำในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
- บทความเรื่อง การพัฒนารูปแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ban gan และ zuo ที่มีความหมาย “ทำ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดศรีสะเกษ
- บทความเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นผู้ประกอบการ ที่เข้มแข็งและยั่งยืนสำหรับยุค Thailand 4.0

จากบทความที่ คณาจารย์ นักวิจัย ได้นำเสนอในวารสารการวิจัยและพัฒนา ฉบับนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะประการใด ในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหสา พลนิล

บรรณาธิการ

สารจากอธิการบดี

เป็นที่ทราบกันดีว่า การพัฒนาในปัจจุบันหรือการเติบโตทางเศรษฐกิจและการแข่งขันในระดับโลกนั้น ถูกขับเคลื่อนโดยองค์ความรู้ ซึ่งมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาชั้นนำต่างๆ ล้วนมีบทบาทสำคัญในการวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้งานวิจัยก็มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ประเทศกำลังพัฒนาเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจบนฐานความรู้โดยการพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงและสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมระดับชาติที่มีประสิทธิภาพขั้นสูง อันจะช่วยให้ประเทศสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี และยังมีส่วนทำให้การตัดสินใจในการกำหนดนโยบายหรือวางแผนพัฒนาได้อย่างมีอรรถประโยชน์ การเผยแพร่องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ไปสู่สาธารณะ อีกทั้งนักวิจัยคนอื่นยังสามารถนำองค์ความรู้เหล่านั้นพัฒนาต่อยอดให้เกิดความรู้ใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมออีกด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษได้มุ่งเน้นพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ สอดรับกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยมุ่งผลิตนักวิจัยรุ่นใหม่ พร้อมทั้งผลักดันให้บุคลากรมีศักยภาพด้านการวิจัย ปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และงานวิจัยขอขอบคุณและชื่นชมผู้บริหารบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษรวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้จัดทำวารสารงานวิจัยฉบับนี้มาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งถึงปีที่ 6 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562 ขอแสดงความยินดีและให้กำลังใจในความสำเร็จทางวิชาการแก่คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาทุกท่านที่ได้ส่งบทความวิจัยลงในวารสารฉบับนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นสังคมและพัฒนาประเทศต่อไป

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานภาพแสนยากร)

รักษาราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

สารบัญ

บทควมววจย	หนา
แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL)	
โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม	1
สุจินต์ หล้าคำ , ญัฐกร โต๊ะสิงห์ , ปกรณ์ชัย สุพัฒน์	
การศึกษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี.....	19
อณนพงค์ สารรัตน์ , คณิงชัย วริยะสุนทร , ขรพรรษ สุรนารถ	
การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL)	
ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์.....	37
สุจินต์ หล้าคำ , ญัฐกร โต๊ะสิงห์ , ปกรณ์ชัย สุพัฒน์	
การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 3.....	51
ภคมน โกษาจันทร์ , ภัทราพร เกษสังข์ , นฤมล ศักดิ์ปกรณ์กานต์	
สิ่งชักนำในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.....	61
ไมยรา เศรษฐมาศ , วิทยา บุญรินทร์ , กฤษฏารัตน์ ลิเขาสูง	
การพัฒนารูปแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ban gan และ zuo ที่มีความหมาย “ทำ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดศรีสะเกษ.....	73
อรุณทัย บุญชม	
แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็ง และยั่งยืนสำหรับยุค Thailand 4.0.....	83
ทิฆัมพร เพทราเวช	

แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และ
การทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม
Guidelines for learning and teaching in a learning community to enhance creativity and
Teamwork of the learning process (RBL), Non Pun Witthayakhom School

สุจินต์ หล้าคำ , ญัฐกร โต๊ะสิงห์ , ปกรณ์ชัย สุพัฒน์
ครูโรงเรียนโนนปูนวิทยาคม, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

งานวิจัยแนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) ใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งการทดลอง (Quasi Equivalent Control Group Design) ซึ่งทำการวัดความคิดสร้างสรรค์ด้านความอยากรู้อยากเห็นและความเชื่อมั่นในตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการกลุ่มเจาะจงเลือกเรียนปฏิบัติการจำนวน 2 กลุ่มเรียน เพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน

สรุปผลการวิจัย

แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) โรงเรียนโนนปูนวิทยาคมที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

- 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) มี 4 กระบวนการขับเคลื่อน ได้แก่ ชุมชนการเรียนรู้ (Community) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ผู้เรียนและผู้สอนรวมทั้งการสร้างการเรียนรู้ (Learning) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญการขยายผลสังคมการสื่อสาร (Social Presence) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ เครือข่ายสังคมออนไลน์ และช่องทางการสื่อสารและการเพิ่มเทคโนโลยี (Technology) มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และเครื่องมือการสืบค้น
- 2) กระบวนการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ (Learning Community Process) มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างสรรค์ชุมชน (Selective community) มีองค์ประกอบในการกำหนดบทบาทการทำงานของสมาชิก พิจารณาข้อมูลต่างๆ ที่สมาชิกนำเสนอร่วมกัน แลกเปลี่ยนแนวคิด รูปแบบการทำงานร่วมกัน กำหนดข้อตกลงภายในชุมชนและทำงานร่วมกันตามกำหนดจุดเน้นการเรียนรู้ (Focus Learning) มีองค์ประกอบย่อย 7 ขั้นตอนประกอบด้วย กำหนดจุดมุ่งหมายชุมชนการเรียนรู้ กำหนดกลยุทธ์และวิธีการ

ทำงาน เลือกเครื่องมือในการทำงานร่วมกัน กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความสำเร็จในการเรียนของกลุ่มสำรวจค้นหาและวิธีการเข้าถึงข้อมูล ศึกษาค้นคว้าในทรัพยากรการเรียนรู้ร่วมกัน ทำงานร่วมกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ สรุปผลการค้นหาและการเข้าถึงข้อมูลร่วมกันทำหาคำความคิด (Brainstorm) องค์กรประกอบย่อย 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย นำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันคิดและตัดสินใจภายในชุมชน วิเคราะห์ประมวลและสรุปแนวทางการทำงานประดิษฐ์ชิ้นงาน (Invention) มีองค์ประกอบย่อย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย เพื่อสร้างสรรค์ความรู้ สร้างสรรค์ความรู้ให้เป็นรูปธรรม การลงมือทำ เพื่อค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง ปรับปรุงผลงานให้เหมาะสมประเมินและปรับปรุง (Wrap up and feedback) มีองค์ประกอบย่อย 3 ขั้นตอนประกอบด้วย ประเมินกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและชุมชนการเรียนรู้ ประเมินความคิดสร้างสรรค์ ประเมินการทำงานเป็นทีมแบ่งปันนำเสนอ (Sharing) มีองค์ประกอบย่อย 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย บูรณาการความรู้และนำเสนอ นำเสนอผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์

3) แสดงผลการเรียนรู้ (Output) ในกระบวนการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ มี 3 องค์ประกอบ ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ได้แก่ การสะท้อนของกระบวนการเรียนรู้ หากผู้เรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้จากรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์การสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ 3 ด้าน ประกอบด้วยความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้เรียน ความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนที่อยู่ในระดับควรปรับปรุง

ผลการประเมินแนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน การทำงานเป็นทีม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ามีความแตกต่างกัน แสดงได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมให้กับผู้เรียนระดับปริญญาตรีได้ สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยนั้น พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

Abstract

The study of class management based-on learning community to build up creative thinking and team work by applying RBL in Non-Poom Wittayakhom School aims to study the way of class management based-on learning community to build up creative thinking and team work by applying RBL in Non-Poom Wittayakhom School. The author applied Quasi Equivalent Control Group Design that the author can measure curious creativity and self-confidence. For sample group, the author used randomization and got 2 groups of student: experimental group and control group.

Result Conclusion

The way of class management based-on learning community to build up creative thinking and team work by applying RBL in Non-Poom Wittayakhom School was developed by 4 elements as follow.

1) Input has 4 driving processes: community – learner and teacher; learning – content, learning activity and learning media; social presence – social network and communication channel; and technology – network system, computer and search engine.

2) Learning Community Process has 6 elements: selective community is member role determiner which considers all suggestion and discussion to define community agreement; focus learning has 7 sub-elements such as learning community aim definition, strategy and implementation determination, tool choosing, assessment criteria determination, searching and information approach, learning resource searching, working on social network, and making conclusion of gathering information; brainstorming has 2 steps: presentation-discussion, and analyzing-conclusion; invention has 4 steps: knowledge creation, implementation, finding right answer, and adjustment; wrapping up and feedback has 3 steps: learner and learning community assessment, creativity assessment, and teamwork assessment; and sharing has 2 steps: knowledge integration, presentation, and sharing on social media.

3) Output – in learning community process – has 3 elements: creativity, teamwork and achievement.

4) Feedback is such as reflection of learning process in case that learner cannot achieve learning community objectives in 3 issues: experts and learners' suggestion, creativity and teamwork, learner at the level should improve.

The assessment of the way of class management based-on learning community to build up creative thinking and team work by applying RBL in Non-Poom Wittayakhom School, we can apply this research to class management, from comparison of 3 issues. Teamwork and learning achievement between experimental group and control group showed the differences. It means that the model of learning community can encourage creativity and teamwork for undergraduate students. The hypothesis experiment showed the result as defined hypothesis.

ความเป็นมาและความสำคัญการวิจัย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการศึกษาด้วยกระบวนการทำโครงการบนฐานวิจัย (Research-Based Project) เพื่อให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงระบบอย่างแท้จริง ใช้วิธีการเรียนรู้ โดยเริ่มจากห้องเรียนนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนเน้นกระบวนการบูรณาการสาระวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านโครงการได้ ในกระบวนการดังกล่าวเน้นการจัดการการศึกษาระดับพื้นฐานที่ผู้ได้รับผลโดยตรงครูและนักเรียนได้คิดอย่างเป็นระบบภายใต้การเรียนรู้บูรณาการศาสตร์ 3 มิติ คือวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ ทั้งได้ความรู้อย่างบูรณาการสำหรับประเด็นที่มีบริบทพื้นที่เพื่อประยุกต์ในชีวิตประจำวัน สร้างโรงเรียนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน มีประสบการณ์กับพื้นที่เพื่อใช้พัฒนาพื้นที่ได้จริง ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาที่ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อไป

โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์การกับพัฒนาการศึกษาด้วยกระบวนการทำโครงการบนฐานวิจัย (Research-Based Project) เพื่อให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงระบบอย่างแท้จริง ใช้วิธีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการจัดการการศึกษาระดับพื้นฐานที่ผู้ได้รับผลโดยตรงคือครูและนักเรียน เป็นรูปแบบการเรียนการสอน และปรัชญาทางการศึกษา ที่สะท้อนความเชื่อมั่นที่ว่า การศึกษาต้องเชื่อมโยงกับสำนึกทางสังคม และการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือการลงมือปฏิบัติและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีจุดมุ่งหมาย เน้นการเรียนรู้ว่าควรจะมาจากการลงมือกระทำ (Learning by doing) หรือการมีประสบการณ์จริง และสร้างจิตสำนึกหรือความตระหนักต่อปัญหาต่างๆ ในสังคม การเรียนรู้เฉพาะพันธูปัญญา เป็นมุมมองภาพในอนาคตที่มุ่งหวังว่าจะมีการพัฒนาอะไร ซึ่งจะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร สถานศึกษา ผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน และชุมชนร่วมกันพัฒนาการศึกษาการเรียนรู้เฉพาะพันธูปัญญา และปฏิบัติสู่ความสำเร็จการเรียนรู้เฉพาะพันธูปัญญา เป็นเรื่องของการพัฒนาการศึกษาเพื่อเตรียมคนในสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อให้ได้หลักสูตรการเรียนการสอนการเรียนรู้เฉพาะพันธูปัญญา จะเชื่อมโยงเนื้อหา แนวคิดหลัก และกระบวนการที่เป็นสากล แต่มีความสอดคล้องกับชีวิตจริงทั้งระดับท้องถิ่นและมีความยืดหยุ่นหลากหลาย การเรียนการสอนตอบสนองผู้เรียนที่มีความถนัดและความสนใจแตกต่างกันในพื้นฐานการเรียนรู้เฉพาะพันธูปัญญาช่วยในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องในอนาคต รวมทั้งผู้เรียนทุกคนจะได้รับการส่งเสริมให้พัฒนากระบวนการคิดความสามารถในการเรียนรู้ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา และการคิดค้นสร้างสรรค์องค์ความรู้ใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยถือว่ามีความสำคัญควบคู่กับการเรียนในสถานศึกษา ใช้ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการความสนใจและวิธีเรียนที่แตกต่างกันของผู้เรียนการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญที่ทุกคนต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและการเรียนการสอน ต้องส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่เหมาะสมต่อหลักคิดแบบแผนการเรียนรู้

พร้อมกับเทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เฉพาะพันธูปัญญาเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับทั้งความรู้ กระบวนการและเจตคติ ผู้เรียนทุกคนควรได้รับการกระตุ้นส่งเสริมให้เข้าใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีความสงสัย เกิดคำถามในสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับโลกธรรมชาติรอบตัว มีความมุ่งมั่นและมีความสุขที่จะศึกษาค้นคว้า สืบเสาะหาความรู้เพื่อรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผลนำไปสู่คำตอบของคำถาม สามารถตัดสินใจด้วยการใช้ข้อมูลอย่างมีเหตุผลสามารถสื่อสารคำถามคำตอบ ข้อมูลและสิ่งที่ค้นพบจากการเรียนรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจได้รวมทั้งเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากการเรียนรู้เฉพาะพันธูปัญญาเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับโลกธรรมชาติ (Natural world) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทุกคนจึงต้องเรียนรู้เพื่อนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตและการประกอบ โดยรับการกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัว ทำลายกับการเผชิญสถานการณ์หรือปัญหา มีการร่วมกันคิด ลงมือปฏิบัติจริง ก็จะเข้าใจและเห็นความเชื่อมโยงของกับชีวิต ทำให้สามารถอธิบาย ทำนาย คาดการณ์สิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล การกระสับความสำเร็จกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ มุ่งมั่นที่จะสังเกต สำรวจ ตรวจสอบ สืบค้นความรู้ที่มีคุณค่าเพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องสอดคล้องกับสภาพจริงในชีวิต โดยใช้แหล่งเรียนรู้หลากหลายในท้องถิ่น และคำนึงถึงผู้เรียนที่มีวิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความถนัดแตกต่างกัน

พัฒนาการศึกษาด้วยกระบวนการทำโครงการบนฐานวิจัย (Research-Based Project) ในส่วนการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม ในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน โดยการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง และลงมือปฏิบัติชิ้นงาน และยังเป็นการพัฒนาผู้เรียนยุคใหม่ที่อยู่ ในสังคมของแหล่งข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายและทันสมัย ที่ต้องมีความสามารถในการเลือกสรรให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับระดับและวัยของตนเอง รวมไปถึงความสามารถที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงได้เป็นอย่างดี และกิจกรรมโครงการ ยังสามารถปฏิรูปผู้เรียนยุคใหม่ในสังคมไทยให้รู้จักสร้าง วัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนที่เรียกว่า การศึกษาตลอดชีวิต (Life-Long Education) (ลัดดาและอังคณา, 2553) ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนแบบ RBL เป็นรูปแบบที่เน้นการ ดึงเอาศักยภาพของผู้เรียนให้มาออกมาใช้ให้มากที่สุด ผักผันทักษะกระบวนการศึกษาและหาข้อมูล สารสนเทศประกอบกับการตัดสินใจ ค้นหาวิธีแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ศึกษาเรื่องที่สนใจโดยอิงความรู้เดิม ที่มีเป็นหลัก ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้แบบสืบสอบ (Process of Inquiry) ซึ่งเป็น กระบวนการคิดขั้นสูง และเป็นไปตามหลักการที่ว่า “การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ” ผู้เรียนจะมีความ กระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น เพราะเป็นการเรียนรู้ที่สามารถเลือกได้ตามความสนใจของผู้เรียนเอง และฝึกกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบการคิดที่เป็นระเบียบและสมบูรณ์มากขึ้น และผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดความอยากรู้อยากเรียนมากขึ้น จะทำให้ผู้สอน สามารถจัดกิจกรรมการสอนได้ง่ายมากขึ้น โดยผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะในส่วนที่ยังขาดในการทำงาน ของผู้เรียน และผู้สอนสามารถเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับผู้เรียน ทำให้เกิดการต่อยอดทางความคิดต่อไป สอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2555) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่า เป็นสาระวิชา ก็มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้ สาระวิชา (Content หรือ Subject Matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศึกษาโดยครูช่วย

แนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งจะมีทักษะหนึ่งที่สำคัญคือทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบันได้แก่ ความริเริ่มสร้างสรรค์ และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ ฉะนั้นการเรียนการสอนในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์การเรียนรู้ด้วยตนเอง แนวคิดในการนำกระบวนการเรียนรู้ผ่านการสื่อสารออนไลน์ด้วยรูปแบบต่างๆ จึงเกิดขึ้น ด้วยการนำเอาแนวคิดสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) มาประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ เช่น การสื่อสารองค์ความรู้ เนื้อหาสาระวิชาการ รูปภาพ และ เสียง ส่งผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปยังผู้เรียน ซึ่งนับว่าเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญของการปรับการเรียน เปลี่ยนการสอน ทำให้เกิดการเรียนรู้ในโลกออนไลน์ที่ไม่จำกัดเฉพาะในชั้นเรียน โดยที่ทั้งครูและผู้เรียน สามารถแชร์เนื้อหา องค์ความรู้ ข้อมูล ภาพ และเสียง ผ่านเครื่องมือออนไลน์ต่างๆ เกิดเป็นสื่อ สังคมระหว่างครูกับผู้เรียนที่จะเรียนรู้ไปด้วยกัน พร้อมๆ กัน เกิดการเรียนรู้แบบ Real-Time ซึ่งทุกคนมีอิสระที่จะเข้าไปแบ่งปันความรู้ และเลือกเครื่องมือที่ดีที่สุดเพื่อนำไปเผยแพร่ความรู้ที่ตัวเอง ต้องการเลือกสื่อสารและเสนอความคิดใหม่ๆ ได้โดยไม่ถูกปิดกั้น ซึ่งผู้สอนต้องตระหนักกับการเปลี่ยนถ่ายของข้อมูล (Content) จากข้อมูลที่คงที่ (Static Content) เข้าสู่ยุคของข้อมูลที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Dynamic Content) แนวคิดการนำ Social Media มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และปัจจุบัน Social Media ได้กลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างสื่อให้เกิดเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันในโลกออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถใช้เป็นช่องทางในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างง่ายและสะดวกรวดเร็ว ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการซื้อลิขสิทธิ์แต่อย่างใด ดังนั้น การนำเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) มาใช้เป็นเครื่องมือสื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นการผลักดันให้ครูก้าวทันโลกยุคปัจจุบัน และสามารถเข้าถึงเยาวชนยุคใหม่ได้อย่างทันทั่วถึง ซึ่งจะทำให้เกิดระบบ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ในการเรียนรู้นั้นจะเป็นการเรียนรู้ร่วมกันที่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาในสิ่งที่ตนเองชอบและสนใจโดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนรวมถึงแหล่งข้อมูลภายนอกเพื่อร่วมกันสร้างชิ้นงาน และนำเสนอผลงานเพื่อศึกษาร่วมกัน มีการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การวิจารณ์เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียนในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า การสร้างชุมชนการเรียนรู้ของผู้เรียนในรูปแบบออนไลน์จะเป็นช่องทางการทำงานร่วมกันของผู้เรียน ภายใต้กระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) โดยการใช้กิจกรรมในการเรียนรู้สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันได้ภายในกลุ่มผู้เรียนเอง ซึ่งหากมีการรวมกลุ่มกันอย่างกว้างขวางและมีการได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน หรือใช้เพื่อการศึกษานั้นจะเกิดประโยชน์ทั้งผลการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังมีอีกหลายประการถ้าปฏิบัติได้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม รวมถึงการเกิดทักษะการคิดสร้างสรรค์จากการปฏิบัติและทักษะ

ในการทำงานเป็นทีมในกลุ่มผู้เรียนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาผลการใช้แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม

ประชากร คือ นักเรียนห้องเรียนเพาะพันธุ์ปัญญา โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม 6 ห้องเรียน จำนวน 180 คน

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มเจาะจง เลือกเรียนปฏิบัติการจำนวน 2 กลุ่มเรียน เพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ส่วนตัวแปรตาม ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ด้านความอยากรู้อยากเห็นและด้านความเชื่อมั่นในตนเองด้านผลงานสร้างสรรค์การทำงานเป็นทีมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบแผนการทดลอง

1. แบบแผนการวิจัยกึ่งการทดลอง (Quasi Equivalent Control Group Design) ซึ่งทำการวัดความคิดสร้างสรรค์ด้านความอยากรู้อยากเห็นและความเชื่อมั่นในตนเอง ก่อนเรียนและหลังเรียน มีแบบแผนการทดลองดังตารางต่อไปนี้

กลุ่ม	Pretest	การทดลอง	Posttest
E	O ₁	X	O ₂
C	O ₁		O ₂

ตาราง แบบแผนการวิจัยกึ่งการทดลอง (Quasi Equivalent Control Group Design)

เมื่อ X แทน การเรียนด้วยแนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้

O₁ แทน การวัดกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest)

O₂ แทน การวัดกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง (Posttest)

E แทน กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลอง (Experimental Group)

C แทน กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มควบคุม (Control Group)

2. แบบแผนการวิจัยกึ่งการทดลอง (Quasi Equivalent Control Group Design) ซึ่งทำการวัดความคิดสร้างสรรค์ มิติด้านผลงานสร้างสรรค์ หลังเรียนซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังตารางต่อไปนี้

ตารางแบบแผนการวิจัยของการทดลอง (Quasi Equivalent Control Group Design)

กลุ่ม	การทดลอง	วัดหลังการทดลอง
E	X	O ₁
C		O ₂

เมื่อ X แทน การเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้

O₁ แทน การวัดความคิดสร้างสรรค์มิติด้านผลงานสร้างสรรค์ กลุ่มทดลอง

O₂ แทน การวัดความคิดสร้างสรรค์มิติด้านผลงานสร้างสรรค์ กลุ่มควบคุม

E แทน กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลอง (Experimental Group)

C แทน กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มควบคุม (Control Group)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เสริมสร้างผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างสรรค์ชิ้นงานที่ตอบสนองความต้องการที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

2. เพื่อพัฒนาศักยภาพการทำงานเป็นทีมให้กับผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การทำงานในอนาคตต่อไป

3. เป็นแนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม ของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) โรงเรียนโนนปูนวิทยาคม ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

1) ปัจจัยนำเข้า (Input) มี 4 กระบวนการขับเคลื่อน ได้แก่ ชุมชนการเรียนรู้ (Community) มืองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งการสร้างการเรียนรู้ (Learning) มืองค์ประกอบย่อย ได้แก่ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ที่สำคัญการขยายผลสังคมการสื่อสาร (Social Presence) มืองค์ประกอบย่อย ได้แก่ เครือข่ายสังคมออนไลน์ และช่องทางการสื่อสารและการเพิ่มเทคโนโลยี (Technology) มืองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และเครื่องมือการสืบค้น

2) กระบวนการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ (Learning Community Process)

มี 6 องค์ประกอบได้แก่

2.1 การสร้างสรรค์ชุมชน (Selective community) มีองค์ประกอบในการกำหนดบทบาทการทำงานของสมาชิก พิจารณาข้อมูลต่างๆที่สมาชิกร่วมกัน แลกเปลี่ยนแนวคิด รูปแบบการทำงานร่วมกัน กำหนดข้อตกลงภายในชุมชนและทำงานร่วมกันตามข้อตกลง

2.2 กำหนดจุดเน้นการเรียนรู้ (Focus Learning) มีองค์ประกอบย่อย 7 ขั้นตอนประกอบด้วย กำหนดจุดมุ่งหมายชุมชนการเรียนรู้ กำหนดกลยุทธ์และวิธีการทำงาน เลือกเครื่องมือในการทำงานร่วมกัน กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความสำเร็จในการเรียนของกลุ่ม สำรวจค้นหาและวิธีการเข้าถึงข้อมูล ศึกษา ค้นหาในทรัพยากรการเรียนรู้ร่วมกัน ทำงานร่วมกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ สรุปผลการค้นหาและการเข้าถึงข้อมูลร่วมกัน

2.3 ทำทลายความคิด (Brainstorm) องค์ประกอบย่อย 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย นำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันคิดและตัดสินใจภายในชุมชน วิเคราะห์ ประมวลและสรุปแนวทางการทำงาน

2.4 ประดิษฐ์ชิ้นงาน (Invention) มีองค์ประกอบย่อย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย เพื่อสร้างสรรค์ความรู้ สร้างสรรค์ความรู้ให้เป็นรูปธรรม การลงมือทำ เพื่อค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง ปรับปรุงผลงานให้เหมาะสม

2.5 ประเมินและปรับปรุง (Wrap up and feedback) มีองค์ประกอบย่อย 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ประเมินกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและชุมชนการเรียนรู้ ประเมินความคิดสร้างสรรค์ ประเมินการทำงานเป็นทีม

2.6 แบ่งปันนำเสนอ (Sharing) มีองค์ประกอบย่อย 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย บูรณาการความรู้ และนำเสนอ นำเสนอผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์

3) แสดงผลการเรียนรู้ (Output) ในกระบวนการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ มี 3 องค์ประกอบ ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ได้แก่ การสะท้อนของกระบวนการเรียนรู้ หากผู้เรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ จากรูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ 3 ด้าน ประกอบด้วย ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้เรียนความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนที่อยู่ในระดับควรปรับปรุง

2. ผลการประเมินแนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) โรงเรียนโนนบุญวิทยาคม จากการประเมินของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) โรงเรียนโนนบุญวิทยาคม สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความอยากรู้อยากเห็น หลังเรียนของผู้เรียน กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ และกลุ่มควบคุมที่เรียนปกติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความอยากรู้อยากเห็น กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาผู้เรียนเป็นรายบุคคล พบว่า กลุ่มทดลอง มีระดับความคิดสร้างสรรค์ ด้านความอยากรู้อยากเห็น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก จำนวน

15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ระดับมากที่สุด 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งมีระดับความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน ส่วนกลุ่มควบคุม มีระดับความคิดสร้างสรรค์ ด้านความอยากรู้อยากเห็น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นกัน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 ระดับมากที่สุด 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และ ระดับปานกลาง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง หลังเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ และกลุ่มควบคุมที่เรียนปกติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาผู้เรียนเป็นรายบุคคล พบว่า กลุ่มทดลอง มีระดับความคิดสร้างสรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 ระดับสูงที่สุด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และระดับปานกลาง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ซึ่งมีระดับความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน ส่วนกลุ่มควบคุม มีระดับความคิดสร้างสรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ระดับสูง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และระดับสูงที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ มิติด้านผลงานสร้างสรรค์ของผู้เรียน กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ และกลุ่มควบคุมที่เรียนปกติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ มิติด้านผลงานสร้างสรรค์ กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาผู้เรียนเป็นรายบุคคล พบว่า กลุ่มทดลอง มีระดับความคิดสร้างสรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนใหญ่มีระดับความคิดสร้างสรรค์มาก จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.66 และระดับความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.44 ส่วนกลุ่ม ควบคุม มีระดับความคิดสร้างสรรค์มิติด้านผลงานสร้างสรรค์ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับความคิดสร้างสรรค์ปานกลาง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 และระดับความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 14 คิดเป็นร้อยละ 46.67

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ และกลุ่มควบคุมที่เรียนปกติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของการทำงานเป็นทีม กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาผู้เรียนเป็นรายบุคคล พบว่า กลุ่มทดลองมีระดับการทำงานเป็นทีมทั้งหมด มีการทำงานเป็นทีมในระดับมาก ส่วนกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีการทำงานเป็นทีมในระดับปานกลาง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 และมีการทำงานเป็นทีมในระดับมาก จำนวน 8 คิดเป็นร้อยละ 26.67

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ และกลุ่มควบคุมที่เรียนปกติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบใหม่ (RBL) โรงเรียนโนนปูนวิทยาคมสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน

การทำงานเป็นทีม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ามีความแตกต่างกัน แสดงได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีมให้กับผู้เรียนระดับปริญญาตรีได้ สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยนั้นพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้นั้น จากการพัฒนาการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีเชิงระบบ (Systematic Approach) โดยวิเคราะห์จำแนกองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการเรียนการสอน ผลการเรียนรู้ และข้อมูลย้อนกลับ และวิเคราะห์คุณลักษณะของแต่ละองค์ประกอบ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสม ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ มีความครอบคลุมตามองค์ประกอบสอดคล้องและมีความสัมพันธ์กันตามหลักการและแนวคิดพื้นฐานของชุมชนการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้สอนควรให้ความสำคัญก่อนเริ่มต้นกระบวนการเรียนรู้ ส่วนปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย 1) ชุมชนการเรียนรู้ (Community) ซึ่งเป็นการจัดกลุ่มการเรียนรู้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ โดยผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้แนะนำมากกว่าสอน ต้องศึกษาและทำความเข้าใจผู้เรียน สร้างกิจกรรมที่ทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการเรียนให้กับผู้เรียน ซึ่งจะเป็นผู้ที่ได้รับผลของการจัดการเรียนรู้ และจะต้องเตรียมตัวกับการปรับกระบวนการเรียนการสอนของตนเอง การเรียนการสอนจะอยู่ในลักษณะชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ สำหรับผู้เรียนใช้ทำกิจกรรมร่วมกันใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นตัวกลางในการสื่อสาร เพื่อการทำงานแลกเปลี่ยนทรัพยากรร่วมกัน จะนำไปสู่การทำงานเป็นทีมเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ 2) การเรียนรู้ (Learning) กิจกรรมการเรียนการสอนใช้เครื่องมือการสื่อสารและเทคโนโลยีในการสร้างการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และช่วยสร้างกระบวนการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มผู้เรียนเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ทักษะและทัศนคติที่สามารถสังเกตได้ ในกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาซึ่งผู้สอนต้องทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ วัตถุประสงค์ เป้าหมายการจัดการเรียนการสอน คำโครงรายวิชา นำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะกำหนดกิจกรรมร่วมกัน ผู้สอนจะต้องจัดเตรียมและให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้ ร่วมกันผ่านสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างเหมาะสม ผู้เรียนสามารถใช้เครื่องมือการสื่อสาร เช่น เครือข่ายสังคมออนไลน์ในปัจจุบันที่มีประสิทธิภาพสร้างชุมชนการเรียนรู้ของตนได้ 3) สังคมของการสื่อสาร (Social Presence) ชุมชนการเรียนรู้เป็นการมุ่งกระบวนการเรียนด้านปฏิสัมพันธ์ทางการคิด ทางสังคมและการสอนระหว่างการนำเสนอ การคิด การสอนเกิดขึ้นอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งด้านการเรียนรู้ เนื้อหาและผลการเรียนตามวัตถุประสงค์ กิจกรรมทางสังคมจะสนับสนุน

กิจกรรมทางการคิด และการสอนผ่านช่องทางการสื่อสาร ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำหรับช่วยในการติดต่อสื่อสาร ในชุมชนการเรียนรู้ช่วยให้เกิดแรงจูงใจภายในช่องทางการสื่อสารจะช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์อย่างมากระหว่าง ผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนร่วมกันความสามารถในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ซึ่งจะได้รับ การสนับสนุนจากเทคโนโลยี เพื่อสร้างกระบวนการคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เรียน ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ นิยมใช้กันในปัจจุบันอย่างแพร่หลายทุกเพศทุกวัย คือ Facebook มีช่องทางการ สื่อสารรองรับการสนทนากลุ่ม ร่วมกันการแชร์หรือแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลในเนื้อหาสาระ การเรียนได้ ซึ่งจะช่วยในการสร้างบรรยากาศและสร้างชุมชนการเรียนรู้ ทำให้เกิดสังคมการเรียนรู้ และสนับสนุนให้เกิดทักษะสำหรับการเรียนรู้ร่วมกัน 4) เทคโนโลยี (Technology) เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ ระบบเทคโนโลยีเครือข่ายเป็นระบบที่นำมาใช้เป็นสื่อกลางติดต่อสื่อสาร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้งานในลักษณะการสื่อสารแบบปฏิสัมพันธ์กัน และมีเครื่องมือการสืบค้นใน อินเทอร์เน็ตต่างๆ และสื่อสังคมออนไลน์ เช่น วิกิโอบี YouTube เป็นต้น ผ่านอุปกรณ์การเรียนรู้ ปัจจุบัน เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือสมาร์ตโฟน จะเป็นอุปกรณ์หนึ่งที่ทุกคนมีหากผู้เรียนนำเครื่องมือนี้มาใช้ให้เป็น ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน จะช่วยให้การเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สำหรับการ ประเมินองค์ประกอบของปัจจัยนำเข้าของแนวทาง พบว่า ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด แสดงว่าองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ สามารถนำไปสู่ชุมชนนักปฏิบัติของผู้เรียน (Community of Practice) การเรียนรู้ (Learning) สามารถนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative) เครือข่าย (Network) สามารถนำไปสู่สังคมของการสื่อสาร (Social Presence) ที่ผู้เรียนสามารถสร้างกลุ่ม ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน และใช้เทคโนโลยี (Technology) สามารถสนับสนุนการสร้างความรู้ (Knowledge Construction) และทุกองค์ประกอบมีความเชื่อมโยงกัน

กระบวนการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ วิเคราะห์การออกแบบการสอน การเรียนการสอน แบบชุมชนการเรียนรู้ ชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) การเรียนรู้ ทางสังคม (Social Learning) เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม เป็นส่วนที่ผู้เรียน จะได้เรียนรู้บทเรียนผ่านชิ้นงาน เพื่อให้ผู้เรียนเตรียมการคิด วางแผนการทำงานก่อน ซึ่งมี 6 ขั้นตอนใน กระบวนการ ดังนี้ 1) สร้างสรรค์ชุมชน (Selective community) เป็นการรวมกลุ่มผู้เรียน กำหนด องค์ประกอบของการทำงานชุมชนการเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจร่วมกัน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ของสมาชิก ผู้เรียนสามารถจัดทีมและวางแผนก่อนการเรียนการสอนก่อนการพิจารณาข้อมูลร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนรูปแบบการทำงานแต่ละคนในชุมชน กำหนดระยะเวลาและบทบาทการทำงานของ สมาชิก สร้างข้อตกลงจากการประชุมและผู้เรียน ทำงานร่วมกันตามข้อตกลงกลุ่ม 2) กำหนดจุดเน้นการ เรียนรู้ (Focus Learning) ผู้เรียนจะช่วยกันกำหนดเป้าหมายในการทำงาน เป็นการค้นหาเป้าหมาย การเรียนเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายชุมชนการเรียนรู้ โดยการสำรวจค้นหาและเข้าถึงข้อมูลในทรัพยากรการ เรียนรู้ที่มีอยู่ ใช้การทำงานร่วมกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้ความสามารถของเฟซบุ๊กที่สามารถให้ผู้เรียน โฟกัส แชร์ ถ่ายทอดสดเหตุการณ์ และมีการสรุปผลการค้นหารวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน ความสำเร็จในการเรียนของกลุ่ม เป็นขั้นที่ทุกคนจะทราบเป้าหมายการทำงานเพื่อสร้างสรรค์ผลงานต่อไป

3) ทำทลายความคิด (Brainstorm) เป็นการกำหนดประเด็นหลักในการทำงานร่วมกันของผู้เรียน ที่มีเป้าหมายคือผลการเรียนรู้ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของคนในชุมชน นำไปสู่การทำงานเป็นทีมร่วมกันของสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนใช้การสร้างกระบวนการความคิดเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

4) ประดิษฐ์ชิ้นงาน (Invention) เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสร้างความชัดเจนในผลงานสามารถช่วยกันคิดปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงงานองค์ความรู้ที่ได้จากกระบวนการสร้างการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถสร้างความชัดเจนให้กับผลงานของตนเองได้ตลอดเวลาการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างผลงานหรือนวัตกรรมของกลุ่มร่วมกัน เป็นกระบวนการทดลองปรับปรุงให้เหมาะสม

5) ประเมินและปรับปรุง (Wrap up and feedback) เป็นขั้นตอนของการประเมินผลและผลที่ได้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นการสะท้อนความรู้จากการเรียนรู้ที่ได้รับเป็นกระบวนการประเมินภาพรวมของผลงานที่ผู้เรียนได้ร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นจากการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน และ

6) แบ่งปันนำเสนอ (Sharing) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาบูรณาการความรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยผ่านช่องทางต่างๆ ของเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร โดยนำเสนอผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า กระบวนการของแนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ มีความเหมาะสมมากที่สุด แสดงว่าองค์ประกอบของกระบวนการในรูปแบบสามารถนำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอน แบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมได้

แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม ของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด จะเห็นได้ว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดทฤษฎีเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมและก้าวทันต่อการเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษา ของ ธาณินทร์ ศิลป์จารุ (2557) พบว่า การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ทรัพยากรเป็นฐาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศบนเว็บ และใช้เครื่องมือต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต สามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ และ กิดานันท์ มลิทอง. (2548) กล่าวว่า การใช้เว็บในการเรียนการสอนสามารถใช้เป็นเพียงการนำเสนอข้อมูลบางอย่างเพื่อประกอบการสอน รวมทั้งประโยชน์จากคุณลักษณะต่าง ๆ ของการสื่อสารที่มีอยู่ในระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนสูงสุด และการจัดกิจกรรมเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของตนเองและของกลุ่มได้ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับผู้เรียนที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Dabbagh, 2003 อ้างถึง ธาณินทร์, 2557) ประกอบกับชุมชนการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ทำให้ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชุมชน ได้มีการกำหนดให้ผู้เรียนทุกเพศทุกวัย ได้เรียนรู้อย่างเปิดกว้าง เป็นวิธีการของการสนับสนุนการทำงานเป็นทีม

การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ มิติด้านความอยากรู้อยากเห็น มิติด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และมิติด้านผลงานสร้างสรรค์หลังเรียนของผู้เรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 มิติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ พิจารณาผู้เรียนเป็นรายบุคคล พบว่า

ความคิดสร้างสรรค์มีมิติด้านความอยากรู้อยากเห็น มิติด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และมิติด้านผลงานสร้างสรรค์ กลุ่มทดลอง มีระดับความคิดสร้างสรรค์ ทั้งสามด้านมากกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่ดีขึ้น โดยพิจารณาจากความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนของทั้งสองกลุ่ม แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์นั้น ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนารูปแบบโดยศึกษาแนวคิดการออกแบบการสอนชุมชน การเรียนรู้ชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ (Online Learning Community) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative learning) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นแนวทางในการสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และผสมกับการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) โดยแต่ละขั้นตอนการเรียนรู้ ผู้วิจัยกำหนดแนวทางเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ดังนี้

- 1) สร้างสรรค์ชุมชน เป็นการรวมกลุ่มผู้เรียนเพื่อกำหนดองค์ประกอบของกลุ่ม ในการทำงานของชุมชนการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจร่วมกัน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิก เป็นกระบวนการจัดทีมและวางแผนก่อนการเรียนการสอน
- 2) กำหนดจุดเน้นการเรียนรู้เป็นการระบุประเด็นที่สำคัญ หรือที่เฉพาะของกลุ่ม เพื่อกำหนดเป้าหมายในการทำงานของกลุ่มผู้เรียน หรือสมาชิกกลุ่มโดยการกำหนดประเด็นหลักนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของกลุ่ม โดยสิ่งที่ได้ คือ ข้อตกลงที่เฉพาะเจาะจง และสามารถวัดผลการทำงานได้อย่างชัดเจน เป็นกระบวนการค้นหาเป้าหมายการเรียนการสอนของผู้เรียน
- 3) ทำทหายความคิด ผู้เรียนกำหนดประเด็นหลักในการทำงานร่วมกัน กำหนดแนวทางการทำงานเพื่อเป้าหมายคือ ผลการเรียนรู้ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของคนในชุมชน นำไปสู่การทำงานเป็นทีมร่วมกันของสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการสร้างกระบวนการคิดความรู้ของผู้เรียน เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน
- 4) ประดิษฐ์ชิ้นงาน เป็นขั้นการสร้างความคิดสร้างสรรค์ในผลงานของกลุ่ม ผู้เรียนมีการปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงงานหรือองค์ความรู้ที่ได้จากกระบวนการสร้างการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถสร้างความชัดเจนให้กับผลงานของตนเองได้ตลอดเวลาในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างผลงานหรือนวัตกรรมของกลุ่มร่วมกัน เป็นกระบวนการทดลองปรับปรุง
- 5) ประเมิน และปรับปรุง เป็นขั้นตอนของการประเมินผลและผลที่ได้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นการสะท้อนความรู้จากการเรียนรู้ที่ได้รับ เป็นกระบวนการประเมินภาพรวมของผลงานที่ผู้เรียนได้ร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้น จากการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน และ
- 6) แบ่งปันนำเสนอ เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาบูรณาการความรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ ของเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร โดยนำเสนอผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทิศ แสงผอง (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บตามแนวคอนสตรัคชันนิซึมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์” พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บตามแนวคอนสตรัคชันนิซึมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นเตรียมการ (2) ขั้นสืบเสาะค้นคว้า (3) ขั้นรวบรวมข้อมูล (4) ขั้นระดมสมอง อภิปราย เพื่อเลือกหัวข้อและวางแผน (5) ขั้นลงมือปฏิบัติ (6) ขั้นพิจารณาไตร่ตรอง

และปรับปรุง (7) ชั้นประเมินผล (8) ชั้นนำเสนอ (9) ชั้นเผยแพร่ผลแห่งความสำเร็จ

แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม ของกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) โรงเรียนขุนหาญวิทยาสรรค์ ผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งผู้เรียนทุกคนใช้งานอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น ทำให้ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนและกลุ่มทดลอง แสดงว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ พรพิไล เลิศวิชา และ อัครภูมิ จารุภากร (2550) กล่าวว่า การใช้ความคิดรวบยอดและการประยุกต์ ใช้เป็นการผสมผสานสิ่งที่รู้เข้ากับเรื่องที่ได้รู้อื่นๆ นำไปสู่ความคิดในระดับสูงขึ้นและมีความสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับ อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์ (2545) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางปัญญา ที่ใช้ความสามารถทางกระบวนการคิดระดับสูงหลายอย่างมารวมกัน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือแก้ปัญหาที่มีอยู่ให้ดีขึ้น ซึ่งผลผลิตเป็นสิ่งที่ทำให้เราเห็นหลายสิ่งหลายอย่างของการคิด เช่น วิธีคิด ประสิทธิภาพทางความคิด การนำความรู้ไปสู่การนำไปใช้

การเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีม หลังเรียนของผู้เรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 มิติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง หมายความว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ มีการทำงานเป็นทีมสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนปกติ เมื่อพิจารณาจากคนพบว่าการทำงานเป็นทีมหลังเรียน ของผู้เรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ ทั้งหมดมีการทำงานเป็นทีมในระดับมาก ส่วนกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีการทำงานเป็นทีมในระดับปานกลาง โดยในการพัฒนารูปแบบครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเรียนรู้การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) มาเป็นส่วนหนึ่งเพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ ซึ่งช่วยในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ โดยผู้เรียนเองด้วยการลงมือกระทำหรือการปฏิบัติที่ผ่านกระบวนการคิดผู้เรียนในชุมชนหรือในกลุ่ม การทำงานรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ ซึ่งจากกระบวนการในรูปแบบขั้นแรก คือ การสร้างสรรค์ชุมชน จะกำหนดให้ผู้เรียนรวมกลุ่มสร้างชุมชนการเรียนรู้ของตนเอง กำหนดองค์ประกอบของกลุ่มในการทำงานของชุมชนการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจร่วมกัน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกจัดทีมและวางแผนก่อนการเรียนการสอน ดังนั้นผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ที่หลากหลายของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งการเรียนที่จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และมีการพึ่งพาอาศัยกัน สร้างความรับผิดชอบต่อชุมชน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันสมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีความสำเร็จของทุกคนและของกลุ่มเป็นเป้าหมายสำคัญในการเรียนฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น จึงส่งผลการวางกระบวนการเรียน การสอนในรูปแบบส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนโดยตรงซึ่ง Kezsbom (1990) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม เป็นการมอบหมายพิเศษให้กับกลุ่มบุคคลซึ่งมีเป้าหมายร่วมกันและตระหนักถึงบทบาทที่ต้องพึ่งพากันในการปฏิบัติงานและทราบว่า จะใช้ความสามารถที่มีอยู่ของแต่ละคนให้สัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อรวมพลังกัน ในอันที่จะนำความสำเร็จมาสู่งานที่ได้รับมอบหมาย บุคคลในทีมหรือชุมชนต้องสร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน

เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ซึ่งในรูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชน การเรียนรู้นี้ได้กำหนดขนาดของทีมไว้ 3 - 5 คน ซึ่งเป็นชุมชนขนาดเล็กเพื่อให้การปฏิสัมพันธ์ ภายในชุมชนมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับ Robbins (1998) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของทีม พบว่า ขนาดของทีมทำงานโดยทั่วไปไม่ควรเกิน 10 - 12 คน เพราะถ้ามีจำนวนมากกว่านี้จะมี ความยุ่งยากในการทำงานร่วมกันให้ได้ผลดี ในการทำงานเป็นทีมเพื่อให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจ จากการทำงานร่วมกันของคณะบุคคล หรือการทำงานเป็นทีม เพราะกิจการใดๆ ก็ตาม ยากที่จะประสบผลสำเร็จได้ด้วยตนเองเพียงคนเดียว หากมีทีมงานที่ดี ย่อมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานเป็นที่พึงพอใจ สมาชิกจะมีขวัญและกำลังใจ ทำให้เกิด ความภาคภูมิใจในองค์กร และก้าวพร้อมกันในทุกหน่วยงานขององค์กรจะทำให้หน่วยงานนั้นๆ ก้าวไปสู่องค์กร สมัยใหม่ในการทำงานและสามารถที่ก้าวสู่กระแสการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีแบบแผน และประสิทธิภาพในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยนำเข้า (Input) ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือ เทคโนโลยี (Technology) ที่ช่วยสร้างชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการใช้งานในลักษณะการสื่อสารแบบปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งเทคโนโลยีที่ใช้ในชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์นั้น ผู้สอนต้องจัดทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียน ประกอบด้วยระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือการสืบค้น โดยผู้เรียนสามารถเลือกแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ แต่ด้วยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลในปัจจุบัน จึงทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศแบบต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ดังนั้นในบางครั้งการเข้าถึงข้อมูลที่สามารถทำได้ง่ายจนเกินไป อาจทำให้ผู้เรียนมีการ คิดลอกหรือเลียนแบบสิ่งเหล่านั้นโดยไม่ได้ตั้งใจ ผู้เรียนจะถูกปิดกั้นความคิดโดยไม่รู้ตัว ความคิดสร้างสรรค์ ขึ้นงานใหม่จึงไม่เกิดขึ้น ดังนั้น ผู้สอนต้องกำชับก่อนกระบวนการเรียนให้ชัดเจน และเพิ่มเติมองค์ความรู้ ในเรื่องลิขสิทธิ์ หรือกฎหมายทางคอมพิวเตอร์ให้กับผู้เรียนด้วย

2. ควรมีการเตรียมความพร้อมผู้เรียนในด้านพื้นฐานการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เนื่องจากในรูปแบบการเรียนการสอนนี้ผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและกลุ่ม โดยการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่สามารถทำงานออนไลน์ได้

3. ควรเตรียมความพร้อมและปรับบทบาทผู้สอน ให้เป็นผู้กำกับและแนะแนวทาง ผู้สอนมีบทบาท สำคัญในการออกแบบและควบคุมการเรียนรู้ให้ดำเนินไปตามขั้นตอน เป็นผู้บริหารจัดการเรื่องเวลาในการ ติดตามผลการเรียนและสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในขณะที่เรียนและทำกิจกรรม

4. ควรเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรการเรียนรู้สนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับ ผู้เรียน ในหลายช่องทาง ทั้งเอกสาร หนังสือ ตำรา รวมถึงทรัพยากรการเรียนรู้อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

5. ควรสร้างคู่มือการใช้งานแนวทางการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนหรือผู้ที่จะนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในอนาคต

6. ควรศึกษาวิจัยถึงผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในทุกชั้นปี และทุกคณะ ซึ่งจะเป็พื้นฐานของการเรียนและการทำงานต่อไป

7. ควรศึกษาวิจัยถึงผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นอื่นๆ ที่สำคัญต่อการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กิดานันท์ มลิทอง. 2548. **สรรค์สร้างหน้าเว็บและกราฟิกบนเว็บ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2557. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. กรุงเทพฯ : บิซซิเนส อาร์แอนด์ดี.
- พรพิไล เลิศวิชา และ อัครภูมิ จารุภากร. (2550). **สมองเรียนรู้** กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้.
- อุทิศ แสงผอง. (2551). **ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กิ่งอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์. (2545). **ฝึกเด็กให้เป็นนักคิด**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **งานสำคัญของการศึกษาไทยสร้างทักษะ ให้ผู้เรียนพร้อมสู่ศตวรรษที่ 2** มปท. : มปป.
- Dabbagh, N. (2003). **Scaffolding: an important teacher competency in online learning**. TechTrends, 47(2), 39-44.
- Kezsbom, D. (1990). **Are You Really Ready to Build a Project Team**. New York : John Wiley & Sons.
- Robbins (1998). **Specific Determinants of Work Motivation, Competence, Organizational Climate, Job Satisfaction and Individual Performance: A Study among Lecturers**. Journal of Business and Management Sciences. 2016, Vol. 4 No. 3, 53-59.

การศึกษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี Museum Identity of Ubon Ratchathani National Museum

ขรพรรษ สุรนารธ , ฉันทพงศ์ สารรัตน์ , คณิงชัย วิริยะสุนทร
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การศึกษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ใช้แนวคิดอัตลักษณ์เป็นเครื่องมือในการหาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การศึกษาถึงคุณภาพในส่วนของอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ โดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการและการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่ 2 การศึกษาถึงปริมาณในส่วนของอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในมุมมองของผู้เข้าชม บุคลากรภายใน และนักโบราณคดีสำนักศิลปากรที่ 9 โดยใช้แบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ มีความสอดคล้องกันกับอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในมุมมองของผู้เข้าชม บุคลากรภายใน และนักโบราณคดีสำนักศิลปากรที่ 9 โดยอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี คือ ความเป็นพิพิธภัณฑ์ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ที่มีกลุ่มวัฒนธรรมเจนละ (วัฒนธรรมขอมหรือเขมรสมัยก่อนเมืองพระนคร) ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 12-13 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความโดดเด่น และจารึกทับหลัง และประติมากรรมหินทราย เป็นหลักฐานที่สำคัญในวัฒนธรรมเจนละในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีประติมากรรมอรรณารัศวรประทับนั่งหนึ่งเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และโลก เป็นโบราณวัตถุหลักที่เป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์หลักของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

จากข้อมูลอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ ผู้ศึกษานำเสนอแนวทางการจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ คือการแปลความหมาย การสร้างการยอมรับอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ (การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์) การรักษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ การจัดการธุรกิจพิพิธภัณฑ์ การศึกษาวิจัยอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในประเด็นสืบเนื่อง และเพื่อให้การจัดการอนุรักษ์พิพิธภัณฑ์ประสบความสำเร็จ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ควรมีการปรับความสัมพันธ์หรือโครงสร้างองค์การการทำงานด้านโบราณคดีร่วมกับสำนักศิลปากรที่ 9 เพื่อให้การทำงานด้านพิพิธภัณฑ์และโบราณคดีมีความสอดคล้องกัน

คำสำคัญ : อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์, พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

Abstract

Museum Identity of Ubon Ratchathani national museum use the identity concept to be a tool for defines identity of the museum. The objective of the study is for de defines the Museum identity of Ubon Ratchathani national museum and propose the method of museum identity of Ubon Ratchathani national museum management the part of museum identity in the specialist thinking by informal interview and study from related research. Next is the quantitative study in the part of visiting people, organization personal and archeologist of the Fine Arts Department 9 by using questionnaire.

The results revealed that museum identity under the perceptive of qualified experts and academicians was consistent with museum identity of audiences, internal personnel, and archeologists of the 9th Regional Office of Fine Arts. Museum identity of Ubon Ratchathani National Museum is being a cultural and archeological museum exhibiting Chenla culture (Khmer culture before Mueang Phra Nakhon) during the 12th – 13th Buddhist century of the northeastern region with some important and outstanding evidence of Chenla culture in the northeastern part including the inscription on lintel and sand sculpture. In addition, there is also the sculpture of Attanarisuan that is the only sculpture in the Southeast Asia and the world. It is considered as the major antique that is the museum identity of Ubon Ratchathani National Museum.

From the results, researcher propose the method of museum identity management are the meaning, Museum identity acceptance (publicize and publics relation), the hold of museum identity, Museum business management, research study of museum identity in related aspects, and for making museum identity management achieve success. The Ubon Ratchathani national museum should be improve the relation or organization structure in the archeology aspect with The Arts Department 9, For a museum working and archaeology is compatible.

Keywords : Museum identity, Ubon Ratchathani National Museum

บทนำ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติของส่วนภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวม สงวนรักษา และจัดแสดงโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุที่เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ ถือเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และกรมศิลปากรได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิด พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2532 ได้รับงบประมาณ และการสนับสนุนทุกหน่วยงานต่างๆ เรื่อยมาตั้งแต่พุทธศักราช 2532 ถึงปัจจุบัน (กรมศิลปากร สำนักโบราณคดี และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ 2543: น.8-10) เช่น การปรับปรุงและพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ในการสร้างอาคารสำนักงานและห้องประชุม การปรับปรุงนิทรรศการถาวร เพื่อเป็นแหล่งศูนย์กลางการศึกษานอกระบบ ให้ความรู้ความเพลิดเพลิน และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรม นอกจากนั้นยังได้รับงบประมาณการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและส่งเสริมการสร้างงานเพื่อปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ห้องประชุมและศูนย์บริการข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งงบประมาณการจัดพิมพ์หนังสือนำชมและแผ่นพับ จะเห็นว่า พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี มีการปรับปรุงและพัฒนาพิพิธภัณฑที่ผ่านมาในหลายๆด้าน แต่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี นั้นมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนของการจัดแสดงถาวรน้อยมาก รวมทั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ก็ได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และจำนวนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ยังมีจำนวนน้อย หากเปรียบเทียบกับความเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติของส่วนภูมิภาคเพื่อเป็นตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แสดงให้เห็นว่า ในการปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลงที่ผ่านมาของพิพิธภัณฑที่ยังไม่ได้รับการยอมรับหรือประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ภาพที่ 1 – 3 บริเวณทางเข้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

ในปัจจุบันเรื่องของอัตลักษณ์จึงเป็นประเด็นใหม่ที่สังคมโลกกำลังให้ความสำคัญ และอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ก็เป็นแนวทางที่จำเป็นในการให้พิพิธภัณฑ์ต่างๆ เป็นที่น่าสนใจและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้ประโยชน์ได้อย่างเต็มศักยภาพและคุณค่า (ทางด้านคุณค่าและมูลค่า) แต่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในประเทศไทยยังไม่มีกำหนดอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งให้ชัดเจน ทำให้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติส่วนใหญ่ไม่ประสบความสำเร็จในเรื่องจำนวนผู้เข้าชมต่างๆ ที่มีโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และนิทรรศการที่น่าสนใจมากมาย อีกทั้งในปัจจุบันนั้นยังไม่มีการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ใดๆ ดำเนินการในประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการทดลองหาวิธีการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่ายังไม่พบงานวิจัยใดที่ทำเรื่องดังกล่าวโดยตรง แต่มีงานวิจัยที่สามารถทำให้เป็นส่วนประกอบในการศึกษาค้นคว้าได้ คือ รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการสารสนเทศคลังสะสมผ้าในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี (2558) รายงานการวิจัยของ วิศปัติย์ ชัยช่วย คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และโครงการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเดิมให้เป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำเมือง (2558) จัดทำโดย กองพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร ซึ่งคณะผู้วิจัยได้อาศัยกลุ่มงานดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ต่อไป

การศึกษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์เป็นการนำแนวคิดอัตลักษณ์มาใช้เพื่อค้นหาความเหมือน ความแตกต่างและความโดดเด่นของโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่จะแสดงภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เพื่อกำหนดอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี รวมทั้งนำมาศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดแสดงโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุแบบที่เหมาะสมในการจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี การศึกษาในครั้งนี้จึงถือเป็นการนำเสนอรูปแบบการจัดการผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิดอัตลักษณ์ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการปรับปรุงและพัฒนางานด้านพิพิธภัณฑ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี
2. เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบถึงอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการจัดการพิพิธภัณฑ์ที่เหมาะสม และต่อยอดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านอื่นๆ
2. ได้รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจการพิพิธภัณฑ์ให้มีการแสดงตัวตน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนของพิพิธภัณฑ์ที่ถือเป็นตัวแทนวัฒนธรรมของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เพื่อเพิ่มความโดดเด่นและน่าสนใจของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษารั้ครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อก้นหาอัตลักษณ์พิพิธภัณ์ของพิพิธภัณ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เพื่อให้ข้อมูลในการจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณ์ของพิพิธภัณ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ให้การจัดแสดงมีเนื้อหาที่โดดเด่นมีความเป็นอัตลักษณ์ แสดงออกถึงตัวตนของพิพิธภัณ์ที่ถือเป็นตัวแทนของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยพื้นที่ศึกษาคือ พพิธภัณ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ถนนเขื่อนธานี ตำบลในเมืองฯ อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร โดยการทบทวนวรรณกรรมงานศึกษาและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขอบเขตด้านวิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีศึกษาเชิงคุณภาพและระเบียบวิธีศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความสำคัญของอัตลักษณ์พิพิธภัณ์และเพื่อศึกษากระบวนการในการหาอัตลักษณ์/การแสดงตัวตนของพิพิธภัณ์เพื่อให้ได้ข้อมูล นำไปสู่การค้นหาอัตลักษณ์พิพิธภัณ์ของพิพิธภัณ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดแสดง และแนวทางการจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณ์ของพิพิธภัณ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี โดยมีขั้นตอนการดำเนินการศึกษาโดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ขอบเขตด้านแนวคิด

ในการศึกษารั้ครั้งนี้ใช้แนวคิดอัตลักษณ์ แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์กับงานพิพิธภัณ์ แนวคิดการประเมินคุณค่าทรัพยากรพิพิธภัณ์ และแนวคิดการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม เมื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ในการศึกษารั้ครั้งนี้ โดยใช้แนวคิดอัตลักษณ์ แนวคิดอัตลักษณ์กับงานพิพิธภัณ์ และแนวคิดการประเมินคุณค่าทรัพยากรพิพิธภัณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ของพิพิธภัณ์ และกระบวนการในการค้นหาพิพิธภัณ์ แล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ได้อัตลักษณ์พิพิธภัณ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม เพื่อให้ได้กระบวนการที่เหมาะสมในการจัดงานอัตลักษณ์พิพิธภัณ์ของพิพิธภัณ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

ผลการวิจัย

พิพิธภัณ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

อาคารพิพิธภัณ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เดิมเป็นอาคารศาลากลางจังหวัด สร้างเมื่อ พ.ศ. 2461 บนที่ดินซึ่งพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ทรงขอมาจากทายาทของราชบุตร (ลุ่ม) เพื่อใช้เป็นทีสธารณประโยชน์สำหรับก่อสร้างสถานที่ราชการมาตั้งแต่ครั้งรัชกาลที่ 6 ซึ่งลักษณะอาคารเป็นตึกชั้นเดียว ก่ออิฐ ถือปูนยกพื้นสูง หลังคาทรงปั้นหยามุมกระเบื้องว่าว แพนผ้งอาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

หันหน้าไปทางทิศเหนือ ภายในอาคารประกอบด้วยห้องโถงใหญ่อยู่ตรงกลาง มีระเบียงทางเดิน และห้องขนาดเล็กอยู่โดยรอบ เหนือกรอบประตูและหัวเสารับชายคาที่ระเบียงมีการประดับด้วยไม้ฉลุลายพันธุ์พฤกษา

ต่อมาเมื่อบ้านเมืองขยายตัวขึ้น อาคารศาลากลางหลังนี้มีสภาพคับแคบไม่เพียงพอกับหน่วยงานราชการที่เพิ่มขึ้น จึงสร้างอาคารศาลากลางหลังใหม่ทางด้านตะวันตกของทุ่งศรีเมือง เมื่อ พ.ศ. 2511 ส่วนอาคารศาลากลางหลังเก่าได้ใช้เป็นสำนักงานของหน่วยราชการต่างๆ มาโดยตลอด

ใน พ.ศ. 2526 นายบุญช่วย ศรีสารคาม ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้น ได้มอบอาคารศาลากลางหลังเก่าให้กรมศิลปากรทำการบูรณะและใช้ประโยชน์เพื่อจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยการจัดแสดงเรื่องภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรมพื้นบ้าน และชาติพันธุ์วิทยา โดยแบ่งหัวข้อเรื่องเป็น 10 ห้องจัดแสดง

กรมศิลปากร ได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2532 (สถาบันพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ, 2559:7)

สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

การศึกษาในส่วนนี้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ การสำรวจพื้นที่ศึกษา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลการศึกษาดังนี้

1. ปัญหาด้านการจัดแสดง

1.1 การจัดแสดงนิทรรศการถาวรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ในปัจจุบันนั้นยังมีความล้าสมัย ใช้มาตรฐานแบบเดิมในการจัดแสดง โดยเน้นในด้านของประวัติศาสตร์ศิลปะเป็นส่วนใหญ่ ตามคำพูดของ นายดิเรก หงษ์ทอง (ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี) ที่กล่าวไว้ว่า “นิทรรศการปัจจุบันที่จะแสดงอยู่นั้นไม่มีความทันสมัย ใช้มาตรฐานแบบเดิมในการจัดนิทรรศการ โดยการจัดแสดงเน้นด้านประวัติศาสตร์ศิลปะเป็นส่วนใหญ่” (ดิเรก หงษ์ทอง, 2561)

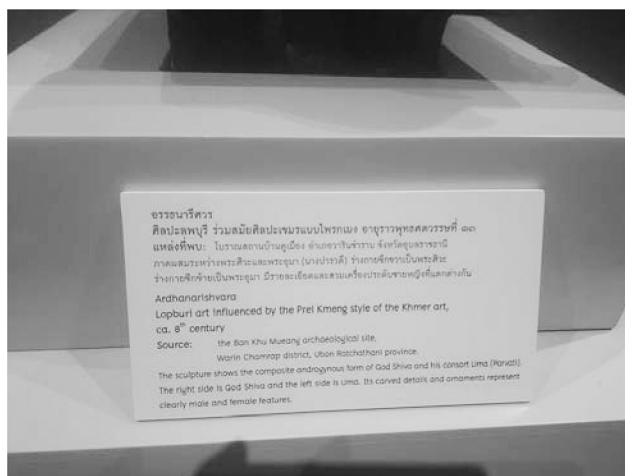
ภาพที่ 4 – 5 ประติมากรรมอรรณารีสวรร

ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำพูดของ ผศ.ชลิต ชัยครรชิต (ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมอีสาน) กล่าวว่า “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี มาจากแนวคิดเดิม คือ การเก็บรวบรวมโบราณวัตถุ นำเสนอหลักฐานมรดกวัฒนธรรมของชาติ ออกมาในมุมมองของประวัติศาสตร์รัฐชาติ เกี่ยวกับวิวัฒนาการของรัฐชาติ ทำให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เปรียบเสมือนแบบจำลองของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร” (ชลิต ชัยครรชิต, 2561)

1.2 การจัดแสดงโบราณวัตถุและศิลปวัตถุภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี มีการจัดแสดงสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้ ตามคำพูดของ ผศ. ชลิต ชัยครรชิต ที่กล่าวว่า “การจัดแสดงโบราณวัตถุและศิลปวัตถุภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เป็นสิ่งที่จะต้องได้และสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ขณะที่ในการจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานีนั้น การจัดแสดงทั้งหมดนั้นเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ขาดในส่วนที่สามารถจับต้องได้” (ชลิต ชัยครรชิต, 2561) ทำให้การจัดแสดงขาดความน่าสนใจ และดึงดูดใจของผู้เข้าชม

1.3 การจัดแสดงเน้นให้ความสำคัญของโบราณวัตถุและศิลปวัตถุ ความน่าสนใจเนื้อหาเรื่องราวเชื่อมโยงความเป็นมาของวัตถุแต่ละชิ้น ทำให้ขาดความน่าสนใจ เน้นการจัดแสดงที่เป็นรูปธรรม ขาดความเชื่อมโยงที่เป็นนามธรรม

1.4 การจัดแสดงนิทรรศการขาดการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นขาดแรงจูงใจในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถาน เนื่องจากขาดความรู้สึกร่วมและสำนึกว่าโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่จะแสดงนั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างประชาชนในชุมชนกับโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่จัดแสดงภายในพิพิธภัณฑสถาน

ภาพที่ 6 ตัวอย่างป้ายสื่อความหมายของโบราณวัตถุในพิพิธภัณฑสถาน

2. ปัญหาด้านคุณค่า

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ถือเป็นพิพิธภัณฑสถานที่เป็นตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่มีคุณค่ามากทั้งในด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปกรรม ฯลฯ แต่ในการจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานนั้นยังไม่สามารถให้ความรู้ถือเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา และบุคคลที่สนใจเข้าชมพิพิธภัณฑสถานให้ได้รับความรู้ได้อย่างเต็มที่ตามศักยภาพของวัตถุจัดแสดง

3. ปัญหาด้านอาหาร

อาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี อาคารพิพิธภัณฑที่ตั้งในอาคารศาลากลางหลังเดิม และมีการต่อเติมบางส่วนโดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก จึงทำให้ตัวอาคารพิพิธภัณฑขาดความโดดเด่น ขาดความเป็นเอกลักษณ์

4. ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานีนั้นไม่ได้รับความสนใจหรือเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายนัก ทั้งๆที่เป็นพิพิธภัณฑขนาดใหญ่และเป็นพิพิธภัณฑที่เป็นตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จึงถือได้ว่าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี และในปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานียังไม่มีเว็บไซต์เป็นของหน่วยงานตนเอง ปัจจุบันพิพิธภัณฑยังคงใช้เว็บไซต์ร่วมกับหน่วยงานส่วนกลาง

ข้อมูลอัตลักษณ์พิพิธภัณฑจากการเก็บแบบสอบถาม

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sample) กำหนดกลุ่มประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 397 คน เพื่อเป็นตัวแทนกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑในระยะเวลา 1 ปี กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 9 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 คน และกลุ่มที่ 3 บุคลากรภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี จำนวน 10 คน ทำการเก็บแบบสอบถามภายในช่วงวันที่ 15 เมษายน - 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑของโบราณวัตถุและศิลปวัตถุชิ้นสำคัญของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี 14 ชิ้น

ภาพที่ 7 – 10 ตัวอย่างประติมากรรมชิ้นเด่นของพิพิธภัณฑ

ภาพรวมจากข้อมูลแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลในการวัดระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑจากผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี จำนวน 397 คน ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ส่วนใหญ่มีมุมมองระดับของอัตลักษณ์พิพิธภัณฑของโบราณวัตถุศิลปวัตถุทั้งหมดมีความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานีในระดับที่ค่อนข้างสูง คือระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑในระดับปานกลางถึงมีความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑมากที่สุด

และประติมากรรมอรรณารีศวร มีความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ในระดับสูงสุด คือ มีความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์มากที่สุด

อัตลักษณ์ที่สำคัญของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ในมุมมองของผู้เข้าชมที่เป็นนักเรียน นักศึกษา มีการรับรู้อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในระดับค่อนข้างสูง คือ ระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ปานกลางถึงระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ และประติมากรรมอรรณารีศวร เป็นโบราณวัตถุชิ้นเดียวที่มีระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์มากที่สุด

อัตลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ในมุมมองของข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีมุมมองระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุในระดับที่ค่อนข้างต่ำ คือ ระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ปานกลางถึงน้อยที่สุด แต่มีโบราณวัตถุหนึ่งชิ้นที่มีระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์มากที่สุด นั่นคือ ประติมากรรมอรรณารีศวร

อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ในมุมมองของลูกจ้างเอกชน/ราชการ/รัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่มีระดับมุมมองของกัปตันและพิพิธภัณฑ์ของโบราณวัตถุศิลปวัตถุแต่ละชิ้นมีระดับค่อนข้างสูง คือ มีระดับอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ตั้งแต่ปานกลางถึงมากที่สุด และโบราณวัตถุชิ้นที่เป็นประติมากรรมอรรณารีศวร เป็นประติมากรรมที่มีระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์มากที่สุดชิ้นเดียว

อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ในมุมมองของอาชีพรับจ้างทั่วไป/ค้าขายนั้นส่วนใหญ่มีระดับของอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในระดับค่อนข้างสูง คือ มีระดับอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ปานกลางถึงมากที่สุด และประติมากรรมอรรณารีศวร เป็นโบราณวัตถุที่มีระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์มากที่สุดเพียงชิ้นเดียว

อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ในมุมมองของอาชีพอื่นๆ ระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง คือ ระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ปานกลางถึงมากที่สุด โดยมีโบราณวัตถุและศิลปวัตถุทั้งสิ้น 3 ชิ้นที่มีระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์มากที่สุด คือ ประติมากรรมอรรณารีศวร พระคเณศ พระพุทธรูปปางสมาธิศิลปะลาว

อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ในมุมมองของตัวแทนนักโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 9 จังหวัดอุบลราชธานี มีมุมมองระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ ระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ปานกลางถึงน้อย โดยมีประติมากรรมอรรณารีศวร เป็นโบราณวัตถุชิ้นเดียวที่มีระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์มากที่สุด

ภาพที่ 11 – 12 โบราณวัตถุสมัยล้านช้างและสมัยรัตนโกสินทร์ภายในพิพิธภัณฑ์

อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ในมุมมองของบุคลากรภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี มีมุมมองระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในระดับค่อนข้างสูง คือ มีระดับความเป็นอัตลักษณ์ปานกลางถึงมากที่สุด และมีประติมากรรมอรรณาริศวรเป็นวัตถุที่มีระดับความเป็นอัตลักษณ์ปานกลางถึงมากที่สุด และมีประติมากรรมอรรณาริศวรเป็นโบราณวัตถุที่มีระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์มากที่สุดเพียงชิ้นเดียว

และจากการศึกษาและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการด้านพิพิธภัณฑ์โบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลปะ ทำให้ทราบถึงข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการศึกษาสำหรับการศึกษาคำนี้

ประเด็นที่ 1 ความหมาย ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์

อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในการศึกษาคำนี้ คือ การค้นหาตัวตน ความโดดเด่นเฉพาะตัวที่มีลักษณะพิเศษไม่เหมือนใคร ซึ่งในการศึกษาคำนี้ผู้ศึกษาเลือกศึกษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ที่เป็นโบราณวัตถุและศิลปวัตถุ โดยอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์นั้นอาจเป็นโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุเพียงชิ้นเดียว หรือเป็นกลุ่มของวัฒนธรรมก็ได้ นอกจากนั้นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ที่ยังสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ตามระยะเวลาและความเหมาะสม (บัณฑิต จุลาสัย, 2550 : น.75, เหมือนพิมพ์ สุวรรณภาศ, 2552: น.63)

ประเด็นที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานีในปัจจุบัน

สภาพปัจจุบันของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ถือเป็นพิพิธภัณฑ์ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณคดีที่เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่จัดแสดงโบราณวัตถุและศิลปวัตถุในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยในการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เป็นการจัดแสดงโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างแยกตามยุคสมัยในประวัติศาสตร์ไทย โดยพิพิธภัณฑ์มีบทบาทหน้าที่ 2 ด้าน ดังนี้

1. บทบาทด้านวิทยาการ การเผยแพร่งานด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลปะ ทั้งหมดของสำนักศิลปากรที่ 9 จังหวัดอุบลราชธานี

2. การศึกษาด้านชาติพันธุ์ ด้านมานุษยวิทยา ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย

สภาพปัญหาที่ได้จากผลการศึกษาที่ผู้ศึกษาข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการจัดแสดงนิทรรศการถาวรที่ถือว่ามีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตถึงปัจจุบันน้อยมาก ทำให้นิทรรศการไม่ทันสมัยต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน ทำให้ขาดความน่าสนใจ ถึงแม้จะมีการตกแต่งภายในเพิ่มขึ้นหลายห้องก็ตาม

ประเด็นที่ 3 อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี คือ โบราณวัตถุและศิลปวัตถุสมัยเจนละและทวารวดี ประติมากรรมพระอรรณาริศวร พระคเณศ รวมถึงศิลปะสมัยล้านช้าง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา จิตวิญญาณ ความเชื่อ ความเรียบง่าย ของคนในท้องถิ่น รวมถึงผ้าโบราณและเครื่องยศเจ้านายพื้นเมืองอุบล รวมถึงประติมากรรมที่อยู่โดยรอบอาคาร เช่น ป้ายสะพานเสรีประชาธิปไตยหลักเดิม

ทับหลังและใบเสมาหินทราย แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาทำการศึกษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑสถานที่เป็นโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ดังนั้นจึงขอให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุที่จัดแสดงภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

นอกจากนี้ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ยังมีการสื่อความหมายที่ชัดเจนในฐานะแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม เช่น ผู้นำชมของกรมศิลปากร บอร์ดนิทรรศการ ภาพถ่ายขณะที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินนำคณาจารย์ นักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ทศนศึกษาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี และเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ภาพเหตุการณ์ตอนที่เจ้าชายอากิชิโน พร้อมด้วยพระราชชายาและพระธิดา เสด็จเยือนพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี มีป้ายคำอธิบายทั้งภายในและภายนอกอาคาร โดยในปี 2561 นี้เอง ที่ทางพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ได้จากโครงการ “100 ปี” อาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี “ของเก่า เล่าเรื่อง” เพื่อให้ประชาชนผู้สนใจเข้าชมพิพิธภัณฑสถานดังกล่าวด้วย กอปรกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ทางยกระดับชั้นล่างสำหรับรถเข็นคนพิการ เป็นต้น

สรุปการอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑสถาน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักไว้ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาหาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑสถานของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณฑสถานของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ และวิธีการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาให้ข้อมูลที่ได้มานำมาสรุปและอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. อัตลักษณ์พิพิธภัณฑสถานของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งเป็นวิธีการศึกษาเชิงปริมาณได้มาซึ่งข้อมูลเชิงปริมาณโดยผู้ศึกษาได้แบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 คือ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ตำบลในเมืองฯ อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 397 คน เพื่อเป็นตัวแทนกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานในระยะเวลา 1 ปี กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักโบราณคดีสำนักศิลปากรที่ 9 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 คน และกลุ่มที่ 3 บุคลากรภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี จำนวน 10 คน ทำการเก็บแบบสอบถามภายในช่วงวันที่ 15 เมษายน - 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑสถานของโบราณวัตถุและศิลปวัตถุชิ้นสำคัญของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ทั้งหมด 14 ชิ้นที่ถูกคัดเลือกจากเกณฑ์การพิจารณาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑสถานโดยใช้มาตรฐานวัดทัศนคติแบบลิเคิร์ท 5 ระดับ (ไชยวัฒน์ รุ่งเรืองศรี 2550:141) ได้ผลสรุปดังนี้

โบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่ได้ระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑสถานในระดับค่อนข้างต่ำมีทั้งหมด 5 ชิ้นคือ 1. ลูกปัดและต่างหูเปลือกหอย ศิลปะสมัยก่อนประวัติศาสตร์ 2. พระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะล้านช้าง 3. ตราประทับ 4. เสื้อของเจ้านายพื้นเมืองท้องถิ่น 5. ตู้พระธรรมลายรดน้ำ ศิลปะและรัตนโกสินทร์ ฝีมือช่างท้องถิ่น

โบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่ไ้ระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในระดับปานกลางมีทั้งหมด 4 ชิ้น คือ 1. ใบเสมาหินทราย 2. พระพุทธรูปลงรักปิดทองบนแผ่นหินฝีมือช่างพื้นบ้าน 3. สิงห์หินทราย 4. ศิลาจารึกปากแม่น้ำมูลอักษรปัลลวะภาษาสันสกฤต อายุราวพุทธศตวรรษที่ 11-12

ภาพที่ 13 – 15 เทคโนโลยีสมัยใหม่ของพิพิธภัณฑ์

โบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่ไ้ระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในระดับค่อนข้างสูงมีทั้งหมด 5 ชิ้น คือ พระคเณศ ศิลปะลพบุรี ร่วมสมัยศิลปะเขมรแบบเกาะแกร์ พุทธศตวรรษที่ 15 กลองมโหระทึก สมัยก่อนประวัติศาสตร์สังคมเกษตรกรรม อายุประมาณ 2,500 - 200 ปี โสมสูตร ศิลปะเขมรแบบไพรกเมง พุทธศตวรรษที่ 12-13 ทับหลังศิลปะลพบุรีร่วมสมัยศิลปะเขมรแบบกำพงพระพุทธศตวรรษที่ 12-13 ประติมากรรมหินทรายอรรณาริศวรประทับนั่งหนึ่งเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (โลก) และถูกจัดแสดงอยู่โดดเดี่ยวภายในห้องแสดงขนาดใหญ่ต่างหาก ถือเป็นโบราณวัตถุเดียวที่ไ้ระดับความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์มากที่สุด

ภาพที่ 16 หนังสือและแผ่นพับนำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

จากข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามนั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้ศึกษาได้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการที่ให้ข้อมูลและทัศนคติเกี่ยวกับอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ว่า อรรถนารีศวร (ประทับนั่ง) ถือเป็นโบราณวัตถุที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม และถือเป็นโบราณวัตถุที่ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการส่วนใหญ่ให้กล่าวถึงในการเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี จึงถือว่าอรรถนารีศวรเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ที่เป็นโบราณวัตถุชิ้นหลัก อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์นั้นอาจจะไม่ใช่โบราณวัตถุเพียงชิ้นเดียว อาจเป็นกลุ่มวัฒนธรรม กลุ่มศิลปกรรมหรือกลุ่มโบราณวัตถุที่มีเรื่องราวที่เชื่อมโยงกัน

ภาพที่ 17 บัตรเข้าชมพิพิธภัณฑ์ที่มีการนำภาพโบราณวัตถุชิ้นสำคัญของพิพิธภัณฑ์มาประกอบ

หากมองอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์เป็นกลุ่มวัฒนธรรม กลุ่มศิลปกรรมหรือกลุ่มโบราณวัตถุในมุมกว้าง อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี คือ ความเป็นพิพิธภัณฑ์ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดีที่มีกลุ่มวัฒนธรรมเจนละ (วัฒนธรรมขอมหรือเขมรสมัยก่อนเมืองพระนคร) และเป็นโบราณวัตถุหลักที่เป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์หลักของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี (ธิดา สารยา, 2535: น.18; และ ธิดา สารยา, 2540: น.65)

2. การจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

ขั้นตอนในการจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์นั้นผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมมาเป็นพื้นฐานในการจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

2.1 การแปลความหมาย

ในการแปลความหมายถึงเป็นขั้นตอนแรกในการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดแสดงนิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี หลังจากผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูลของอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาเลือกที่จะแปลความหมายของกลุ่มวัฒนธรรมเจนละ (วัฒนธรรมขอมหรือเขมรสมัยก่อนเมืองพระนครระหว่างพุทธศตวรรษที่ 12-13)

2.2 การสร้างการยอมรับอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ (การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์)

การสร้างการยอมรับอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์นั้นถือว่าเป็นแนวทางที่จะทำให้เกิดการยอมรับอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ได้ในวงกว้าง และในเวลาที่รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยวิธีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์นั้นมีการเลือกใช้สื่อได้หลายทาง เช่น สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ นิทรรศการและการจัดแสดง สื่อโทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์

สื่อบุคคลในที่นี้ผู้ศึกษากล่าวถึงผู้นำชมซึ่งถือว่าเป็นสื่อที่มีความคิด เนื่องจากได้มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้นำชมและผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ทำให้ง่ายต่อการให้ข้อมูลและให้ความรู้ รวมทั้งผู้นำชมเป็นผู้ที่เข้าถึงแหล่งของความรู้ได้มากกว่าผู้อื่นจึงน่าจะมีความรู้ ทางเข้าใจในสิ่งที่นำเสนอได้เป็นอย่างดี ข้อเสียของชีวิตคนนั้นก็คือ ผู้นำชมนั้นเองทัศนคติและความคิดเห็นส่วนตัวเข้าใจในการมีส่วนทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายประเภทและหลายรูปแบบ เช่น หนังสือพิมพ์ หนังสือวารสาร แผ่นพับจดหมายข่าว ฯลฯ สื่อสิ่งที่เป็นสื่อที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้กว้างขวางและค่อนข้างง่าย รวมทั้งเป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือมากกว่าสื่อทางวิทยุและโทรทัศน์ หากแต่สื่อสิ่งพิมพ์ต้องใช้ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงและเป็นอุปสรรคหากผู้เข้าชมสามารถอ่านหนังสือได้

วิธีการนำเสนอข้อมูลด้วยนิทรรศการและการจัดแสดงมีมานานและได้รับความนิยมจนถึงปัจจุบันทั้งนิทรรศการชั่วคราวและนิทรรศการถาวร

สื่อโทรทัศน์มีในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี มีทั้งสื่อระบบสัมผัสกดปุ่มเพื่อรับฟังหรืออ่านใช้ในการให้เสียงประกอบ มีภาพเคลื่อนไหว แสง สี ดนตรี และสิ่งประกอบขณะชมนิทรรศการ อย่างไรก็ตามข้อเสียของสื่อโทรทัศน์ส่วนมากก็คือไม่สามารถตอบคำถามของผู้เข้าชมหรือนักท่องเที่ยวได้ หรือนักท่องเที่ยวไม่มีโอกาสได้ถามคำถาม นอกจากนี้ สื่อโทรทัศน์ยังมีข้อเสียตรงที่มีราคาค่อนข้างแพงและต้องการการดูแลรักษาอย่างถูกวิธีจึงจะสามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่า

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ช่วยสนับสนุนสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ (เอกสารแจกฟรีภายหลังการซื้อบัตรเข้าชม) หนังสือนำชม หนังสือโบราณวัตถุชิ้นสำคัญ รวมถึงเว็บไซต์ที่ไม่ใช่ทางพิพิธภัณฑ์จัดทำโดยตรง จึงควรสร้างเว็บไซต์เป็นของตนเอง เพื่อสะดวกในการสื่อสารโต้ตอบกับผู้ใช้ และสะดวกต่อการปรับปรุง และพัฒนาข้อมูลของหน่วยงาน ซึ่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ที่สร้างขึ้นมานั้นจะนำเสนอข้อมูลของอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ทำให้เกิดความแตกต่างจากวิธีการอื่นๆ

ทั้งนี้คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอและเพิ่มเติม ทางพิพิธภัณฑ์ควรใช้สื่อนิทรรศการเคลื่อนที่หรือพิพิธภัณฑ์เคลื่อนที่ ทั้งนี้อาจใช้วัสดุจำลอง (Model) มาใช้แทนวัสดุจริง ซึ่งมีขนาดใหญ่และมีมูลค่าสูงมากแก่การดูแลนำมาจัดแสดงในรูปแบบที่น่าเสนอหน้าที่จริงของโบราณวัตถุแต่ละชนิดโดยต้องมีเนื้อหาและรายละเอียดที่เชื่อมโยงหน้าที่ของวัตถุในอดีตกับสภาพของวัตถุในปัจจุบันได้

ภาพที่ 18 – 20 พื้นที่จัดแสดงบริเวณโดยรอบอาคารพิพิธภัณฑ

2.3 การรักษาสถาปัตยกรรมพิพิธภัณฑ

ผลการสำรวจห้องเพื่อทราบได้ถึงข้อมูลของอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี กระบวนการในการสร้างการยอมรับอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ (การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์) ขั้นตอนต่อไปคือการจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณฑคือ กระบวนการรักษาสถาปัตยกรรมพิพิธภัณฑ เช่น การจัดทำแหล่งเรียนรู้ “เจนละศึกษา” รวมถึงการจัดทำแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมใบเสมาอีสาน ที่ถือเป็นกระบวนการรักษาสถาปัตยกรรมพิพิธภัณฑเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ประโยชน์และรักษาสถาปัตยกรรมพิพิธภัณฑ ซึ่งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ถือเป็นแหล่งที่อนุรักษ์และเก็บรักษาใบเสมาอีสานไว้มากที่สุดแห่งหนึ่ง ดังคำกล่าวที่ว่า “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ถือเป็นพิพิธภัณฑที่มีใบเสมาหินทรายมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างและพื้นที่ลุ่มแม่น้ำมูลตอนล่าง และใบเสมาแต่ละหลักนั้นมีลักษณะเฉพาะของตนเองที่แตกต่างจากแหล่งอื่นๆ จึงอยากให้พิพิธภัณฑแห่งนี้เป็นศูนย์กลางในการศึกษาใบเสมา” (เขาวินี เหล็กกล้า, 2561) และนอกจากจะจัดทำแหล่งเรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมเจนละที่พิพิธภัณฑวัดสุปฏิหาราม ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี (วรารุช ผลานันท์; และคณะทำงาน, 2554 : น.91-92) และจะต้องจัดทำโรงเรียนรู้เรื่องใบเสมาอีสานที่จะแสดงภายในอาคารพิพิธภัณฑ และต้องมีการสร้างเส้นทางเรียนรู้วัฒนธรรมใบเสมาอีสานรวมถึงจารึกปากน้ำมูลในแหล่งที่มีการค้นพบหรือเก็บรักษา หรือมีใบเสมาปักอยู่ทั้งที่เป็นพิพิธภัณฑวัด พิพิธภัณฑประจำแหล่งโบราณคดี (Site museum) หรือแหล่งโบราณคดี เพื่อศึกษารูปแบบการปักของใบเสมา หน้าที่ของใบเสมา คติความเชื่อในการสร้าง ทำให้ผู้เข้าชมได้สัมผัสสถานที่ที่ยังคงใบเสมาหรือจารึกอยู่ โดยเส้นทางการศึกษาวัฒนธรรมใบเสนานั้นควรจะเป็นแหล่งที่ไม่ไกลจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี มากนัก เช่น วัดศรีอุบลรัตนาราม วัดหลวง วัดเลียบ วัดใต้เทิง เป็นต้น เป็นศูนย์กลางการศึกษาวิจัยทางโบราณคดีสมัยก่อน มีการสร้างเครือข่าย พื้นที่บริการด้านวิชาการ การทำวิจัย เป็นศูนย์กลางของแหล่งเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสาร หนังสือ และสื่อทัศนที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้เรื่องเจนละศึกษาและใบเสมาอีสาน

2.4 การจัดการธุรกิจพิพิธภัณฑ

ในปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เน้นที่การขายของที่ระลึกบริเวณจุดจำหน่ายบัตรเข้าชม เช่น เสื้อ ป้ายการ์ด พวงกุญแจ สติกเกอร์รูปพรรณารัตนารัตนที่ติดเป็นตัวอย่างอยู่บริเวณประตู

ห้องจำหน่ายตั๋ว และสื่อจำลองจากโบราณวัตถุต้นแบบ แต่ของที่ระลึกที่จัดจำหน่ายในพิพิธภัณฑ์ล้วนมีความหลากหลาย เช่น โบราณวัตถุจำลองขนาดเล็กกว่าของจริง เช่น ทับหลัง อรรณารัตน หรือรูปแบบของสื่อที่ระลึกใช้สัญลักษณ์ของโบราณวัตถุหลากหลายรูปแบบ ซึ่งทำให้ของที่ระลึกนั้นขาดความน่าสนใจ มีความหลากหลายมากไป และลดความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ (สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ, 2555 : น.103)

แต่หากใช้อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์มาเป็นสัญลักษณ์หรือต้นแบบของการจัดทำของที่ระลึก หรือจะทำการจำลองทำให้ผู้เข้าชมหรือผู้ซื้อสินค้ามีความรู้ถึงความเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ มีความแตกต่างจากพิพิธภัณฑ์อื่นๆ ของสิ่งที่ซื้อไป (หาได้จากที่นี้ที่เดียว) ซึ่งอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ถือเป็นจุดขายและเพิ่มมูลค่าของสินค้า และการใช้อัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์มาเป็นสัญลักษณ์หรือต้นแบบของของที่ระลึกของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

ภาพที่ 21 – 22 สิ่งอำนวยความสะดวกและป้ายสื่อความหมายของพิพิธภัณฑ์

อีกแนวทางหนึ่งคือจัดทำโครงการ “ประกวดการออกแบบของที่ระลึก” โดยใช้สัญลักษณ์จากอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์มาเป็นต้นแบบ เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดของที่ระลึกที่สามารถใช้ได้จริง มีความร่วมสมัย และแปลกใหม่ไม่เหมือนใคร สามารถนำไปขายในร้านขายของที่ระลึกของพิพิธภัณฑ์ โดยการจัดกิจกรรมนี้ถือเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อกลุ่มเยาวชน (กลุ่มนักเรียนและนักศึกษา) และกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและสนับสนุนธุรกิจพิพิธภัณฑ์

ทั้งนี้ควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานประเพณีแห่เทียนพรรษา ซึ่งในทุกๆ ปีบริเวณพิพิธภัณฑ์จะอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่จัดงานคือทุ่งศรีเมือง สวนสาธารณะใจกลางเมืองอุบลราชธานี ซึ่งการจัดหาของที่ระลึก หรือเปิดพื้นที่การจัดแสดงประติมากรรมเทียนพรรษาอาจเป็นการช่วยสร้างรายได้ให้แก่พิพิธภัณฑ์ได้อีกทางหนึ่ง

2.5 การศึกษาวิจัยอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในประเด็นสืบเนื่อง

เนื่องจากอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์เป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมและอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์สามารถมีได้มากกว่าหนึ่ง ดังนั้นการศึกษาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์นั้นควรมีการศึกษาเพื่อหาอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในมุมมองอื่นๆ หรือเป็นการสร้างอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในมุมมองใหม่ เช่น

ในมุมมองของการเป็นพิพิธภัณฑ์ของคนอุบลราชธานี ซึ่งถือเป็นการสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี เป็นตัวที่บ่งบอกความเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานีเพิ่มมากขึ้น จึงอยากทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในแหล่งโบราณคดีสำคัญในจังหวัดอุบลราชธานีและสถานที่ใกล้เคียง เช่น แหล่งโบราณคดีบ้านก้านเหลือง แต่เนื่องจากรายละเอียดและองค์ความรู้ของบ้านก้านเหลืองนั้นยังไม่สมบูรณ์ ดังนั้นหากมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยและจัดการองค์ความรู้ให้เหมาะสม แหล่งโบราณคดีบ้านก้านเหลือง จังหวัดอุบลราชธานี ย่อมสามารถพัฒนาเป็นอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานีต่อไปได้

ภาพที่ 23 - 24 ป้ายสื่อความหมายที่แสดงถึงความสำคัญของอาคารพิพิธภัณฑ์แห่งนี้

การสร้างอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ในมุมมองใหม่นี้ทำให้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี มีความแตกต่างจากพิพิธภัณฑ์อื่นๆ และที่สำคัญเป็นการสร้างสำนึกร่วมหรือความรู้ถึงความเป็นตัวตนให้เกิดขึ้นกับคนอุบลราชธานีมากขึ้นอีกด้วย

3. ข้อเสนอแนะ

ภายหลังจากการศึกษอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี นอกจากเนื้อหาที่ได้เสนอไปข้างต้นแล้ว ยังคงมีประเด็นต่างๆ ที่ขอเสนอไว้เป็นข้อเสนอแนะและอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจในการศึกษาในโอกาสต่อไป ดังนี้

1. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ควรมีการปรับความสัมพันธ์หรือโครงสร้างองค์การทำงานด้านโบราณคดีร่วมกับสำนักศิลปากรที่ 9 จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้การทำงานด้านพิพิธภัณฑ์และโบราณคดีมีความสอดคล้องกัน เพื่อเป้าหมายในการจัดการอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์
2. การจัดแสดงนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ควรมีการจัดแสดงหลักในเรื่องอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์นั้นคือวัฒนธรรมหรือศิลปะเจเนละ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยมีพระอรรณนาธิวรประทีปนั้นเป็นโบราณวัตถุหลักในการจัดแสดงนิทรรศการ
3. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี ควรมีการศึกษวิจัยอัตลักษณ์ในส่วนของอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์ที่เป็นตัวรอง เช่น โบราณวัตถุและศิลปวัตถุในศิลปะลพบุรีหรือศิลปะเขมร โบราณวัตถุและศิลปวัตถุในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และยุคการปกครองของเจ้านายพื้นเมืองอุบล เพื่อการศึกษวิจัยอัตลักษณ์ที่สืบเนื่อง และหาองค์ความรู้ใหม่ของอัตลักษณ์พิพิธภัณฑ์

เอกสารอ้างอิง

- กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ, กรมศิลปากร. (2558). **โครงการปรับปรุงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเดิมให้เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประจำเมือง**. กรุงเทพฯ: กองฯ.
- บัณฑิต จุลาสัย. (2550). **พิพิธภัณฑ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยวัฒน์ รุ่งเรืองศิลป์. (2550). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางวิทยาศาสตร์สังคม**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธิดา สาระยา. (2535). **เจนละ : ประวัติศาสตร์อีสานโบราณ**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ธิดา สาระยา. (2540). **เมืองอุบล : ธานีแห่งราชะศรีสง่าแห่งไพรพดกษ**. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- วรารุณ ผลานันท์, และคณะทำงาน. (2554). **พิพิธภัณฑในวัดสุปฏิญนารามวรวิหาร**. อุบลราชธานี : ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.
- วิศปัติย์ ชัยช่วย. (2558). **รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางจัดการสารสนเทศคลังสะสมผ้าในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี**. กรุงเทพฯ: คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร. (2559). **นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุบลราชธานี**. กรุงเทพฯ: สำนักฯ.
- สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ. (2559). **พิพิธภัณฑภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. กรุงเทพฯ : สถาบันฯ.
- เหมือนพิมพ์ สุวรรณภาศ, บรรณาธิการ. (2552). **ประสบการณ์พิพิธภัณฑท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์.
- สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ. (2555). **มิวเซียมสยาม : บ้านเกลือ เือนเสี้ยว พาเที่ยวพิพิธภัณฑ**. กรุงเทพฯ : สถาบันฯ.
- นายดิเรก หงษ์ทอง, 2561. **ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี**. สัมภาษณ์.
- ผศ.ชลิต ชัยครรชิต, 2561. **ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสาน**. สัมภาษณ์.
- นางสาวเขาวนีย์ เหล็กกล้า, 2561. **หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี**. สัมภาษณ์.

การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์
The study of guidelines for strengthening teachers' work in learning management that focuses on learnersCentered Guideline for Breeding Intelligence (RBL) In the development of people with skills of the 21st century, Lan Sai Phitthayakhom School Surin Province

นุชศรา ทองศรี , ญัฐชา ศรีฮุย , พิพัฒน์ ผลเจริญ
 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ ใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ประกอบด้วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่สมาชิกได้มาโดยสุ่มแบบจับคู่ และใช้การประเมินก่อนและหลังการทดลอง (Non-Randomized Control Group Pretest-Posttest Design)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเข้าร่วมการอบรม เพราะต้องการนำความรู้ความสามารถที่ได้รับไปพัฒนาการเรียนการสอน ต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการทำงาน โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมของบุคคลโดยสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีส่วนร่วมในการทำงาน และสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี 2) การเสริมสร้างความตระหนักในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเองด้วยการเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อตนเอง 3) การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทักษะ ประสบการณ์ในการทำงาน มีโอกาสในการพบปะแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น กล้าเผชิญกับงานที่ท้าทายความสามารถด้วยการปฏิบัติ และฝึกฝน และ 4) การส่งเสริมให้ได้แสดงออกถึงความรู้ และทักษะ ประสบการณ์ในการทำงานด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยรูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา วิธีดำเนินการ และการประเมินผล

2. ผลการใช้แนวคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านความรู้ ด้านปฏิบัติการ ด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและผลรวมก่อนทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แนวพบว่า กลุ่มทดลองมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมทั้งในภาพรวม และในแต่ละองค์ประกอบของแนวทาง

Abstarct

The study of the way to encourage teachers' energy in the process of child center based-on intelligent breeding that create RBL to develop human to have 21st Century skills in Lansai Pittaya, Surin, aims to develop the way to encourage teachers' energy in the process of child center based-on intelligent breeding that create RBL to develop human to have 21st Century skills in Lansai Pittaya, Surin. The author applied Quasi-Experimental Research which consisted of experimental group and control group by Non-Randomized Control Group Pretest-Posttest Design.

Research Conclusion

1) The result of developing way to encourage teachers' energy in the process of child center based-on intelligent breeding that create RBL to develop human to have 21st Century skills in Lansai Pittaya, Surin, showed that sample group of teachers expressed the requirement to join the training because they want to apply the knowledge to their class as upgrading class competency with key principles as follow 1) man preparation by making paliative condition to let everyone can work together; 2) reinforcing the realizing of living by creating self-immage; 3) reinforcing teachers' knowledge and experience by group discussion and practicing; and 4) supporting teachers to present their knowledge, skills, and experince in child center class management with Semantic Model including principle, objective, content structure, procedure and assessment.

2) The result of average score of child center class management potency: knowledge, operationa and attitude, including aggregate – before and after doing research, showed the difference without any statistical significance.

3) The result of studying about related factors from experimental group showed the appropriateness both perspective and each element.

ความสำคัญและความเป็นมา

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการศึกษาด้วยกระบวนการทำโครงการบนฐานวิจัย (Research-Based Project) เพื่อให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงระบบอย่างแท้จริงใช้วิธีการเรียนรู้ โดยเริ่มจากห้องเรียนนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนเน้นกระบวนการบูรณาการสาระวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านโครงการได้ ในกระบวนการดังกล่าวเน้นการจัดการการศึกษาระดับพื้นฐานที่ผู้ได้รับผลโดยตรงครูและนักเรียนได้คิดอย่างเป็นระบบภายใต้การเรียนรู้บูรณาการศาสตร์ 3 มิติ คือ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ทั้งได้ความรู้อย่างบูรณาการสำหรับประเด็นที่มีบริบทพื้นที่เพื่อประยุกต์ในชีวิตประจำวัน สร้างโรงเรียนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน มีประสบการณ์กับพื้นที่ เพื่อใช้พัฒนาพื้นที่ได้จริง ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาที่ท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม โดยใช้แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อไป

โรงเรียนลานทรายพิทยาคมผ่านกระบวนการจัดการการศึกษาระดับพื้นฐานที่ผู้ได้รับผลโดยตรงคือครูและนักเรียนได้คิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ เพื่อประยุกต์ในชีวิตประจำวัน เช่น รู้จักการทำความเข้าใจปัญหาอย่างมีเหตุผล มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะสังคม (social skills) และเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน ครูและนักเรียนผ่านเครื่องมือในการเรียนรู้ทั้งการจัดทำ Workshop การจัดทำโครงการ การถอดบทเรียน ภายใต้กระบวนการสนับสนุนอย่างเข้าใจ ชุมชน และเห็นความสำคัญจากหน่วยงานภายในองค์กรอันได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ครู ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายใต้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าในรูปของทรัพยากรด้านเวลา ด้านประสบการณ์และทุน รวมทั้งขยายเครือข่ายความรู้ทั้งในระดับภายในโรงเรียน (ผู้บริหาร – ครูผู้สอน – นักเรียนเกิดระบบเชิงพัฒนาทั้งกระบวนการจัดการเรียนการสอน เครือข่ายความร่วมมือระดับชุมชน (โรงเรียน – ชุมชน – มหาวิทยาลัย) บูรณาการการจัดการศึกษาร่วมกับท้องถิ่นอย่างแท้จริง เครือข่ายระดับจังหวัด (เขตพื้นที่การศึกษา – มหาวิทยาลัย – องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น – ภาคีสนับสนุน) ร่วมขับเคลื่อนขยายและถ่ายทอดความรู้เติมพื้นที่อย่างเสมอภาค สามารถก่อให้เกิดกลุ่ม นักเรียน ครู กระบวนการจัดการเรียนการสอน การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดการความรู้จากโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาเป็นต้นแบบในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ขยายผลเชิงสนับสนุนโครงการเพาะพันธุ์ปัญญานำไปสู่ต้นแบบการเรียนรู้ และการดำเนินการครบกระบวนการองค์ประกอบในอนาคตต่อไป

องค์ประกอบสำคัญของการขับเคลื่อนเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นั้นคือการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานด้วยการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยการเสริมสร้างให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถควบคุมการทำงานได้ด้วยตนเอง มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และประสบการณ์ในการทำงานมีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาบุคคล ให้สมบูรณ์แบบทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพครูให้ก้าวหน้า ทักษะเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2555 มาตรา 80 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2560-2564 ที่กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตครอบคลุมทุกเป้าหมาย เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย ซึ่งการพัฒนาบุคคลให้สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ควรเริ่มที่การเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับตัวเอง จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาพพจน์ของตัวเอง พบว่า บุคคลที่มีปัญหาในสังคมมักมีสาเหตุใหญ่มาจากการมีภาพพจน์ด้านลบกับตัวเอง ภาพพจน์ของตัวเองสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยการทดลองศึกษาวิจัยกับคนจำนวนมากที่แตกต่างกันทั้งเพศ วัย และการศึกษา พบว่า คนเราไม่ว่าจะอยู่ในเพศ วัย หรือการศึกษาระดับใดก็สามารถเปลี่ยนแปลงภาพพจน์ของตัวเองได้ และการเปลี่ยนแปลงนี้จะเปลี่ยนแปลงชีวิตของบุคคลนั้นไปอย่างสิ้นเชิง และพบว่าคนเราไม่สามารถกระทำ หรือการปฏิบัติตัวขัดแย้งกับภาพพจน์ของตัวเองได้ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงนิสัย ทัศนคติ บุคลิกภาพ ความสามารถ รวมทั้งวิธีการดำเนินชีวิตของคนเราจึงเป็นไปได้ง่ายขึ้น ถ้าการเปลี่ยนแปลงนั้นเริ่มต้นที่ภาพพจน์ของตัวเอง

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งถึงคำถามที่ว่าทำอะไรที่จะเสริมสร้างให้เรามีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถควบคุมการทำงานได้ด้วยตนเอง มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และประสบการณ์ในการทำงานมีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาบุคคลในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญา กระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นระบบนั้นหมายถึงพลังคำพูด ภายใต้การค้นพบว่า คำพูด จิตใจ สมอง ต่อมไร้ท่อ และอวัยวะต่างๆ ของคนเรามีการทำงานที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ ซึ่งความสัมพันธ์เชื่อมโยงคำพูด จิตใจ สมอง ต่อมไร้ท่อ และอวัยวะต่างๆ จะเห็นได้ว่าสมอง คือ เครื่องมือทางจิต ทุกคำพูดที่เราได้ยินหรือพูดออกไปจึงมีผลกับตัวเราเองและผู้อื่น บางคำมีผลทางด้านบวก หรือบางคำให้ผลกลางๆไม่เป็นบวกเป็นลบ โดยทั่วไปแล้วร่างกายและจิตใจของคนเราจะอยู่ในสภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์เป็นปกติ แต่ถ้าเราได้รับข้อมูลด้านลบที่ได้รับมานั้นไม่นานความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจของคนเราก็จะเกิดขึ้น ถ้าเราพูดอะไรอยู่เสมอๆหรือเราได้ยินอะไรอยู่เสมอๆ เราจะคิดอย่างนั้นและเป็นอย่างที่เราได้ยินนั้น ถ้าเรารู้จักใช้คำพูดไปในทางที่ถูกต้องเราและคนรอบข้างก็จะได้ประโยชน์มหาศาล แต่ถ้าเราใช้ไปในทางตรงกันข้าม เราและคนรอบข้างก็จะได้รับโทษมหันต์ รวมทั้งพลังแห่งจินตนาการ (Power of Imagination) คือ คำพูดที่ทำให้เห็นภาพหรือเกิดการจินตนาการจึงเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ต่อจิตใจของมนุษย์ นักปราชญ์โบราณที่ยิ่งใหญ่กล่าวไว้ว่า “จินตนาการเป็นตัวกำหนดชะตาของโลก” จินตนาการของคนเราจึงมีความสัมพันธ์เป็นอย่างยิ่งกับการเปลี่ยนแปลงภาพพจน์ตัวเอง นักวิทยาศาสตร์ได้ประมาณเอาไว้ว่าคนทั่วไปมักมีการเรียนรู้สิ่งต่างๆมากถึงร้อยละ 70% ของการเรียนรู้ทั้งหมดของชีวิตในช่วง 6 ปีแรกที่เกิดขึ้นมาในโลก ซึ่งในช่วงแรกของชีวิตนี้คนเราจะมีจินตนาการสูงที่สุด การเรียนรู้จึงเกิดขึ้นสูงสุดในช่วงนี้ ดังนั้นผู้ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงตัวเองหรือเรียนรู้สิ่งต่างๆได้อย่างง่ายดาย และรวดเร็ว จึงจะต้องพยายามรักษาความสามารถในการจินตนาการที่เราอยู่อย่างสูงในวัยเด็กนี้ไว้ตลอดชีวิตและการรับรู้ (Trance) คือ สภาวะที่สมองของคนเราจะรับหรือส่งข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์ได้ประดิษฐ์เครื่องมือ EEG โดยต่อเครื่องมือนี้เข้ากับศีรษะของมนุษย์ เครื่องมือที่ละเอียดอ่อนนี้จะแสดงคลื่นสมองของคนนั้นออกมาในรูปของกราฟ ทำให้นักวิทยาศาสตร์ทราบว่าสมอง

ของคนเราสามารถส่งคลื่นสมองออกมาได้หลายชนิดและแปรเปลี่ยนไปตามความสงบของจิตใจ เช่น คลื่นเบต้า คลื่นอัลฟาเข้าไปสู่พลังสติ (Power of Concentration) หรือพลังสมาธิ คือ สภาวะที่จิตใจของคนเราเป็นหนึ่งเดียวในการจดจ่อกับสิ่งที่ต้องทำอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพในการทำภารกิจใดๆ ในชีวิตเป็นไปได้อย่างสูงสุด การฝึกสติหรือฝึกสมาธิจึงเป็นความจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาของทุกเรื่องในชีวิตของคนเรา ตัวอย่างการฝึกสติด้วยการเดินรำภาซิกิ (Kaoshikii) ให้ประโยชน์แก่ร่างกายจิตใจ เป็นทุนของการศึกษา แนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์

สมมติฐานการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีของการวิจัยนี้ ประกอบด้วยแนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงาน การพัฒนาบุคคลตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ สามารถพัฒนาให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า

แนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ ทำให้ครูกลุ่มทดลองมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหลังการทดลองและก่อนการทดลอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ เป็นครู ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ได้ปฏิบัติจริง เกิดการเรียนรู้จากการคิด ค้นคว้า การทดลอง และสรุปเป็นความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้วางแผน ชี้แนะ และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน จัดเนื้อหา กิจกรรม สอดคล้องกับการดำรงชีวิต สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้ และเชื่อมโยงกับชีวิตจริง เน้นการพัฒนา

ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม ส่งเสริมกระบวนการคิด และให้ผู้เรียนรู้วิธีการหาความรู้ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

2.1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2552

2.2 แนวคิดการมองผู้เรียนบนพื้นฐานความรัก เข้าใจว่าผู้เรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้และ ความแตกต่างของผู้เรียน

2.3 บทบาทของผู้สอน ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.4 แนวการจัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่พัฒนาทักษะและคุณลักษณะ การค้นคว้า แสวงหาความรู้การคิด การแก้ปัญหา การเผชิญสถานการณ์ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

2.5 การวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ แนวคิดการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริง วิธีการและเครื่องมือการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ แนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มี ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบท เพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง บริบทเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะ แห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

2. แนวทางการทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง บริบทเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะ แห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ ที่ทำให้ได้แนวทางในการจัดการศึกษา นอกกรอบโรงเรียนกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ผลของการใช้ทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง บริบทเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มี ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ ที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาครูให้มี ประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

4. ได้แนวทางการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ที่ส่งเสริม ให้เป็นครูที่มีพลังอำนาจในการทำงานด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถควบคุมการทำงานด้วยตนเอง อย่างเต็มศักยภาพ

กระบวนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาแนวทางการทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเฉพาะพันธูปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาแนวทางการทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเฉพาะพันธูปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบโดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การอบรมสัมมนา การฝึกปฏิบัติจริงตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส และการศึกษาความต้องการการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแนวทาง

ขั้นตอนที่ 2 การใช้แนวทางการทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเฉพาะพันธูปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์เป็นการนำแนวทางไปทดลองใช้กับครูจำนวน 15 คน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Non-Randomized Control Group Pretest-Posttest Design มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แนวทางการทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเฉพาะพันธูปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ การศึกษาวิจัย ปัญหา ข้อเสนอแนะการใช้แนวทาง โดยศึกษาความคิดเห็นด้วยการสอบถาม และการอภิปรายกลุ่ม เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขแนวทางให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมในการใช้ต่อไป

กระบวนการเก็บข้อมูล

1. รูปแบบกิจกรรมการอบรม กิจกรรมระหว่างการอบรม เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเฉพาะพันธูปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาเป็นหลักในการดำเนินการฝึกอบรมในด้านการเลือกเทคนิควิธีการฝึกอบรมและการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม โดยเน้นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความต้องการและสนใจที่จะเรียนรู้ เน้นความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรมสอดคล้องกับความหลากหลายและความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้นำตนเองและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมการฝึกทักษะ เป็นกิจกรรมที่ทำให้ครูมีโอกาสนำความรู้

ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการเสริมสร้างพลังการทำงาน ของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเฉพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้ แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

2. การออกแบบการทดลองการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเฉพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคน ให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ประกอบด้วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่สมาชิกได้มาโดยสุ่มแบบจับคู่ และใช้การประเมินก่อนและหลัง การทดลอง (Non-Randomized Control Group Pretest-Posttest Design) วิธิดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ทดสอบก่อน (Pre-test) โดยใช้แบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางด้านความรู้ ด้านปฏิบัติการ และด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ตรวจผลการทดสอบและจัดเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย แล้วจับคู่คะแนนเหมือนกันเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ทดลอง โดยกลุ่มทดลอง จัดการอบรมโดยใช้แนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงาน ของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บริบทเฉพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้ แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และกลุ่มควบคุม สอดคล้องกับแบบแผนการวิจัย

ตาราง แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	การประเมิน ก่อนการทดลอง	ทดลอง	การประเมิน หลังการทดลอง
กลุ่มทดลอง (E)	OE_1	X	OE_2
กลุ่มควบคุม (C)	OC_1	-	OC_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

OE_1 หมายถึง การประเมินก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง

OC_1 หมายถึง การประเมินก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม

X หมายถึง การใช้รูปแบบ

OE_2 หมายถึง การประเมินหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

OC_2 หมายถึง การประเมินหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วทดสอบ (Post-test) ด้วยแบบวัดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านความรู้ ด้านปฏิบัติการ และด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางตรวจสอบผลการทดสอบ และวิเคราะห์คะแนนด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้สถิติ t-test

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์

ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเข้าร่วมการอบรมการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ร้อยละ 95.75 และไม่ต้องการเข้าร่วม ร้อยละ 4.25 ซึ่งมีเหตุผลในการเข้าร่วมการอบรม เพราะต้องการนำความรู้ ความสามารถที่ได้รับไปพัฒนาการเรียนการสอน ต้องการเสริมสร้างศักยภาพในการทำงาน และการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ และจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน และเป็นการเปิดโลกทัศน์ทางด้านการจัดการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายมากขึ้น มีความเห็นว่ระยะเวลาในการอบรมควรเป็น 4 วัน ส่วนใหญ่ให้เหตุผลประกอบว่าเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ การปฏิบัติกิจกรรม และเป็นระยะเวลาที่ไม่กระชั้นชิด ไม่มากเกินไป และไม่น่าเบื่อผลการสร้างแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์โดยการเสริมสร้างให้ครูมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการทำงานด้วยการพัฒนาตนทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถควบคุมการทำงานได้ด้วยตนเอง โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมของบุคคล โดยสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีส่วนร่วมในการทำงาน และสร้างสัมพันธภาพที่ดี 2) การเสริมสร้างความตระหนักในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเองด้วยการเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อตนเอง 3) การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการทำงาน มีโอกาสในการพบปะแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น กล้าเผชิญกับงานที่ท้าทายความสามารถด้วยการปฏิบัติ และฝึกฝน และ 4) การส่งเสริมให้ได้แสดงออกถึงความรู้ และทักษะ ประสบการณ์ในการทำงานด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยรูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา วิธีดำเนินการ และการประเมินผล

2. ผลการใช้แนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์

2.1 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านความรู้ ด้านปฏิบัติการ ด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและผลรวม ก่อนทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านความรู้ ด้านปฏิบัติการ ด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและผลรวม หลังทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านความรู้ ด้านปฏิบัติการ ด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและผลรวม ก่อนและหลังทดลองของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านความรู้ ด้านปฏิบัติการ ด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและผลรวม ก่อนและหลังทดลองของกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ครูมีความพึงพอใจเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ ในระดับมาก ($= 4.23$)

3. ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์

3.1 ผลการสอบถามความเหมาะสมของการใช้แนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ พบว่ากลุ่มทดลองมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมทั้งในภาพรวม และในแต่ละองค์ประกอบของแนวทาง

3.2 ผลการอภิปรายกลุ่มของกลุ่มทดลองถึงปัจจัย ปัญหา และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานของครูด้วยแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนำไปใช้ กลุ่มผู้เรียนเป็นครูระดับมัธยมศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการจัดการเรียนรู้ ระหว่าง 2-4 ปี วิทยากรมีบทบาทในการดำเนินการแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยวิทยากรเป็นผู้จัดบรรยากาศที่ผ่อนคลาย อบอุ่น เป็นกันเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และเสริมสร้างความรู้ ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้แก่ผู้เข้าอบรมกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการอบรมโดยใช้แนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ที่จัดเป็นการประยุกต์หลักการใช้พัฒนาให้ผู้เข้าอบรมมีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความมั่นใจในตนเอง มีความกล้าเสี่ยงทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน มีอิสระในการทำงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม 4 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ขั้นที่ 2 การเสริมสร้างความตระหนักในตนเอง ขั้นที่ 3 การเสริมสร้างความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และขั้นที่ 4 การเสริมสร้างให้ได้แสดงออกถึงความรู้ และทักษะ ประสบการณ์สู่การเรียนรู้ที่ใช้ในกิจกรรมมีหลากหลาย และเหมาะสมด้วยการใช้เสียงเพลงประกอบกิจกรรมการสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ส่งผลให้ผู้เข้าอบรมมีคลื่นสมองต่ำ จิตใจจะสงบ เยือกเย็น เกิดความสมดุล มีการผ่อนคลาย และมีสมาธิ การใช้สื่อของจริงจากสิ่งที่อยู่รอบตัว

สามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมตามต้องการของผู้เข้าอบรมในกิจกรรมเสริมสร้างความตระหนักในตนเอง การใช้สื่อวีดิทัศน์ในการนำเสนอตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่พัฒนาทักษะ การค้นคว้า แสวงหาความรู้ การคิด การแก้ปัญหา การเผชิญสถานการณ์ และการพัฒนาคุณลักษณะ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และ การใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อนำเสนอ ความรู้ ผลงาน และผลการปฏิบัติกิจกรรมปัญหา และข้อเสนอแนะการใช้แนวทางการเสริมสร้างพลัง การทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการ สร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ปัญหาด้านสื่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้บางชนิดมีความทันสมัยทำให้ผู้เข้าอบรมต้องเรียนรู้ วิธีใช้ จึงทำให้เสียเวลาในตอนเริ่มต้น แต่เมื่อใช้ในครั้งต่อไปก็สามารถใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และเป็น ประโยชน์ต่อกิจกรรม ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมในการจัดอบรมโดยใช้แนวทางการ เสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญา กระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทราย พิทยาคม จังหวัดสุรินทร์

การอภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 แนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาคนให้มี ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับดี และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง มีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการจัดทำและพัฒนาอย่างเป็นระบบด้วยรูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ที่ใช้การอธิบายแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ เป็นกิจกรรมการศึกษา นอกระบบโรงเรียนที่มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติที่พึงประสงค์ให้กับครู โดยยึดหลักการสำคัญ คือ สนอง ความต้องการ ความสนใจ และแก้ปัญหาให้แก่กลุ่มครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบที่เหมาะสมดังนี้

1) หลักการ เหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานของ อรรถพรณ บุญล้อมรัชชัย (2551) ว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงาน เป็นแนวคิดที่สำคัญเพราะเป็น การพัฒนาศักยภาพบุคคลให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลผลิตขององค์การ สร้างความรัก และการใช้เทคนิคการเสริมสร้างพลังอำนาจในบุคคลจะนำไปสู่ความมีคุณค่าแห่งตน รู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์ มีคุณค่า ช่วยให้บุคคลมีความแข็งแกร่ง เข้าใจชีวิต เข้าใจเศรษฐกิจและสังคมได้ดี ส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรม ในทางที่ดี มีความสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้เป็นผลสำเร็จ การเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานเป็น กระบวนการที่ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาความสามารถเพื่อเพิ่มพูนความก้าวหน้าในการ ทำงาน และสามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ฝึกอบรมเพิ่มอำนาจในการทำงานเพื่อพัฒนา

สมรรถนะของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดหลักการเพิ่มอำนาจในการทำงาน ประกอบด้วย การเข้าถึงข้อมูล การให้อิสรภาพในการทำงาน และการสร้างแรงจูงใจ

2) วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงาน ให้บุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านความรู้ ด้านปฏิบัติการ และด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกคนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 ที่กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย และแนวทางการพัฒนาบุคคลให้สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจควรเริ่มที่การเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับตัวเอง (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2550)

3) โครงสร้างเนื้อหา ประกอบด้วยแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแนวคิดการมองผู้เรียนบนพื้นฐานความรัก ความเข้าใจว่าผู้เรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้ และความแตกต่างของผู้เรียน บทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางการจัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะการค้นคว้า แสวงหาความรู้ การคิด การแก้ปัญหา การเผชิญสถานการณ์ การพัฒนาคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและการวัดประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552 ที่มุ่งเสริมสร้างบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นผู้ปฏิบัติทำให้การศึกษาให้มีพลังอำนาจในการทำงานเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมที่ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางนี้เหมาะสำหรับการนำไปพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้วยแนวทางการเสริมสร้างพลังการทำงานของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวทางเพาะพันธุ์ปัญญากระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบ (RBL) ในการพัฒนาค้นให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โรงเรียนลานทรายพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ ครูจึงควรนำรูปแบบนี้ไปใช้เพื่อเป็นทางเลือกเพิ่มเติมให้กับครูได้พัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกายจิตใจอย่างยั่งยืน และเพิ่มพูนความรู้ทางด้านการจัดการเรียนรู้

2. แนวทางนี้มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมสำคัญ คือ การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย การเสริมสร้างความตระหนักในตนเอง การเสริมสร้างความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และฝึกฝน และการเสริมสร้างให้ได้แสดงออกถึงความรู้ และทักษะ ประสบการณ์ ผู้นำรูปแบบนี้ไปใช้ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสม เพื่อให้การเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ระยะเวลาในการอบรมด้วยแนวทางนี้ควรมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม และควรดำเนินการอบรมในระยะเวลาที่ผู้เข้าอบรมต้องการการฝึกฝน ปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้การอบรมประสบผลสำเร็จ

4. ควรมีการวิจัยในพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552

เอกสารอ้างอิง

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2550). **เท่าทัน ทุนนิยม**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

อรพรรณ บุญลือธวัชชัย. (2551). **การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช**. พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ :

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

The Action Research For Development Of Problem Solving On Mathematics
Ability Of Prathomsuksa 3 At Chumchonphurua School Under Loei Primary
Educational Service Area Office 3

ภคมน โกษาจันทร์, ภัทรพร เกษสังข์ , นฤมล ศักดิ์ปรกรณ์กานต์
โรงเรียนชุมชนภูเรือ จังหวัดเลย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาความสามารถแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (2) ศึกษาความคาดหวังและแนวทางการพัฒนาความสามารถแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (3) ศึกษาผลการพัฒนา และเปรียบเทียบความสามารถแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนา กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำนวน 21 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ (2) แบบทดสอบ (3) แบบทดสอบท้ายวงจร และ (4) แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิลคอกซัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหานักเรียนยังไม่เข้าใจเรื่องที่โจทย์กำหนดให้ ไม่รู้ว่าต้องใช้วิธีใดในการหาคำตอบ โจทย์ปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้นจะวิเคราะห์โจทย์ปัญหาไม่ได้ ขาดทักษะการคำนวณ ขาดลำดับขั้นตอนในการแก้โจทย์ปัญหา

2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคาดหวังอยากให้นักเรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ด้วยตนเอง สามารถวิเคราะห์โจทย์ปัญหา หาคำตอบ และแก้โจทย์ปัญหาจากสถานการณ์ในชีวิตจริงได้ นักเรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาทางด้านคณิตศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำร้อยละ 65 จากคะแนนเต็ม และนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำต้องมีจำนวน ร้อยละ 80 จากนักเรียนทั้งหมด

แนวทางในการพัฒนา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเสนอว่าควรจัดทำแบบฝึกโจทย์ปัญหาจากง่ายไปยาก โจทย์ปัญหาใกล้ตัวที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จัดหาวัสดุกรรมมาช่วยสอน ได้แก่ ชุดกิจกรรม แบบฝึกทักษะ

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ การวาดรูปบาร์โมเดล เวทคณิตแบบอินเดีย สื่อจากอินเทอร์เน็ต กลุ่มสื่อการสอน คณิตศาสตร์ในเฟซบุ๊ก หรือกลุ่มไลน์

3. ผลการพัฒนา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องโจทย์ปัญหา โดยภาพรวมมี คะแนนเฉลี่ย 22.14 คิดเป็นร้อยละ 73.81 ของคะแนนเต็ม นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 65 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของนักเรียนทั้งหมด และผลการเปรียบเทียบ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังที่ได้รับการพัฒนามีความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การพัฒนา, แก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the problem state of problem solving on mathematics ability, 2) to obtain expectation and development guidelines, and 3) to study the development result and compare the student's mathematics ability on problem solving between the pre and post development. The target group used in research was 21 Prathomsuksa 3 students at Chumchonphurua school under Loei primary educational service area office 3 by purposive random sampling. The research instrument consisted of 1) learning plans, 2) tests, (3) ended-loop tests, and 4) interview form. Qualitative data was analyzed to content analysis, while quantitative data was analyzed to obtain percentage, mean, standard deviation and Wilcoxon match pairs sign rank test.

The research findings were as follows:

1. The problems of students did not understand about define on problem solving, disabilities to compute, to analyze complex problem, and to calculate disorders.
2. The development, stakeholder's expectations were: the students can problem solving result by themselves, analysis and calculate on problem solving. They passed the criteria scores at 65 percent of full score, which they pass 80 percent form all students.

The development guidelines which consisted organize learning activities that students learn through instruction much media for help in teaching such as: activity sets, instruction media from internet, Bar model, Vedic mathematics, group's media in Face book or line.

3. The development resulted found that mean scores of problem solving was 22.14 at 73.81 percent of full scores. 18 students passed the criteria of geometry at 85.71 percent from all students. The students after the post development of the students' ability on problem solving higher than before development with the statistical significance at .01 level.

Keyword : Development , Problem Solving On Mathematics

บทนำ

คณิตศาสตร์นับว่าศาสตร์แห่งการคิดและเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพทางสมอง จุดเน้นของการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากการเน้นให้จดจำข้อมูลทักษะพื้นฐาน เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในหลักการและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และมีทักษะพื้นฐานเพียงพอในการนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ๆ ผู้เรียนจะต้องได้รับประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจ (วรณัน ชุนศรี, 2549 : 74) เป็นผู้มีความสามารถทางคณิตศาสตร์อย่างยั่งยืน ตลอดทั้งเป็นศาสตร์ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพทางคณิตศาสตร์ กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การแก้โจทย์ปัญหา มีความสามารถในการอุปนัยและนิรนัยสถานการณ์หรือปัญหาต่างๆ มีความสามารถในการคาดเดา ในการเชื่อมโยงและมีความสามารถในการให้เหตุผล (ปานทอง กุลนาถศิริ, 2547 : 13)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์จำนวน 6 สาระ คือ สาระที่ 1-5 เป็นสาระในเชิงเนื้อหา สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ สาระที่ 2 การวัด สาระที่ 3 เรขาคณิต สาระที่ 4 พีชคณิต สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น และส่วนสาระที่ 6 เป็นที่เกี่ยวกับทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องจัดทำหลักสูตรได้ตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามศักยภาพของตนเอง รวมทั้งสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555 ก : 2) ดังนั้นการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์นอกจากจะมุ่งพัฒนาด้านความรู้แล้ว จึงควรส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาด้านทักษะกระบวนการในขณะที่สอนคณิตศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้แก่ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการให้เหตุผล ความสามารถในการสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ ความสามารถเชื่อมโยง และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทำให้การเรียนคณิตศาสตร์มีความหมายและมีคุณค่ามากขึ้น ด้วยเหตุนี้ความรู้และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์จึงเป็นของคู่กันและจำเป็นสำหรับการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันอีกด้วย

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากวิชาคณิตศาสตร์ มีลักษณะเป็นนามธรรมและเนื้อหาบางตอนก็ยากที่จะอธิบายให้เด็กเข้าใจ ต้องใช้ความคิดอย่างสมเหตุสมผล จึงจะเรียนรู้และเข้าใจโครงสร้างทางคณิตศาสตร์ได้ นักเรียนส่วนใหญ่ก็แก้ปัญหาคณิตศาสตร์ไม่เป็น ขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ เนื่องจากครูสอนคณิตศาสตร์โดยทั่วไปคิดว่า การสอนคณิตศาสตร์แผนใหม่ มุ่งเน้นความเข้าใจ ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ แต่เพียงอย่างเดียว ส่งผลให้ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (NT) ของโรงเรียนชุมชนภูเรือ ความสามารถด้านคำนวณ ปีการศึกษา 2557- 2559 มีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียน ร้อยละ 39.46, ร้อยละ 33.57 และร้อยละ 34.23 (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559) ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีคะแนนต่ำลงเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง เมื่อเทียบคะแนนความสามารถด้านภาษาและด้านเหตุผลแล้ว พบว่า คะแนนความสามารถด้านคำนวณมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดการจัด

การเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ ที่ผ่านมาผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ในปีการศึกษา 2557– 2559 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60.98 ร้อยละ 62.52 และร้อยละ 58.96 ตามลำดับ (โรงเรียนชุมชนภูเรือ, 2560) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดไว้ คือ ร้อยละ 65 โดยเฉพาะคะแนนตัวชี้วัดที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาและแสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหาของคนของจำนวนนับไม่เกินหนึ่งแสนและศูนย์พร้อมตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบและการสร้างโจทย์ จากการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรม การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ พบว่า เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร ระคน ปีการศึกษา 2557–2559 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 55.45 ร้อยละ 60.92 และร้อยละ 59.61 ตามลำดับ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบหลังเรียนที่กำหนดไว้ร้อยละ 65 จึงควรพัฒนาผู้เรียนในเรื่องโจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร ระคน

การแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์จึงเป็นทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ อย่างหนึ่งที่มีความสำคัญในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื่องจากในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์เป็นความสามารถในการประยุกต์ความรู้ ขั้นตอน หรือกระบวนการทางคณิตศาสตร์กลวิธีและยุทธวิธีการแก้โจทย์ และประสบการณ์ที่มีอยู่ไปใช้ในการแก้โจทย์ ซึ่งปัญหาทางคณิตศาสตร์ มักเป็นปัญหาที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคยมาก่อน และต้องใช้ทักษะการคิดที่หลากหลาย เช่น คิดวิเคราะห์ คิดเชื่อมโยง คิดเชิงตรรกะ เพื่อเป็นแนวทางหรือวิธีการแก้โจทย์ที่มีประสิทธิภาพ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555 : 77) ครูควรส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ที่เน้นรูปธรรมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะคิดและการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (นภดล กมลวิลาศ, 2549 : 42) บาร์โมเดล จะช่วยให้นักเรียนเห็นข้อมูลที่กำหนดไว้ในโจทย์ปัญหาได้เป็นรูปธรรมขึ้น ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลที่กำหนดทั้งหมด และสามารถเชื่อมโยงสู่การหาคำตอบของข้อคำถามที่โจทย์ต้องการทราบได้อย่างชัดเจน บาร์โมเดล จึงเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้ในการแก้โจทย์ปัญหาที่ช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง มองเห็นปัญหาเป็นรูปธรรม ซึ่งจำเป็นสำหรับความเข้าใจในสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ และสามารถจับต้องได้ นอกจากนี้บาร์โมเดล ยังสามารถใช้วิธีการวาดแบบจำลองและใช้การถ่ายภาพได้ (Cheong, 2209 : 47)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงทำวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังและแนวทางการพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

3. เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ อำเภอกุเรือ จังหวัดเลย และเปรียบเทียบความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังการพัฒนา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งหมด 45 คน ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 24 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 21 คน

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนชุมชนภูเรือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 21 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงห้องเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์คะแนนร้อยละ 65 จำนวนมากที่สุด

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ด้านคณิตศาสตร์ ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้
2. เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ (1) แบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน (2) แบบสัมภาษณ์นักเรียน (3) แบบทดสอบย่อยท้ายวงจรอิงเกณฑ์ และ (4) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย เป็นแบบทดสอบ มีลักษณะดังนี้ (1) แบบทดสอบวัดความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จำนวน 30 ข้อ ปรากฏว่ามีความยากง่าย ตั้งแต่ 0.52 ถึง 0.80 อำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.40 ถึง 0.69 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 และ (2) แบบทดสอบท้ายวงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ และแบบอัตนัยแสดงวิธีทำตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา จำนวน 1 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลา 18 ชั่วโมง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนชุมชนภูเรือ อำเภอกุเรือ จังหวัดเลย จำนวน 21 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยอาศัยเครื่องมือ 3 ประเภท ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การวัดและการประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ใช้ในการประเมินผลทดลอง ซึ่งจะใช้ทดสอบกับนักเรียนหลังจากการดำเนินการตามวงจรปฏิบัติการทั้งหมดเสร็จสิ้นลง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานจากแบบทดสอบ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานใช้การทดสอบลำดับเครื่องหมายแบบจับคู่ของวิลคอกซัน

(The Wilcoxon Matched - Pairs Signed - Ranks Test)

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ปรากฏผลดังนี้

1. สภาพปัญหาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า สภาพปัญหาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนยังไม่เข้าใจเรื่องที่โจทย์กำหนดให้ ไม่รู้ว่าจะใช้วิธีอะไรในการหาคำตอบ ถ้าเป็นโจทย์ปัญหาง่ายๆ ไม่ซับซ้อนนักเรียนบางคนทำได้ แต่ถ้าโจทย์ซับซ้อนมากขึ้นจะวิเคราะห์โจทย์ปัญหาไม่ได้ ขาดทักษะการคำนวณ ขาดลำดับขั้นตอนในการแก้โจทย์ปัญหา

2. ผลการศึกษาความคาดหวังและแนวทางการพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังต่อผลการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ อยากให้นักเรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ด้วยตนเอง สามารถวิเคราะห์โจทย์ปัญหาได้ หาคำตอบได้ แก้โจทย์ปัญหาจากสถานการณ์ในชีวิตจริงได้ มีความคาดหวังว่านักเรียนสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียน ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำร้อยละ 65 จากคะแนนเต็ม และนอกจากนี้ยังคาดหวังว่านักเรียนต้องผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำต้องมีนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จากนักเรียนทั้งหมด

แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผู้ให้ข้อมูลเสนอว่า ควรจัดทำแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาจากง่ายไปยากขึ้นเรื่อยๆ โจทย์ปัญหาใกล้ตัว โจทย์ปัญหาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จัดหาวัสดุกรรมมาช่วยสอนให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น เช่น ชุดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติแบบฝึกทักษะ บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หาสื่อการสอนจากอินเทอร์เน็ต กลุ่มสื่อการสอนคณิตศาสตร์ในเฟซบุ๊กหรือกลุ่มไลน์ สื่อการสอนตามโซเชียลต่างๆ

3. ผลการพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ หลังการพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังดำเนินการพัฒนา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องโจทย์ปัญหา โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 22.14 คิดเป็นร้อยละ 73.81 ของคะแนนเต็ม นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 65 มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 เมื่อพิจารณาในเนื้อหาย่อยของเรื่องโจทย์ปัญหา พบว่า เนื้อหาที่นักเรียนผ่านเกณฑ์มากที่สุด คือ โจทย์ปัญหาการบวก ลบ ระคน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 90.48 ของนักเรียนทั้งหมด รองลงมา คือ โจทย์ปัญหาการคูณ หาร ระคน ผ่านเกณฑ์ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 80.95 ของนักเรียนทั้งหมดและผลการเปรียบเทียบ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังที่ได้รับการพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. สภาพปัญหาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า สภาพปัญหาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนยังไม่เข้าใจเรื่องที่โจทย์กำหนดให้ ไม่รู้ว่าต้องใช้วิธีอะไรในการหาคำตอบ ถ้าเป็นโจทย์ปัญหาง่ายๆ ไม่ซับซ้อนนักเรียนบางคนทำได้ แต่ถ้าโจทย์ซับซ้อนมากขึ้นจะวิเคราะห์โจทย์ปัญหาไม่ได้ ขาดทักษะการคำนวณขาดลำดับขั้นตอนในการแก้โจทย์ปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนยังบกพร่องอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนวิเคราะห์โจทย์ปัญหาไม่ได้ ส่งผลให้ไม่รู้ว่าโจทย์กำหนดให้อะไรและหาคำตอบด้วยวิธีการใด ซึ่งเป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาที่เริ่มต้นผู้เรียนต้องอ่านแล้วตีความให้ได้ว่าโจทย์อยากทราบอะไร สิ่งที่โจทย์กำหนดให้คืออะไร ต้องการทราบอะไร สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทิมา บุญเทพ (2560) การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านห้วยส้มใต้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่าสภาพทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนดำเนินการพัฒนา จากการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และจากการทดสอบก่อนการพัฒนา นักเรียนผ่านเกณฑ์ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20 จากนักเรียนทั้งหมด

2. ผลการศึกษาความคาดหวังและแนวทางการพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนภูเรือ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังต่อผลการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ อยากให้นักเรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ด้วยตนเอง สามารถวิเคราะห์โจทย์ปัญหาได้ หาคำตอบได้ แก้โจทย์ปัญหาจากสถานการณ์ในชีวิตจริงได้ มีความคาดหวังว่านักเรียนสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียน ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำร้อยละ 65 จากคะแนนเต็ม และนอกจากนี้ยังคาดหวังว่าเรียนต้องผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำต้องมีนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จากนักเรียนทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ผู้เรียนต้องเห็นความสำคัญและสามารถเชื่อมโยงไปใช้กับชีวิตประจำวันได้ ถ้าผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้ อาจทำให้ผู้เรียนมีความคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบกับสภาพจริงอาจช่วยให้เกิดความเข้าใจในการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาได้ ซึ่งเกณฑ์การผ่านคะแนนขั้นต่ำ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การผ่านคะแนนที่กำหนดไว้ในเป้าหมายของกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ในตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนชุมชนภูเรือ (โรงเรียนชุมชนภูเรือ, 2560)

แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเสนอว่าควรจัดทำแบบชุดกิจกรรม แบบฝึกทักษะ การทำโจทย์ปัญหาจากง่ายไปยากขึ้นเรื่อยๆ โจทย์ปัญหาใกล้ตัว โจทย์ปัญหาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จัดหาวัสดุกรรมมาช่วยสอนให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น เช่น ชุดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หาสื่อการสอนจากอินเทอร์เน็ต กลุ่มสื่อการสอนคณิตศาสตร์ในเฟซบุ๊ก หรือกลุ่มไลน์ สื่อการสอนตามโซเชียลต่างๆ เช่น การวาดรูปบาร์โมเดล เวทคณิตแบบอินเดีย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้ผู้เรียนฝึกทำแบบฝึกอาจช่วยให้เกิดความชำนาญ อีกทั้งการให้ผู้เรียนฝึกทำแบบฝึกจากเรื่องที่ง่ายไปสู่เรื่องที่ยากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการที่อยากจะทำ มีความรู้สึกรู้ว่าเริ่มเข้าใจค่อย ๆ อีกทั้ง

เกิดทักษะในการตีความจากโจทย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโจทย์ที่เป็นเรื่องในชีวิตประจำวันอาจช่วยให้ผู้เรียนนำมาเชื่อมโยงความคิดจากโจทย์ที่กำหนดให้กับสถานการณ์จริงในการวิเคราะห์โจทย์ได้ สอดคล้องกับแนวคิดการวาดรูปบาร์โมเดลเป็นยุทธวิธีการนำโจทย์ปัญหา โดยการประยุกต์ใช้เข้ากับกระบวนการการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา เพื่อทำให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ข้อความจากโจทย์ปัญหามาเชื่อมโยงกับความคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนแล้ววาดออกมาเป็นรูปบาร์โมเดล ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเกิดความคิดรวบยอดและสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถทำโจทย์ปัญหาได้อย่างง่ายและถูกต้อง (กรทอง ไครีรี, 2554 : 1-2) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา บุญเทพ (2560) พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ได้แก่ การพัฒนาทักษะการคิดคำนวณควรเรียงลำดับเนื้อหาที่ต้องเรียนรู้ที่ง่ายก่อน มีการใช้เกม วิธีการสอนเทคนิคต่าง ๆ จากสื่อ อินเทอร์เน็ต ทำแบบฝึกหัด การท่องสูตรคูณ การนำแท่งกระดุกเนเปียร์มาช่วยในการคูณและการหาร

3. ผลการพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ หลังการพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังดำเนินการพัฒนา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องโจทย์ปัญหา โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 22.17 คิดเป็นร้อยละ 73.81 ของคะแนนเต็ม นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 65 มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 เมื่อพิจารณาในเนื้อหาย่อยของเรื่องโจทย์ปัญหา พบว่า เนื้อหาที่นักเรียนผ่านเกณฑ์มากที่สุด คือ โจทย์ปัญหาการบวก ลบ ระคน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 90.48 ของนักเรียนทั้งหมด รองลงมา คือ โจทย์ปัญหาการคูณ หาร ระคน ผ่านเกณฑ์ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 80.95 ของนักเรียนทั้งหมด และโจทย์ปัญหา และผลการเปรียบเทียบ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหา โดยการวิจัยปฏิบัติการมีการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ วิธีการที่ครูพัฒนาผู้เรียนนั้นได้นำแบบฝึกทักษะการทำโจทย์ปัญหาจากง่ายไปยากขึ้นเรื่อยๆ โจทย์ปัญหาใกล้ตัว โจทย์ปัญหาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นยังเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่ครูสอนจากเรื่องที่ย่อยไปเรื่องที่ยาก นอกจากนี้นำชุดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ สื่อการสอนจากอินเทอร์เน็ต บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มสื่อการสอนคณิตศาสตร์ในเฟซบุ๊ก หรือ กลุ่มไลน์ ทำให้ผู้เรียนสามารถทบทวนได้ตลอดเวลา ช่วยสร้างความสนใจเห็นวิธีการที่หลากหลายทำให้ผู้เรียน เช่นเดียวกับ นิติยา ไพรสงค์ (2555 : 29) ที่กล่าวถึงชุดกิจกรรมมีประโยชน์ ในการช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถตามความต้องการของตน ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ตามอัตราการเรียนรู้ของผู้เรียนฝึกการตัดสินใจการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่ซับซ้อนและลักษณะเป็นนามธรรมสูงซึ่งไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้ ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้กับผู้เรียน ได้รับความสนใจของผู้เรียนไม่ทำให้เบื่อหน่ายในการเรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้านยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนวลฤทัย ลาพาแว (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาร่วมกับเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาร่วมกับเทคนิคการ

วาดรูปบาร์โมเดล มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละหลังเรียน เท่ากับ 87.67 ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละก่อนเรียน ที่มีค่าเท่ากับ 57.67 เช่นเดียวกับงานวิจัยของกชกร พัฒเสนา (2558 : บทคัดย่อ) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร ระคน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ จันทิมา บุญเทพ (2560) พบว่า การพัฒนาทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ควรเรียงลำดับเนื้อหาที่ต้องเรียนรู้ที่ง่ายก่อน มีการใช้เกม วิธีการสอนเทคนิคต่าง ๆ จากสื่ออินเทอร์เน็ต ทำแบบฝึกหัด การท่องสูตรคูณ การนำแท่งกระดุกเนเปียร์มาช่วยในการคูณและการหาร นักเรียนมีทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการสะท้อนผลการพัฒนาจะเห็นว่า ผู้เรียนมีความบกพร่องเรื่องการอ่านจึงส่งผลให้การตีความโจทย์ปัญหาไม่ได้ ดังนั้นก่อนการพัฒนาโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ คุณครูควรพัฒนาเรื่องการอ่านจับใจความ หรือการอ่านคิดวิเคราะห์ให้ผู้เรียนควบคู่ไปด้วย

1.2 การพัฒนาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาโดยใช้ชุดกิจกรรม บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ การแก้โจทย์ปัญหา ตัวการคูณแก้โจทย์ปัญหา และการจัดกิจกรรมการแก้ปัญหาตามขั้นตอนของ โพลยา คุณครูสามารถนำวิธีดังกล่าวไปใช้พัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหา ผู้เรียนได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรดำเนินการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และทำวิจัยติดตามความคงทนของความสามารถแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียน

2.2 ควรดำเนินการวิจัยพัฒนาความสามารถด้านคิดคำนวณควบคู่กับการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนหาคำตอบของโจทย์ปัญหาได้ถูกต้อง และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- กรรทอง ไครีรี. (2544). แบบฝึกการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้บาร์โมเดล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพฯ : เอ ทิม บิสซิเนส.
- จันทิมา บุญเทพ. (2560). การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านห้วยส้มใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- นภดล กมลวิลาศเสถียร. (2549). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลฤทัย ลาพาเว. (2559). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาร์ร่วมกับเทคนิคการวาดรูปบาร์โมเดลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นิตยา ไพรสันต์. (2555). ผลการใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่อง สารในชีวิตประจำวันที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนประจิมพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปานทอง กุลนาถศิริ. (2547). สัมมนาหลักสูตรและการสอนคณิตศาสตร์ เอกสารประกอบการเรียนวิชา 506712. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนชุมชนภูเรือ. (2560 ก). แบบบันทึกข้อมูลการวัดและประเมินผลการเรียน (ปพ. 5) ปีการศึกษา 2557 – 2559 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. เลย : โรงเรียนชุมชนภูเรือ.
- วรรณ ขุนศรี. (2549, เมษายน – มิถุนายน). เส้นทางสู่การปฏิรูปการเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการชีวิตจริง : กรณีตัวอย่างคณิตศาสตร์. วารสารวิชาการ, 9 (2) : 65-69.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555 ก). การจัดการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2559). ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (NT). <http://180.180.244.45/ExamWeb/AnnouncementExams/NTSAAnnouncementExams.aspx?mi=48> เข้าถึง 25 กุมภาพันธ์ 2561.
- Cheong,Y. K. (2009). The model method in Singapore. <http://math.nie.edu.sg/pdf> Retrieved 2018, March 4.

สิ่งชักนำในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Induction of alcohol drinking among undergraduate students

Sisaket Rajabhat University

ไมยรา เศรษฐมาศ วริยา บุญรินทร์ และกฤษฎารัตน์ ลิขาสอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มในเริ่มดื่มอายุน้อยลงเรื่อยๆ ผลกระทบจากการดื่มส่งผลทั้งทางร่างกาย ใจ ครอบครัว และสังคม ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยโดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง 371 คน วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.23 อายุเฉลี่ย 20.10 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน=1.04) อายุต่ำสุด 18 ปี สูงสุด 24 ปี โดยมากเรียนอยู่คณะครุศาสตร์ ร้อยละ 40.97 ด้านที่พักอาศัยของนักศึกษาพบว่าอยู่คนเดียว ร้อยละ 34.24 คนใกล้ชิดที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคือเพื่อน ร้อยละ 30.23 โดยในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา นักศึกษาเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 61.7 ภาพรวมนักศึกษามีสิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=2.78, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน=0.91) คิดเป็นร้อยละ 30.57 เมื่อจำแนกรายข้อสิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า นักศึกษาดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยให้บรรยากาศในการสังสรรค์มีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน (ค่าเฉลี่ย=3.76, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน=1.16) รองลงมาเพื่อคลายความเครียดจากการเรียน การทำงาน (ค่าเฉลี่ย=3.46, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน=1.24) และความอยากรู้และอยากลอง (ค่าเฉลี่ย=3.39, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน=1.18) ตามลำดับ จากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้ทราบว่า นักศึกษา 3 ใน 5 มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสิ่งชักนำในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการหาแนวทางรณรงค์ส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป

คำสำคัญ : สิ่งชักนำ, การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

Abstract

The trend of alcoholic drinking showed that there are younger and younger alcoholic drinkers. Drinking affects physical, mind, family and social characters. This paper aims to study the induction which motivates undergraduate students from Sisaket Rajabhat University to make decision about drinking alcoholic drinks. The author applied questionnaires to gather data from 371 students. The author analyzed and presented the data by using frequency, percentage, average, and standard deviation. The results showed that most informers were female (65.23%) with the average age at 20.10 years old (youngest: 18 years old and oldest: 24 years old) - standard deviation = 1.04. Most informers were from the Faculty of Education (40.97%). Most of them live in dormitory individually (34.24%). Most of them saw their close friends drank (30.23%). In last year, there were 61.7% of students drank alcoholic drinks. In overall, there was the induction which motivates undergraduate students to make decision about drinking alcoholic drinks in medium level (35.57%) - average = 2.78, standard deviation = 0.91. After the author distinguished each issue of induction which motivates undergraduate students to make decision about drinking alcoholic drinks, the author found that students drank to celebrate and make fun and happy atmosphere (average = 3.76, standard deviation = 1.16). Next, they drank to relieve themselves from stress (average = 3.46, standard deviation = 1.24), and to learn and try (average = 3.39, standard deviation = 1.18) respectively. From the results, 3 of 5 of students drank alcoholic drinks. The study about the induction which motivates undergraduate students from Sisaket Rajabhat University to make decision about drinking alcoholic drinks can be basic data to help us to find the way to campaign and encourage students to adjust their drinking behaviors.

Keywords : Induction, Drinking Alcoholic Drinks

บทนำ

ในระดับโลกและประเทศ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก่อให้เกิดปัญหาทั้งต่อผู้ดื่มทั้งทางร่างกายและจิตใจ บุคคลรอบข้าง เป็นสาเหตุสำคัญของกลุ่มโรคไม่ติดต่อ (non-communicable diseases) เกิดผลเสียต่อทั้ง สุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม (ทักษพล ธรรมรังสี, 2556) ผลกระทบของแอลกอฮอล์ต่อสังคมไทย ได้แก่ การใช้ความรุนแรง ความสูญเสียจากการใช้รถใช้ถนน รวมทั้งปัญหาการก่ออาชญากรรมและยาเสพติด (ณัฐธัญญา เลอพิลิตแบร์ต, 2557)

ในประเทศไทย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของเอทิลแอลกอฮอล์ (Ethyl alcohol) ไม่เกินร้อยละ 80.0 เช่น สุราขาว สุรากลั่น (เหล้าสี) เบียร์ ไวน์ สาโท (เหล้าน้ำขาว) และสุราขาวผสมพิเศษ (เซียงซุน) เป็นต้น (กรวรรณ บุชบง, 2557) ซึ่งพบว่า การเสียชีวิตของประชากรในเพศชาย 20,842 คน หรือ ร้อยละ 8.6 เกิดจากแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอันดับหนึ่งของการเสียชีวิตทั้งหมด (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2556,) และพบปัญหาการค่าใช้จ่ายจากปัญหาแอลกอฮอล์มากกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติถึง 2 เท่า (บาบอร์ และคณะ, 2555)

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในจังหวัดศรีสะเกษพบว่าความชุกของนักดื่มในประชากรอายุ 20 ปีขึ้นไปอยู่อันดับที่ 29 ของประเทศ (ร้อยละ 37.2) ความชุกของประชากรวัยรุ่นอายุ 15 ถึง 19 ปี อยู่ที่อันดับที่ 5 (ร้อยละ 25.1) ซึ่งถือว่ามีความเสี่ยงสูงมาก ส่วนค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ที่ 513 บาท/เดือน/คน สัดส่วนของนักดื่มที่ดื่มแล้วมีปัญหา (ร้อยละ 3.2) ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีอัตราการดื่มมากที่สุดคือประเภทเบียร์ (ร้อยละ 73.6) รองลงมาคือประเภทสุราขาว/สุรากลั่นผสม (ร้อยละ 58) ส่วนไวน์และแชมเปญพบน้อยที่สุดร้อยละ 0.1 ข้อมูลภาพรวมดัชนีคะแนนความเสี่ยงต่อปัญหาแอลกอฮอล์ของจังหวัด 0.595 อันดับที่ 11 ของประเทศ (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรากรณีจังหวัดศรีสะเกษ, 2554)

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำ Pilot study เพื่อศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยการสัมภาษณ์นักศึกษาจำนวน 27 คน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.85 มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 51.85 ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยม คือ เหล้า เบียร์ และดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาล การสังสรรค์กับเพื่อน การเข้าสังคม และดื่มเพื่อคลายเครียด ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องสิ่งชักนำการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิ่งที่ชักนำให้นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้ทราบข้อมูลการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเป็นแนวทางในการรณรงค์ส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป

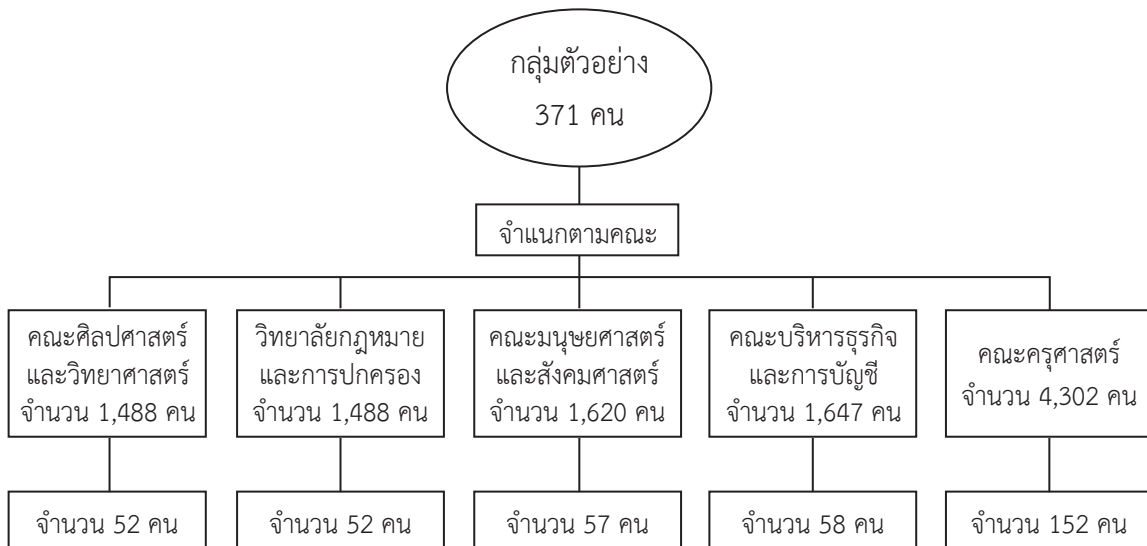
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการสำรวจ (Survey Method) แบบตัดขวาง (Cross Sectional Studies) มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้วิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 4 คณะ 1 วิทยาลัย มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 10,545 คน (จำนวนนักศึกษาคงอยู่ ประจำปี การศึกษา 2560 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ข้อมูล ณ วันที่ 8 สิงหาคม 2560)

กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ชั้นปีที่ 1-4 คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Krejcie, R.V. & Morgan, D.W., 1970 อ้างถึงใน ศรีนิญา เฟ็งสุก, 2558) โดยได้กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ .05 จนได้ กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 371 คน ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือแบบสอบถาม ที่ผ่านการหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content validity Index : CVI) (Polit & Beck, 2008) ผลการประเมิน ความตรงด้านเนื้อหา มีดังนี้ โดยคณะผู้วิจัยหาค่าความตรง ด้านเนื้อหา เท่ากับ 0.75 และนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบเก็บข้อมูล (Try Out) จำนวน 30 คน เพื่อหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) แบบสอบถาม สิ่งชักนำให้เต็มเครื่องเต็มแอลกอฮอล์ ใช้เป็น Rating scale โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach, s Alpha) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.86 โดยแบบสอบถามประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ คณะ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม รายได้ต่อเดือน สถานที่พักอาศัย บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย และการดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัวหรือเพื่อนสนิท

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 14 ข้อโดยแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก Rating Scale 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด การแปลผลสิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกำหนดเกณฑ์ (Best 1981 อ้างถึงใน อทิทยา ดวงสุวรรณ, 2552) ในการแปลผลไว้ 5 ระดับ ดังนี้

1.00-1.80	หมายถึง	มีสิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับต่ำที่สุด
1.81-2.60	หมายถึง	มีสิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับต่ำ
2.61-3.40	หมายถึง	มีสิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับปานกลาง
3.41-4.20	หมายถึง	มีสิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูง
4.21-5.00	หมายถึง	มีสิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูงที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยใช้การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ใช้นำเสนอด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จริยธรรมการวิจัย

ก่อนเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ผ่านการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จาก คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เลขที่ 009/2561

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.23 มีอายุเฉลี่ย 20.10 ปี(ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.04) อายุต่ำสุด 18 ปี สูงสุด 24 ปี โดยมากเรียนอยู่คณะครุศาสตร์ ร้อยละ 40.97 ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 35.85 โดยนักศึกษามีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.00 ขึ้นไป ร้อยละ 59.02 (เกรดเฉลี่ยสูงสุด=3.98, เกรดเฉลี่ยต่ำสุด=1.00, ค่าเฉลี่ยเกรดเฉลี่ย=2.57, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน= 0.53) และนักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 85.18 ด้านที่พักอาศัยของนักศึกษาพบว่า อาศัยอยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัยมากที่สุดร้อยละ 85.21 และอยู่หอในมหาวิทยาลัยเพียงร้อยละ 14.79 ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่คนเดียวร้อยละ 34.24 รองลงมาพักอาศัยอยู่กับพ่อแม่และเพื่อนร้อยละ 26.88 และยังพบว่า คนใกล้ชิดที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเพื่อนมากที่สุดถึงร้อยละ 30.23 รองลงมาเป็นพ่อร้อยละ 20.26 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของของกลุ่มตัวอย่าง (n=371)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	129	34.77
หญิง	242	65.23
อายุ		
Mean(S.D.): 20.10(1.04)		
Min-Max: 18-24		
คณะ		
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์	54	14.02
คณะครุศาสตร์	161	40.97
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	44	15.36
คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี	66	15.63
วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง	46	14.02
ชั้นปี		
ชั้นปี 1	105	28.30
ชั้นปี 2	133	35.85
ชั้นปี 3	121	32.61
ชั้นปี 4	12	3.23
เกรดเฉลี่ยสะสม		
1.00-1.99	6	1.80
2.00-2.99	129	39.20
3.00 ขึ้นไป		
(Mean=2.57, S.D.=0.53, Max=3.98, Min=1.00)	194	59.02
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000บาท	316	85.18
5,001-10,000 บาท	47	12.67
10,001-15,000 บาท	5	1.35
15,001 บาทขึ้นไป	3	0.81

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของของกลุ่มตัวอย่าง (n=371) (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ปัจจุบันท่านพักอยู่กับใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
คนเดียว	127	34.24
พ่อแม่		100 26.88
เพื่อน	100	26.88
ญาติพี่น้อง	40	10.75
อื่น ๆ	5	1.34
บุคคลในครอบครัวหรือเพื่อนสนิท มีใครดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เพื่อน	282	30.23
พ่อ	189	20.26
แม่	81	8.68
พี่	151	16.78
น้อง	60	6.43
ญาติสนิท (ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา)	169	18.11
อื่น ๆ	1	0.11
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา		
เคย	229	61.73
ไม่เคย	142	38.27

สิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาพบว่าสิ่งชักนำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ การดื่มแอลกอฮอล์ช่วยให้บรรยากาศในการสังสรรค์ มีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน **อยู่ในระดับสูง** (ค่าเฉลี่ย=3.76, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน=1.16) รองลงมา เพื่อคลายความเครียดจากการเรียน การทำงาน (ค่าเฉลี่ย=3.46, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน=1.24) และความอยากรู้และอยากลอง (ค่าเฉลี่ย=3.39, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน=1.18) ส่วนสิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ **อยู่ในระดับต่ำ** คือ ดื่มไม่สามารถเลิกได้ (ค่าเฉลี่ย=1.84, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน=1.29) รายละเอียดแสดงดังตาราง 2

ตารางที่ 2 สิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (n=371)

ข้อ	สิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					$\bar{X}$	SD.	แปลความ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1	อยากรู้และอยากรลอง	51 (22.27)	47 (20.52)	91 (39.74)	20 (8.73)	20 (8.73)	3.39	1.18	สูง
2	ช่วยให้ร่างกายสดชื่น ตื่นตัว กระปรี้กระเปร่า กระฉับกระเฉง	23 (10.04)	50 (21.83)	82 (35.81)	44 (19.21)	30 (13.10)	2.97	1.16	ปานกลาง
3	คลายความเครียดจากการเรียน การทำงาน	54 (23.58)	69 (30.13)	57 (24.89)	27 (11.79)	22 (9.61)	3.46	1.24	สูง
4	เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนฝูง	20 (8.73)	41 (17.90)	63 (27.51)	61 (26.64)	44 (19.21)	2.70	1.22	ปานกลาง
5	ช่วยให้บรรยากาศในการสังสรรค์มีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน	71 (31.0)	77 (33.62)	54 (23.58)	10 (4.37)	17 (7.42)	3.76	1.16	สูง
6	สร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวให้เป็นคนที่ทันสมัย	18 (7.86)	27 (11.79)	70 (30.57)	57 (24.89)	57 (24.89)	2.53	1.21	ต่ำ
7	เพื่อแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง	24 (10.48)	31 (13.54)	70 (30.57)	50 (21.83)	54 (23.58)	2.66	1.27	ปานกลาง
8	เพื่อแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง	19 (8.30)	29 (12.66)	77 (33.62)	52 (22.71)	52 (22.71)	2.61	1.20	ปานกลาง

ตารางที่ 2 สิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (n=371) (ต่อ)

ข้อ	สิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	สิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				$\bar{X}$	SD.	แปลความ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
9	มีเวลาว่างไม่รู้จะทำอะไร เป็นการฆ่าเวลา	18 (7.86)	35 (15.28)	55 (24.02)	54 (23.58)	67 (29.26)	2.49	1.27 ต่ำ
10	เพื่อให้ลืมปัญหา เพราะมีปัญหาไม่รู้จะแก้อย่างไร	39 (17.03)	53 (23.14)	63 (27.51)	38 (16.59)	36 (15.72)	3.09	1.31 สูง
11	คลายความเหงา โดดเดี่ยว หดหู่ใจ	37 (16.16)	59 (25.76)	58 (25.33)	38 (16.59)	37 (16.16)	3.09	1.31 สูง
12	ประชดชีวิต ประชดสังคม เพื่อความสนใจของตนเอง	23 (10.04)	32 (14.97)	44 (19.21)	45 (19.65)	85 (37.12)	2.40	1.37 ต่ำ
13	ช่วยลดน้ำหนัก	15 (6.55)	14 (6.11)	40 (17.47)	54 (23.58)	106 (46.29)	2.03	1.22 ต่ำ
14	ดื่มไม่สามารถเลิกได้	17 (7.42)	16 (7.99)	24 (10.48)	29 (12.66)	143 (62.45)	1.84	1.29 ต่ำ

สรุปผลการศึกษาในภาพรวม สิ่งชักนำให้นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=2.78, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน=0.91) โดยมีสิ่งชักนำให้ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในระดับต่ำที่สุด ร้อยละ 14.85 สิ่งชักนำให้ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในระดับต่ำ ร้อยละ 30.13 สิ่งชักนำให้ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในระดับปานกลาง ร้อยละ 30.57 สิ่งชักนำให้ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในระดับสูง ร้อยละ 17.90 สิ่งชักนำให้ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในระดับสูงสุด ร้อยละ 6.55 รายละเอียดแสดงดังตาราง 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของคะแนนสิ่งชักนำให้ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในภาพรวม (n=371)

การแปลผลสิ่งชักนำให้ตี๋ม เครื่องตี๋มแอลกอฮอล์	ช่วงคะแนน การแปลผล	ช่วงคะแนนของ กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำที่สุด	1.00-1.80	1.00-1.79	34	14.85
ระดับต่ำ	1.81-2.60	1.86-2.57	69	30.13
ระดับปานกลาง	2.61-3.40	2.64-3.36	70	30.57
ระดับสูง	3.41-4.20	3.43-4.14	41	17.90
ระดับสูงสุด	4.21-5.00	4.21-5.00	15	6.55
(Max=5, Min=1, Mean=2.78, SD.=.91)				

อภิปราย

ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเกินมีการตี๋มแอลกอฮอล์ประมาณ ร้อยละ 60 ซึ่งถือเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูง โดยสิ่งชักนำให้ตี๋มเครื่องแอลกอฮอล์พบว่า สิ่งชักนำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ คือ การตี๋มแอลกอฮอล์ช่วยให้บรรยากาศในการสังสรรค์มีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และมีความอยากรู้และอยากลอง คลายความเครียดจากการเรียนและการทำงาน สอดคล้องกับ สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์ (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมการตี๋มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2551 มูลเหตุและแรงจูงใจในการตี๋มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี สุรนารี พบว่า ผลการวิจัยสาเหตุของการตี๋มสุราของนักศึกษาเพราะต้องการเข้าสังคมมากเป็นอันดับ 1 (ร้อยละ 16.9) และงานวิจัยของ อัมมันดา ไชยกาญจน์ และอมรา ไชยกาญจน์ (2560) ได้ศึกษาพฤติกรรมการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สาเหตุที่ตี๋มอันดับแรก คือ อยากลอง (ร้อยละ 64.2) สาเหตุที่ตี๋มลำดับรองลงมา คือ ตี๋มเพื่อเข้าสังคม (ร้อยละ 43.7) ซึ่งด้วยบริบทของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ส่วนใหญ่ที่มาเรียน จำเป็นต้องมาอยู่หอพัก ทั้งในมหาวิทยาลัยหอพักมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อทั้งศึกษา

ทั้งหมด จึงทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่พักนอนมหาวิทยาลัย พักคนเดียว จึงมีโอกาสดูเพื่อนหรือความอยากรู้
อยากลองชักชวนกันไปดื่มแอลกอฮอล์ได้มาก เพราะห่างไกลจากผู้ปกครอง สอดคล้องกับ ปวีณา วงษ์ชะอุ่ม
(2557) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ของนิสิตภาคปกติ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี พบว่า การพักอยู่คนเดียว การพักอยู่กับเพื่อน การพัก
อยู่กับแฟน การที่มีเพื่อนดื่ม และการที่มีแฟนดื่มต่างกันจะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ต่างกันไปด้วย
ซึ่ง ณ ปัจจุบัน จากผลการวิจัยนี้นักศึกษามีสิ่งชักนำอยู่ในระดับปานกลาง นั้นเกิดจากทัศนคติส่วนบุคคล
เกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ จึงควรจะเร่งสร้างความตระหนัก หรือทัศนคติเกี่ยวกับโทษของแอลกอฮอล์
ให้นักศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. สิ่งชักนำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
คือ ช่วยให้บริการภาคในการส่งเสริมความสนุกสนาน เฟลิดเฟลิน ซึ่งมีการโฆษณาของแอลกอฮอล์ยี่ห้อ
ต่าง ๆ ที่มีการเน้นในการสร้างเพื่อนหรือสร้างมิตรภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยยั่วยักทำให้เยาวชนหันไป
ส่งเสริมค่านิยมที่ผิด ๆ ดังนั้น ควรรณรงค์ให้เยาวชนลดละเลิกการดื่มสุรา ในสถาบันอุดมศึกษาควรจัด
โครงการที่หลากหลาย ตั้งแต่การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงอันตรายของสุรา
การจัดโครงการรณรงค์ให้มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น สำหรับนักศึกษาที่เรียนในสาขาต่าง ๆ
2. หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น กองพัฒนานักศึกษาจัดกิจกรรมหรือโครงการ ควรมีการรณรงค์
เชิงรุกเพื่อให้ความรู้ แก่นักศึกษาหรือมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมถึงมีมาตรการ
บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับผู้ประกอบการที่อยู่รอบมหาวิทยาลัย อีกทั้งมหาวิทยาลัยควรมีการจัด
กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่นเกมหรือการแสดงดนตรี ให้นักศึกษารู้สึกผ่อนคลาย มีความสนุกสนาน
และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบริบทโดยรอบที่จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมในการดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เช่น การมีสถานบันเทิง
รอบมหาวิทยาลัย การที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม เป็นต้น เพื่อหาสาเหตุ
และปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การวางแผนและการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรวรรณ บุษบง. (2557). พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตสาขาสุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐธินิชา เลอพิลแบร์ต. (2557). ผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. ใน นพพล วิทย์วรพงศ์ (บรรณาธิการ), **ทศวรรษศูนย์วิจัยปัญหาสุรา: สถานะความรู้เพื่อการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์**. (หน้า 95 - 127). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ทักษพล ธรรมรังสี. (2556). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560, จาก https://www.m-society.go.th/ewt_news.php?nid=11295.
- บาบอร์, ที., แคทาโน, อาร์., คาสเวล, เอส., เอ็ดเวิร์ดส์, จี., จีสเบรชท์, เอ็น., แกรห์ม, เค., ..., รอกซอร์, ไอ. (2555). **สุรา ไม่ใช่สินค้านำธรรมดา**. (ทักษพล ธรรมรังสี, บรรณาธิการ และผู้แปล) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์. ตีพิมพ์ปี 2010
- ปวีณา วงษ์ขุ่ม.(2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตภาคปกติ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรินญา เพ็งสุก.(2558).พฤติกรรมการดื่มและแนวโน้มการละเมิดกฎหมาย/วินัยอันเกี่ยวข้องกับการดื่มสุราของข้าราชการตำรวจในกรุงเทพมหานคร.วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข.1(2),91-104.
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2556). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบในประเทศไทย ปี 2556. นนทบุรี: เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์.
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2554). รายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์รายจังหวัด พ.ศ. 2554. นนทบุรี: เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์.
- สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์. (2551). **พฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี**. นครราชสีมา. สืบค้นเมื่อ 24 พฤศจิกายน 2560,จากwww.tnrr.inr.th/?page=result_search&record_id=329804.
- อติตยา ดวงสุวรรณ. (2552). การศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรระหว่างข้าราชการ กับพนักงานมหาวิทยาลัย : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัมมันดา ไชยกาญจน์ และ อมรา ไชยกาญจน์. (2560). **พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา**. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์,7(1),103-113.
- Polit, D.F. & Beck, C.T. (2008). **Nursing research: Generating and assign evidence for nursing practice**. 8th ed. Philadelphia: Lippincott.

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’
ที่มีความหมาย “ทำ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดศรีสะเกษ
THE DEVELOPMENT OF PRACTICING TASK IN IMPROVING THE USES OF
MANDARIN CHINESE VERBS OF “BAN”, “GAN” AND “ZUO” FOR FOURTH
GRADE STUDENTS IN SRISAKET PROVINCE

นางสาวอรุณทัย บุญชม
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบ Pre Test – Post Test กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนภาษาจีนโรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะจำนวน 3 ชุด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 20 ข้อ 3) แบบวัดความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ ผลการวิจัยในนักศึกษา 20 คน พบว่าได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 48.75 หลังเรียนเท่ากับ 93.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 2.22 หลังเรียนเท่ากับ 1.57 เมื่อทดสอบความแตกต่างแล้วหาค่าเฉลี่ยหลังจากการใช้แบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนภาษาจีนโรงเรียนสตรีศรีสะเกษ พบว่านักเรียนมีทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อีกทั้งนักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ อยู่ในระดับมาก ($t=4.33$, $t=1.83$)

คำสำคัญ ภาษาจีน, คำกริยาภาษาจีน, การพัฒนาภาษาจีน, ทักษะการเรียนรู้จีน, ศรีสะเกษ

Abstract

The current study was conducted 1) develop a practicing task for learning Mandarin Chinese verbs of “ban”, “gan” and “zuo”, 2) to investigate effects of the developed task, and 3) study students’ satisfaction toward the developed practicing task.

The study was designed in a pretest-posttest experiment. The participants were grade 4 secondary school students in Satreesiriket School, Srisaket province. The instruments were 1) 3 sets of practicing tasks, 2) a learning achievement test consisting of 20 question items, and 3) a set of questionnaire. The results of the study found that the average score of the students was found at 48.75 (S.D. = 2.22) in the pretest and 93.00 (S.D. = 1.57) in the posttest. In the comparison of the uses of the verbs “ban”, “gan” and “zuo”, it was found that there was a significant difference at the statistical level of .05. Moreover, the students’ satisfaction level toward the developed task was found at high level (=4.33, =1.83).

KEYWORDS Chinese, Mandarin Chinese verbs, Chinese development, Chinese learning skills, Sisaket

บทนำ

ปัจจุบัน ภาษาจีนเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยกับคนจีน ยิ่งในยุคการสื่อสารไร้พรมแดนคงปฏิเสธไม่ได้ว่าภาษาจีนมีความสำคัญมากรองจากภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะคำว่า ‘ทำ’ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เป็นคำกริยา หมายถึง 1) กระทำ ประกอบขึ้น ผลิตขึ้น สร้างขึ้น ก่อขึ้น เช่น ทำแก้อี้ ทำโต๊ะ ทำรองเท้า ทำรัง 2) ประกอบการทำงาน เช่น ทำนา ทำสวน ทำปุ๋ย 3) ดำเนินการ ปฏิบัติงาน เช่น ทำหน้าที่ประธาน ทำตามคำสั่ง ทำตามกฎหมาย 4) แต่งให้ถาม เช่น ทำผม ทำนัยน์ตา ทำจมูก 4) คิดและปฏิบัติไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น ทำเลข ทำการฝีมือ ประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับการนั้น ๆ เช่น ทำวัตร ทำศพ 5) แสดง เช่น ทำบท ทำเพลง ทำแบ่ง 6) (ภาษาปาก) ศึกษาในระดับปริญญา เช่น ทำปริญญา ทำดอกเตอร์ จะเห็นว่า ‘ทำ’ สามารถเป็นได้หลายความหมายและเป็นคำกริยาคำหนึ่งที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน มีการใช้กันอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิต อาหาร การทำงาน การเรียนรวมถึงกิจกรรมต่างๆ ถ้อยคำที่พบบ่อยในด้านอาหาร เช่น “วันนี้จะทำกับข้าวอะไร” “คุณทำอาหารเป็นไหม” ด้านการทำงาน การเรียน เช่น “คุณทำงานที่ไหน” “คุณทำอาชีพอะไร” “คุณทำการบ้านแล้วหรือยัง” และถ้อยคำในด้านอื่นๆ เช่น “วันนี้ไปทำบุญกันไหม” “ทำแบบนี้หรือ” “คุณทำอะไรอยู่” เป็นต้น

จากการศึกษาค้นคว้าผลงานการเขียนรวมถึงผลงานวิจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผลงานในประเทศหรือผลงานในต่างประเทศ พบว่า ในประเทศไทยนั้นการศึกษาคำกริยาในภาษาจีนคำอื่นพบค่อนข้างมาก แต่การศึกษาคำกริยาที่มีความหมายว่า ‘ทำ’ นั้นพบน้อยมาก ส่วนผลงานในต่างประเทศ พบว่า มีการศึกษาคำกริยาที่มีความหมายว่า ‘ทำ’ ในภาษาจีนน้อยมากเช่นกัน

จากประสบการณ์ของผู้วิจัย ณ ช่วงเวลาหนึ่งที่เคยไปศึกษาที่ประเทศจีน มีโอกาสพบปะพูดคุยกับชาวจีนหรือแม้กระทั่งมีโอกาสได้ยินได้ฟังคนจีนสนทนากันนั้น ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า คำกริยาที่ใช้ในประโยคซึ่งมีความหมายเดียวกัน คือ ‘ทำ’ นั้น ในบางบริบทจะใช้คำกริยาเหล่านี้แตกต่างกันออกไป อาทิ

你在做什么?	และ	你在干什么?
(Nǐ zài zuò shénme?)		(Nǐ zài gàn shén me?)
‘คุณกำลังทำอะไรอยู่’		‘คุณกำลังทำอะไรอยู่’

ในประโยคแรกและประโยคที่สองล้วนมีความหมายว่า ‘คุณกำลังทำอะไรอยู่’ แต่คำกริยาที่ใช้ต่างกัน ประโยคแรกใช้คำว่า 做(zuò) ประโยคที่สองใช้คำว่า 干(gàn) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าคำกริยาที่แปลว่า ‘ทำ’ ในภาษาจีนมีได้มากกว่า 1 ตัว รวมถึงจากการสังเกตการใช้คำว่า ‘ทำ’ ที่พบค่อนข้างบ่อยในบทเรียนภาษาจีนในประเทศไทยมีอยู่ 3 คำ ได้แก่ คำว่า 办(bàn) 干(gàn) และ 做(zuò) เมื่อเปิดดูความหมายของคำเหล่านี้ จากพจนานุกรมจีน-ไทย พบว่า ได้ให้ความหมายและลักษณะการใช้ที่ซับซ้อนทั้งทางด้านไวยากรณ์และด้านความหมายเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีตัวอย่างดังนี้

1. 办(bàn) คำอ่านภาษาไทยคือ ป่าน

1) ทำ จัดการ ดำเนินการ เช่น 办事办公(bànshìbàngōng) ‘ทำการทำงาน’, 入学手续全办好了。(Rùxué shǒuxù quán bàn hǎole.) ‘จัดการเรื่องเข้าโรงเรียนเรียบร้อยแล้ว’ 2) ตั้ง ดำเนินกิจการ เช่น 办工厂(bàn gōngchǎng) ‘ตั้งโรงงาน’, 办学校。(bàn xué xiào) ‘ตั้งโรงเรียน’ 3) สั่งซื้อจำนวนมาก เช่น 办货(bàn huò) ‘สั่งซื้อสินค้า’, 办酒席。(bàn jiǔ xí) ‘สั่งโต๊ะ’ 4) [พื้น] รวบรวม (เงินทองเป็นอาทิ) เช่น 办钱(bàn qián) ‘รวบรวมเงิน’, 办现款。(bàn xiànkǔǎn) ‘รวมเงินสด’ 5) ลงโทษ เช่น 办罪(bàn zuì) ‘ลงโทษ’, 严办(yánbàn) ‘ลงโทษอย่างเฉียบขาด’, 首恶必办。(shǒu è bì bàn) ‘ตัวการจะต้องถูกลงโทษอย่างหนัก’

2. 干(gàn) คำอ่านภาษาไทยคือ ก้าน

1) ทำ(งาน) ปฏิบัติงาน เช่น 巧干(qiǎo gàn) ‘งานที่ทำอย่างประณีต’, 实干(shí gàn) ‘การทำงานที่แท้จริง ทำจริง’, 干活儿(gàn huór) ‘ทำงาน ประกอบอาชีพ’, 埋头苦干。(máitóu kǔ gàn) ‘ก้มหน้าก้มตาทำ มุมนะทำ’ 2) มีความสามารถ มีสติปัญญา เช่น 干练(gànliàn) ‘มีความสามารถและมีความชำนาญ’, 干才(gàn cái) ‘ความสามารถ สติปัญญา’, 干员(gàn yuán) ‘เจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถ’

3. 做(zuò) คำอ่านภาษาไทยคือ จั่ว

1) ทำ ประดิษฐ์ เช่น 做衣服(zuò yīfú) ‘ตัดเสื้อผ้า’, 用这木头做张桌子。(yòng zhè mù tóu zuò zhāng zhuō zi) ‘ใช้ไม้ทำโต๊ะตัวหนึ่ง’ 2) แต่ง เขียน(เรียงความ) ประพันธ์ เช่น 做诗(zuò shī) ‘เขียนโคลง’, 做文章。(zuò wénzhāng.) ‘แต่งเรียงความ’ 3) ดำเนินงานหรือทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น 做工(zuògōng) ‘ทำงาน’, 做事(zuòshì) ‘ทำงาน’, 做买卖。(zuò

mǎimài) ‘ทำการค้าขาย’ 4) เปิดการฉลองเป็นการภายในครอบครัว เช่น 做寿(zuòshòu) ‘ทำบุญวันเกิด’, 做生日。(zuò shēngrì) ‘ฉลองวันเกิด’ 5) รับภาระ ทำหน้าที่เป็น เช่น 做母亲的(zuò mǔqīn de) ‘เป็นแม่’, 做哥哥的(zuò gēgē de) ‘เป็นพี่’, 做教员(zuò jiàoyuán) ‘เป็นครู’, 做保育员(zuò bǎoyù yuán) ‘เป็นเจ้าหน้าที่อนามัย’, 今天开会由他做主席。(Jīntiān kāihuì yóu tā zuò zhǔxí.) ‘เปิดการประชุมวันนี้ ก็ให้เขาทำหน้าที่เป็นประธาน’ 6) ใช้ทำ(เป็น) เช่น 树皮可以做造纸的原料(shù pí kěyǐ zuò zào zhǐ de yuánliào) ‘เปลือกไม้ใช้เป็นวัตถุดิบทำกระดาษได้’, 这篇文章可以做教材。(Zhè piān wénzhāng kěyǐ zuò jiàocái.) ‘ความเรียงชิ้นนี้ใช้เป็นวัสดุการสอนได้’ 7) ผูกพันความสัมพันธ์ เช่น 做亲(zuòqīn) ‘แต่งงาน ดองกัน’, 做对头。(zuò duìtóu) ‘เป็นศัตรูคู่ปรปักษ์’

จากการตรวจสอบพจนานุกรมข้างต้นจะเห็นว่า ถึงแม้จะแยกความหมายของแต่ละคำไว้แล้ว แต่ทุกคำก็ยังมีความหมายว่า ‘ทำ’ เหมือนกัน ด้วยเหตุที่คำว่า ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ มีความหมายที่หลากหลายและลักษณะทางไวยากรณ์ที่ซับซ้อนเช่นนี้ จึงเป็นอุปสรรคต่อนักเรียนชาวไทยที่เรียนภาษาจีนค่อนข้างมาก ก่อให้เกิดความผิดพลาดในการเรียนตลอดจนการใช้งานอย่างถูกต้อง

จากการศึกษาค้นคว้าผลงานการเขียนรวมถึงผลงานวิจัยต่างๆ พบว่า มีผลงานวิจัย ความหมายและการใช้คำกริยา ‘ban’ ‘gan’ ‘gao’ ‘nong’ และ ‘zuo’ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ทำการศึกษาความหมายและลักษณะการใช้ของคำกริยาที่มีความหมายว่า ‘ทำ’ เหล่านี้ โดยศึกษาภายใต้แนวคิดการปรากฏร่วมแนวคิดวงลีลา แนวคิดความหมายเชิงอารมณ์และแนวคิดความหมายตามบริบท ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ผลการวิจัยนี้สามารถนำมาพัฒนารูปแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ที่มีความหมาย “ทำ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษได้ และยังมีประโยชน์ในการเรียนการสอนของผู้สอนภาษาจีนอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรที่จะทำการพัฒนารูปแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ที่มีความหมาย “ทำ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนและการใช้คำกริยาภาษาจีนกลางให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ที่มีความหมาย “ทำ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการเรียนรู้จากแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ที่มีความหมาย “ทำ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดศรีสะเกษ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’

ประโยชน์ของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ มีทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ที่ดีขึ้น
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้การใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ หลังเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีแผนศิลปภาษาจีนโดยตรง จำนวน 20 คน

ตัวแปรต้น คือ แบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ที่มีความหมาย “ทำ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดศรีสะเกษ

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน ด้วยข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ เป็นเวลา 30 นาที
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ในห้องเรียน ในหัวข้อ “干、办、做” 怎么用 ?
3. ทำการทดสอบในแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’
4. เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมกับก่อนเรียน จำนวน 20 ข้อ เป็นเวลา 30 นาที เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน
5. ทำการวัดความพึงพอใจนักเรียนทั้ง 20 คน ด้วยแบบวัดความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สรุปผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ที่มีความหมาย “ทำ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.02 /93.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทางด้านทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ อยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.33

การอภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ที่มีความหมาย “ทำ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน และความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ประมวลความคิดเห็นตลอดจนผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. แบบฝึกทักษะ เรื่อง การใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ มีประสิทธิภาพ 86.02 /93.00 หมายความว่า นักเรียนที่เรียนรู้ควบคู่กับการใช้แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้คะแนนจากการทำแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.02 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 93.00 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ มีเนื้อหาที่ตรงกับจุดประสงค์ และมีความหลากหลายของแบบฝึกทักษะ มีเนื้อหาและรูปภาพประกอบที่มีสีสันสวยงาม ทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อแบบฝึกทักษะ ซึ่งแตกต่างจากที่นักเรียนเคยเรียนมาก่อน สอดคล้องกับแนวคิดของรูปทอง ปราบพล (2549 : 91) ที่กล่าวว่า “แบบฝึกทักษะควรมีหลายแบบ เช่น ใช้เกม ใช้เพลง ใช้แผนภาพ ใช้การ์ตูนประกอบ การสร้างแบบฝึกควรคำนึงถึงเนื้อหาความยากง่าย และระดับความสนใจของเด็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสไนเดอร์ (snyders. 2006:2870-A อ้างถึงในสุริพร อินประโคน 2550 : 31) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อแรงจูงใจ การฟัง การอ่านและความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลจากการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อแรงจูงใจ พบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษน้อยยังคงไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดการอยากเรียน งานวิจัยของ สเตียนาเกล (Steinagel. 2006. อ้างถึงชมพูนุช เกตุแก้ว 2550:37) ได้ศึกษาการเรียนรู้คำศัพท์และการออกเสียงที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ กลุ่มตัวอย่างของคณะมิชชันนารี คือ นักศึกษาที่เรียนภาษาสเปนอยู่ระดับเริ่มต้น กลุ่มตัวอย่างได้รับการอบรมกลวิธีทางการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจแบบอภิปรายผลการศึกษาพบว่า การอ่านมีผลกระทบที่มีนัยสำคัญทางสถิติการเรียนรู้คำศัพท์และยังพบว่าการอบรมทางกลวิธีทางการเรียนรู้การอ่านไม่มีผลกระทบใดๆทางด้านภาษาของผู้เรียน นอกจากนี้แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ยังได้ผ่านกระบวนการอย่างพิถีพิถัน โดยอาศัยหลักพื้นฐานทางจิตวิทยา เป็นขั้นตอนและระบบวิธีการที่เหมาะสม คือ ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู เนื้อหาวิชา พร้อมทั้งยังผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพ เริ่มจากการตรวจสอบแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และก่อนที่จะนำแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’

‘gan’ และ ไปทดลองใช้กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้ผ่านการทดลองกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อหาประสิทธิภาพ และนำมาแก้ไขส่วนที่บกพร่องและนำมาแก้ไขให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น จนสามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้งแบบฝึกทักษะ การใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ มีความหลากหลาย ไม่ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ในการทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนสนุกสนานในการทำแบบฝึกทุกชุด

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้ คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ มีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทางทฤษฎีทางจิตวิทยาการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (อุมาภรณ์ ทองเสมอ.25488) ในเรื่องกฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมประสบการณ์ ควรเรียนเรื่องง่ายก่อนเป็นพื้นฐานเข้าสู่เรื่องยากและกฎแห่งแบบฝึกหัด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา เอียดวิจิตร (2555: บทคัดย่อ) รายงานการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลวัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 35 คน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียน คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ แบบฝึกทักษะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.83 ซึ่งอาจเป็นเพราะแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ผู้วิจัยยึดหลักวิทยาการเรียนรู้มีการเสริมแรงอย่างเหมาะสมเป็นไปตามกฎแห่งแบบฝึกหัด (Law of exercise)ของThorndike ที่กล่าวว่า การที่นักเรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำๆบ่อยๆย่อมทำให้เกิดความ สมบูรณ์ถูกต้อง เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกทักษะเรียบร้อยแล้ว นักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้ทันที โดยผู้วิจัย จะมีส่วนร่วมในการอภิปรายเกี่ยวกับคำตอบทันที ทำให้นักเรียนทราบผลการฝึกทักษะตัวเองทุกชุด นักเรียนได้ทราบข้อบกพร่องของตน สามารถปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องได้อย่างรวดเร็ว มีความสะดวกในการใช้ จัดเป็นการสร้างความพึงพอใจและเสริมแรงแก่ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ จึงทำให้นักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ควบคู่กับแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ที่มีความหมาย “ทำ” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นในครั้งนี้ มีประสิทธิภาพตามกำหนด สามารถนำไปใช้สอนได้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้แยกประเด็นเสนอแนะเป็น 2 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ด้านแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ 2) ด้านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านแบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’

1. ลักษณะของคำถามหรือรูปแบบของฝึกควรให้มีความแตกต่างกัน และมีความหลากหลาย เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย
2. คำถามแต่ละแบบฝึกควรเป็นโจทย์ที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. เนื่องจากการทำแบบฝึกทักษะ เปิดให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระ ซึ่งอาจทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้น ผู้ดูแลต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด กระตุ้นให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตัวเอง

ด้านแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. เครื่องมือวัดผลควรมีเกณฑ์ตัดสินการผ่าน ทั้งนี้จะได้ทราบว่านักเรียนจะต้องทำได้กี่คะแนน หรือทำได้ระดับคุณภาพเท่าใดถึงจะผ่าน
2. กระบวนการสร้างแบบฝึกทักษะความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาจุดประสงค์และข้อสอบที่ออกให้มีความเหมาะสมมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้มีผลทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาต่อไป

1. ควรพัฒนาแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพเหมาะกับกลุ่มเป้าหมายที่เรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’ ควบคู่กับการเรียนรู้แบบอื่นๆ เพื่อนำผลปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป
3. ควรมีการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างทำแบบฝึกทักษะรายบุคคลและรายกลุ่มว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่
4. ควรศึกษาความคงทนในการเรียนรู้หลังจากการใช้แบบฝึกทักษะ
5. ควรมีการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของครูผู้สอนที่ใช้แบบฝึกทักษะการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง ‘ban’ ‘gan’ และ ‘zuo’

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชวนพิศ อธิรัตน์. (2522). **คำลักษณะนามครอบครัว**. กรุงเทพฯ : เปิดกรุ 31. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- เอี่ยมชัย เอี่ยมวรเมธ. (2548). **พจนานุกรม จีน-ไทย ฉบับใหม่ (ฉบับพิมพ์หนังสือด้วย)**. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- นพวรรณ พันธเมธา. (2525). **ไวยากรณ์ไทย**. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- นิตยา บุญสุข. (2549). **แบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหาเศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. รายงานศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บรรจบ พันธเมธา. (2544). **ลักษณะภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- เผชญิ กิจการ. (2552). “การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E_1 / E_2)” **การวัดผลการศึกษา**. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระยาอุปทิศศิลปสาร. (2544). **หลักภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์บลีเคชั่น.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. (2543). **โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุนทร ชัยสถาผล. (2543). **การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณะนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณทัย บุญชม. (2555). **ความหมายและการใช้คำกริยา ‘ban’ ‘gan’ ‘gao’ ‘nong’ และ ‘zuo’ ในภาษาจีนกลาง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- 陈如新. (2007). **邵阳方言中的特色动词“弄”**. 湖南科技学院学报.
- 方铭主编. (2004). **新标准汉语**. 北京 : 北京大学出版社.
- 厉雅维. (2013). **泰国学生习得“弄”、“搞”、“干”等泛义动词问题研究**. 黑龙江大学.
- 李忆民. (1995). **现代汉语常用词用法词典**. 北京 : 北京语言大学出版社.
- 鹿钦佺. (2008). **“搞(弄/闹)不好”的功能及其语法化**. 汉语学习, 《汉语学习》.
- 孟琮, 郑怀德, 孟庆海, 蔡文兰. (1999). **汉语动词用法词典**. 北京 : 商务印书馆.
- 申旻京. (2008). **韩国学生汉语中介语“做”的搭配及其偏误分析**. 北京语言大学.
- 王展采. (1995). **说“搞”和“干”**. 龙岩师专学报.
- 杨寄洲. (2006). **汉语教程**. 北京 : 北京语言大学出版社.
- 张春秀. (2007). **动词“搞”的句法, 语义, 语用分析**. 大庆师范学院学报.

แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็ง และยั่งยืนสำหรับยุค Thailand 4.0

THE GUIDELINES FOR EMPOWERING THE POTENTIAL OF AGRICULTURISTS IN SISAKET PROVINCE TO BE STRONG AND SUSTAINABLE ENTREPRENEURS IN THAILAND 4.0 ERA.

ทิฆัมพร เพตราเวช
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับยุค Thailand 4.0 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการเสวนากลุ่ม กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแทนจากศูนย์วิจัยพืชสวนจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 1 คน ตัวแทนจากสำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 2 คน เกษตรกรต้นแบบ จำนวน 7 คน นักวิชาการ จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน และ เสวนากลุ่ม 30 คน และพื้นที่ในการวิจัยประกอบด้วย อ.ราชสีห์ อ.กันทรารมย์ อ.กันทรลักษ์ อ.ห้วยทับทัน และ อ.ยางชุมน้อย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า ได้แก่ มิติบุคคล มิติสถานที่ และทำการสรุปผลข้อมูล โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นระยะตามความเหมาะสม

จากการวิจัย พบว่า แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับยุค Thailand 4.0 ของชุมชนนั้น เกษตรกรต้องได้รับการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้ในเรื่องการทำเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสมกับพื้นที่เกษตรที่เป็นอยู่ มุ่งพัฒนาสินค้าเกษตรรูปแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรอินทรีย์ พัฒนาทักษะทางด้านการตลาดเพื่อสรรหาตลาดให้สอดคล้องกับลักษณะของผลผลิตทางการเกษตรของตนเอง รวมถึงการหาช่องทางขายสินค้าและเทคนิคการขาย การเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ที่สามารถนำเข้ามาเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงานทางการเกษตร การพัฒนาและเพิ่มคุณค่าสินค้าเกษตรให้มีความหลากหลาย สามารถตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าในยุคปัจจุบัน และสุดท้ายการปรับทัศนคติเพื่อเปิดรับและเรียนรู้สิ่งใหม่ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน การพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ที่กล่าวมา ควรดำเนินงานตามหลักรูปแบบวงจรคุณภาพ PDCA ที่ต้องมีการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงานทุกครั้ง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดและการมุ่งเสริมศักยภาพของเกษตรกร ควรได้รับการสนับสนุนและพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งตัวเกษตรกรเองต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในสถานการณ์ปัจจุบัน

คำสำคัญ

แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพ, เกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ, ผู้ประกอบการ, ยุค Thailand 4.0 (The guidelines for empowering the potential, Agriculturists in Sisaket province, Entrepreneurs, Thailand 4.0 era.)

Abstract

The research's objective is to discover the guidelines for empowering the potential of agriculturists in Sisaket province to be strong and sustainable entrepreneurs in Thailand 4.0 era. The research method was a qualitative approach by reviewing documents, in-depth interviewing from key persons and conducting focus groups interview. The respondents were consisted of one representative from Sisaket Provincial Horticultural Research Institution, two representatives from Sisaket Provincial Agricultural Office, seven representatives from role model farmers, fifteen academic representatives, which were totally twenty-five respondents. Also, thirty respondents for focus groups interview. The research areas covered Rasisalai district, Kantararom district, Kantalarak district, Huay Tab Tan district, and Yangchumnoi district in Sisaket Province. The research tools were in-depth interview and focus groups interview. The researcher rechecked data by applying triangulation technique including people dimension, place dimension and data conclusion by analyzing data constantly.

The research found that the guidelines for empowering the potential of agriculturists in Sisaket province to be strong and sustainable entrepreneurs in Thailand 4.0 era should develop agriculturist knowledge, develop agricultural product from tradition to organic, develop market to match with agricultural product image, seek for product channel distribution and selling technique, enhance technological knowledge that able to provide agricultural operation conveniently, develop and enhance agricultural product value to have more variety that would be able to satisfy customers' demand and lastly, adapt attitude to expose and learn new modern knowledge. The mentioned potential development in difference dimensions should follow Deming cycle which is including plan, do, check, act for gaining the most efficiency and effectiveness. In addition, in order to empower the potential of agriculturists, they should get support and develop from related departments and agriculturists themselves should quickly develop their potential in order to compete in a competitive current market.

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวาง และต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงานและโครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย การพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ ได้แก่ เศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่ขึ้น มีฐานการผลิตและบริการที่มีความเข้มแข็งและโดดเด่นในหลายสาขา และความร่วมมือกับมิตรประเทศทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี รวมถึงความร่วมมือกับประเทศในอนุภูมิภาคและอาเซียนมีความเข้มข้นและชัดเจนขึ้น ขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุนของไทยเพิ่มขึ้น ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนาครอบคลุมมากขึ้น และการบริการทางสังคมทุกด้านที่มีความครอบคลุมทั่วถึง ทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้นปัญหาความยากจนลดลง และคุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น

ในส่วนของเกษตรกรไทยในปัจจุบัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ชี้ให้เห็นถึงปัญหาของเกษตรกรไทยในปัจจุบัน พบว่า เกษตรกรไทยมีปัญหา 3 เรื่องหลัก เรื่องแรก คือ ทุน กล่าวคือเกษตรกรไทยขาดต้นทุน ทั้งเงินสดและเครื่องมือ รวมถึงที่ดินและทรัพยากรที่จะมาใช้ในการผลิต เรื่องถัดมาคือ ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร ในอดีตอาจมีการใช้ความรู้ทางการเกษตรแบบเดิมๆ ใช้วิธีที่คุ้นเคย ในขณะที่สถานการณ์ของโลกในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป แรงงานในภาคเกษตรน้อยลง แต่เกษตรกรไทยยังใช้

ความรู้เดิม จึงไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของตลาด เรื่องสุดท้ายที่เป็นปัญหาของการเกษตรไทย คือ เรื่องการตลาด เกษตรกรไทยเป็นเกษตรกรที่มีความขยันมากที่สุด แต่ผลผลิตกลับขายได้น้อยหรือขายได้ในราคาที่ไม่คุ้มกับทุน ทั้งหมดนี้ คือ โจทย์ที่เป็นวาระที่คณะรัฐมนตรีต้องคุยกับข้าราชการในกระทรวงเพื่อหาแนวทางขับเคลื่อนแก้ปัญหา ในส่วนของประเด็นสำคัญของแนวทางแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำนั้น เกิดจากปริมาณของมีมากหรือที่เรียกว่า Over Supply แต่ความต้องการน้อย ดังนั้นวิธีการแก้ไขคือ พยายามเปลี่ยนแปลงจากการทำสิ่งที่มากเกินไป ไปทำอย่างอื่นที่ตลาดยังต้องการอยู่ (มติชนออนไลน์. 2561) จะเห็นได้ว่าเกษตรกรไทยยังเป็นเกษตรกร 1.0 คือ เป็นเกษตรกรแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่ยังปลูกข้าวอยู่ หรืออาจจะมีการปลูกอย่างอื่นผสมผสาน มีพื้นที่เพาะปลูกน้อย เน้นใช้แรงงานคน และยังต้องดิ้นรนกับปัญหาสภาพอากาศ น้ำ และราคาพืชผลอยู่ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาเกษตรกรให้ไปสู่เกษตรกร 4.0 ที่เป็นเกษตรกรแบบ Smart Farming ใช้นวัตกรรมในการเพาะปลูก การจัดการ รวมไปถึงการตลาด รวมถึงร่วมมือกับสถาบันการศึกษางานวิจัย เพื่อควบคุมการผลิตให้ได้ตามที่ต้องการ มี 5 เรื่อง ที่เกษตรกร 1.0 ต้องเปลี่ยนสู่ 4.0 คือ 1) เปลี่ยนจากการเฝ้ารอโชคชะตาเป็นการใช้ข้อมูล และรับมือกับสภาพอากาศที่ไม่เป็นใจ 2) เปลี่ยนจากการใช้แต่แรงงานคนเป็นใช้เทคโนโลยีที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและใช้พลังงานคนไปกับการคิด การวางแผน การทำตลาด 3) เปลี่ยนจากการเน้นปริมาณไปสู่การเน้นมูลค่า จะมีประโยชน์อะไรถ้าปลูกได้ปริมาณเยอะขึ้นแต่รายได้ไม่ได้มากขึ้นตาม ยุคนี้เป็นยุคที่ผู้บริโภคเลือกสินค้าตามคุณภาพมากขึ้น 4) เกษตรกรที่ไม่สามารถเพิ่มมูลค่าได้เพราะมุ่งแต่การเพาะปลูกเพียงอย่างเดียว เก็บเกี่ยวได้ผลผลิตแล้วจบไป แต่ใน Supply Chain สินค้าเกษตรมีหลายขั้นตอน ต้องคิดแบบองค์รวมเพื่อเพิ่มมูลค่า 5) เงินลงทุนที่ใช้นั้นสูงกว่าการลงทุนซื้อขายฆ่าแมลง แต่ถ้าไม่ลงทุนต้องอยู่แบบเดิมต่อไป ฉะนั้นเงินทุนเป็นสิ่งจำเป็นแน่นอนสำหรับการพัฒนา ในแผนการของ Thailand 4.0 นั้น ภาคเกษตรสำคัญไม่แพ้ภาคอื่นๆ เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังอยู่ในภาคนี้ ฉะนั้นถ้าสามารถนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ได้จริง ไม่ใช่แค่เป็นการเพิ่มรายได้ แต่เป็นการเพิ่มความสามารถของคนไปในตัว ปัจจุบันรัฐบาล องค์กรขนาดใหญ่ และภาคการศึกษา เข้ามาลงทุนและช่วยเกษตรกรไทยอย่างมากและคาดว่าจะเห็นเป็นรูปเป็นร่างในอีกไม่ช้า

สำหรับจังหวัดศรีสะเกษ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงสลับทุ่งนา มีภูเขาและป่าไม้อยู่ทางตอนใต้ และพื้นที่จะค่อยๆ ลาดลงสู่ทิศเหนือและทิศตะวันตกมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษขึ้นอยู่กับภาคการขายส่งขายปลีก ภาคเกษตร และด้านการศึกษา เป็นสำคัญ พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับการทำนา ผลิตข้าวหอมมะลิที่ดีที่สุดออกสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ หอมและกระเทียมของจังหวัดศรีสะเกษขึ้นชื่อว่าเป็นผลผลิตชั้นเยี่ยมยังไม่มีที่ใดเทียบได้ พร้อมกับอาชีพใหม่ คือ สวนไม้ผล แต่กลับประสบปัญหาที่ต้องการการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความยากจน เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรต่อไร่ต่ำ ประชาชนไม่มีอาชีพที่มั่นคง มีการออมน้อย เป็นต้น ปัญหาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต เนื่องจากวัยแรงงานว่างงาน อพยพแรงงานออกนอกถิ่น คุณภาพการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน และปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ดินเสื่อมและขาดความสมบูรณ์ ระบบบริหารจัดการแหล่งน้ำยังขาดประสิทธิภาพ เป็นต้น (ข้อมูลทั่วไปจังหวัดศรีสะเกษ. 2561)

จากข้อมูลกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาของเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ จึงได้ทำการวิจัยนี้เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาความรู้เกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ ให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและยั่งยืน ตามหลัก Smart Farmer เพื่อให้เกษตรกรได้มีทักษะในการประกอบธุรกิจที่ถูกหลักวิธี พร้อมทั้งยกระดับการประกอบอาชีพของเกษตรกร และส่งเสริมให้เกษตรกรเรียนรู้ทั้งด้านการสรรหาทุน การเพิ่มความรู้ทางการเกษตร และด้านการตลาด ไม่ว่าจะเป็นวิธีการเพิ่มมูลค่า และการหาช่องทางสำหรับกระจายสินค้าของตนเองออกสู่ตลาด ควบคู่กับการพัฒนาให้จังหวัดศรีสะเกษ เป็นเขตเศรษฐกิจทางด้านสินค้าเกษตรของประเทศไทยในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับยุค Thailand 4.0

ขอบเขตของการวิจัย

แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับยุค Thailand 4.0 ใช้รูปแบบการวิจัยประยุกต์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย

- ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 25 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจากศูนย์วิจัยพืชสวน จำนวน 1 คน ตัวแทนจากสำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 2 คน เกษตรกรต้นแบบ จำนวน 7 คน และนักวิชาการ จำนวน 15 คน
- ผู้ให้ข้อมูลในการเสวนากลุ่มเกษตรกร จำนวน 30 คน

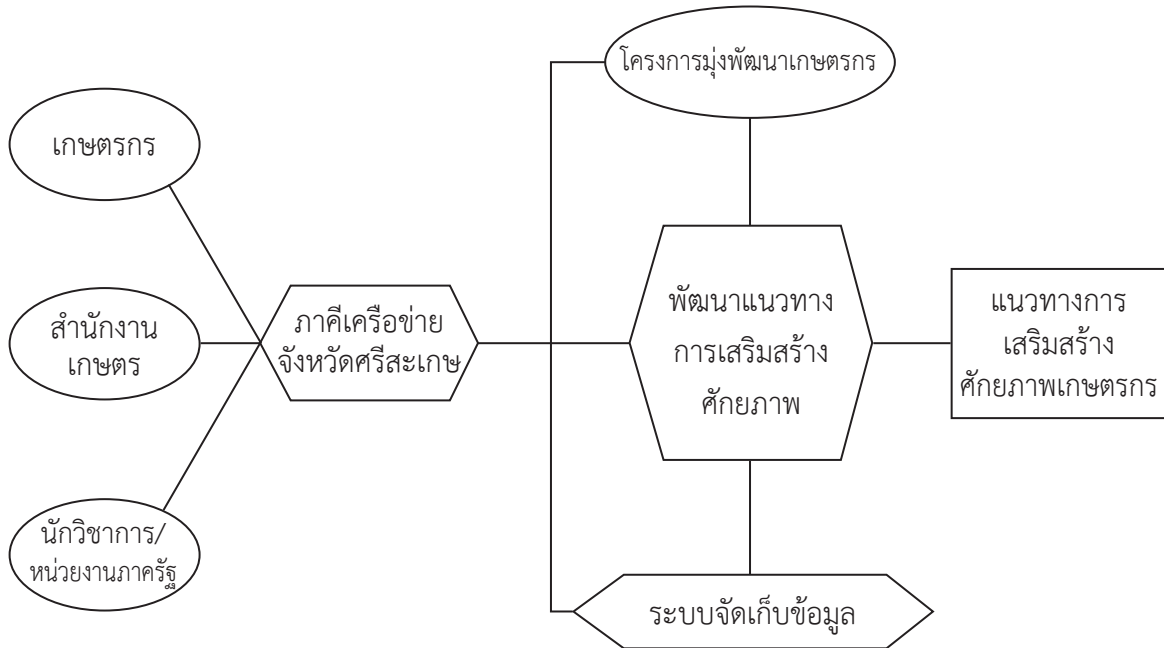
ด้านพื้นที่ในการทำวิจัยหลัก

อ.ราชไศล อ.กันทรารมย์ อ.กันทรลักษ์ อ.ห้วยทับทัน และอ.ยางชุมน้อย

ด้านเนื้อหา ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี แนวปฏิบัติและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- แนวคิดเกี่ยวกับ Thailand 4.0
- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกร (Smart Farmer)
- บริบทเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวความคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

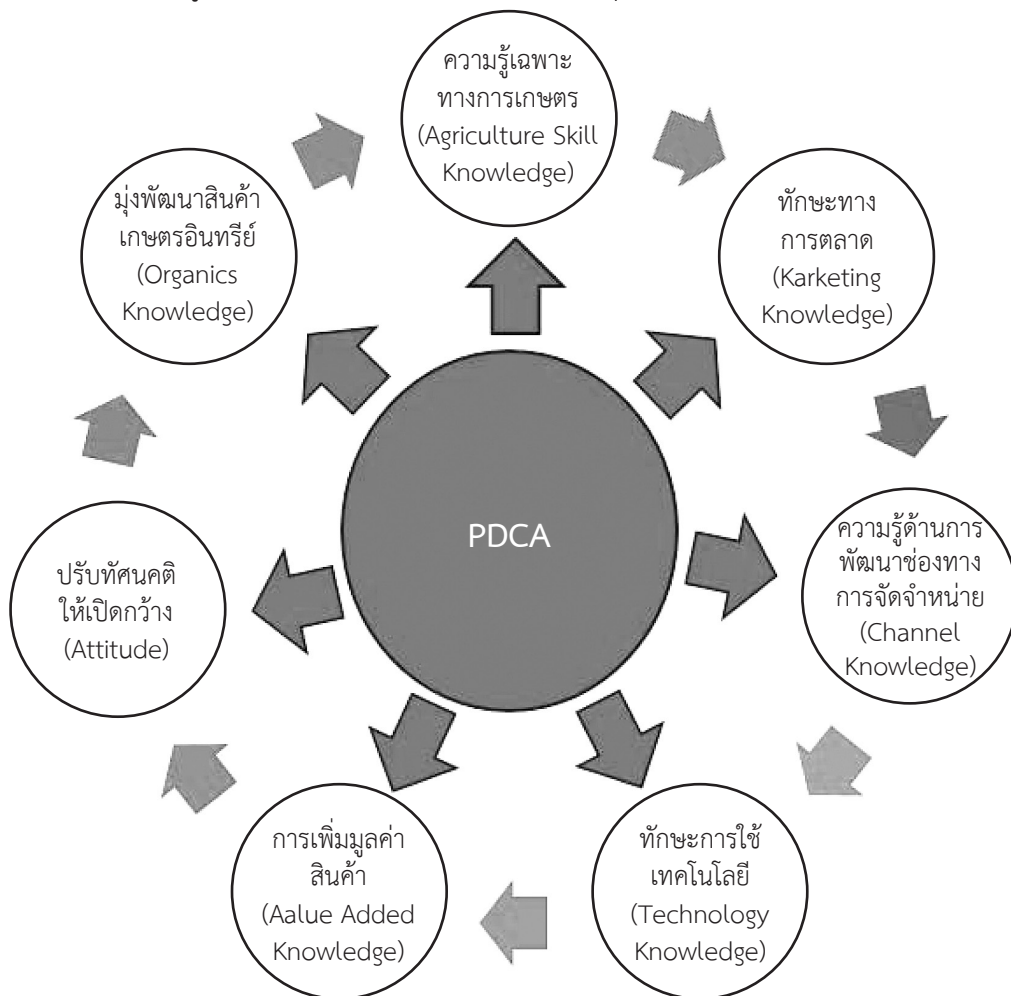
วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษาและเก็บข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการเสวนากลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ส่วน สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับยุค Thailand 4.0 ของชุมชนนั้น เกษตรกรต้องได้รับการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้เฉพาะทางการเกษตรกรรมที่ถูกต้อง (Agriculture Skill Knowledge) เพราะเกษตรกรรมหลายแขนงไม่ว่าจะเป็นทักษะการทำนา ทำสวน ทำไร่ ประมง เลี้ยงสัตว์ ล้วนแล้วแต่มีทักษะที่แตกต่างกัน มีองค์ความรู้ด้านการตลาด (Marketing Knowledge) เพื่อจะได้มีทักษะในการจำหน่ายสินค้าของตนเองออกสู่ตลาดที่กว้างขวางมากขึ้น มีองค์ความรู้ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Channel Knowledge) เพื่อจะได้รู้ทางกระจายสินค้าของตนเอง มีองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี (Technology Knowledge) เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน มีองค์ความรู้ด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร (Value Added Knowledge) เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าทางการเกษตร ให้มีความหลากหลาย พร้อมทั้งตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน ปรับทัศนคติให้เปิดกว้าง (Attitude) คือ การเปิดใจยอมรับและเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอ และมีองค์ความรู้ด้านการมุ่งพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Organics Knowledge) เนื่องจากแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันหันมาใส่ใจ

สุขภาพมากยิ่งขึ้น สินค้าที่มีความต้องการมากที่สุด คือ สินค้าปลอดสารพิษหรือสินค้าอินทรีย์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นเพื่อให้ภาคเกษตรกรรมของจังหวัดศรีสะเกษทันต่อเหตุการณ์ โดยได้รับการสนับสนุนและพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ พร้อมทั้งตัวเกษตรกรเองต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ที่กล่าวมา ควรดำเนินงานตามหลักรูปแบบวงจรคุณภาพ PDCA ที่ต้องมีการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงานทุกครั้ง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดและการมุ่งเสริมศักยภาพของเกษตรกร ควรได้รับการสนับสนุนและพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งตัวเกษตรกรเองต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในสถานการณ์ปัจจุบัน ในสถาบันการศึกษาควรมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังและนำไปพัฒนาการใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับยุค Thailand 4.0 ให้สอดคล้องกับบริบทของเกษตรกรแต่ละพื้นที่อย่างเหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรของตนเอง จนสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นองค์ความรู้แก่สาธารณชนต่อไปได้ จึงเกิดผังวงจรแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษในเป็นผู้ประกอบที่เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับยุค Thailand 4.0 ดังภาพ

ภาพที่ 2 ผังแนวทางการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ส่วน สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกร จังหวัดศรีสะเกษให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับยุค Thailand 4.0 ของชุมชนนั้น เกษตรกรต้องได้รับการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้เฉพาะทางการเกษตรกรรมที่ถูกต้อง (Agriculture Skill Knowledge) เพราะเกษตรกรรมหลายแขนงไม่ว่าจะเป็นทักษะการทำนา ทำสวน ทำไร่ ประมง เลี้ยงสัตว์ ล้วนแล้วแต่มีทักษะที่แตกต่างกัน มีองค์ความรู้ด้านการตลาด (Marketing Knowledge) เพื่อจะได้มีทักษะในการจำหน่ายสินค้าของตนเองออกสู่ตลาดที่กว้างขวางมากขึ้น มีองค์ความรู้ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Channel Knowledge) เพื่อจะได้รู้ทางกระจายสินค้าของตนเอง มีองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี (Technology Knowledge) เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน มีองค์ความรู้ด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร (Value Added Knowledge) เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าทางการเกษตร ให้มีความหลากหลาย พร้อมทั้งตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน ปรับทัศนคติให้เปิดกว้าง (Attitude) คือ การเปิดใจยอมรับและเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอ และมีองค์ความรู้ด้านการมุ่งพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Organics Knowledge) เนื่องจากแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันหันมาใส่ใจสุขภาพมากยิ่งขึ้น สินค้าที่มีความต้องการมากที่สุด คือ สินค้าปลอดสารพิษหรือสินค้าอินทรีย์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นเพื่อให้ภาคเกษตรกรรมของจังหวัดศรีสะเกษทันต่อเหตุการณ์ โดยได้รับการสนับสนุนและพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ พร้อมทั้งตัวเกษตรกรเองต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ที่กล่าวมา ควรดำเนินงานตามหลักรูปแบบวงจรคุณภาพ PDCA ที่ต้องมีการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงานทุกครั้ง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงที่สุดและการมุ่งเสริมศักยภาพของเกษตรกร ควรได้รับการสนับสนุนและพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งตัวเกษตรกรเองต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในสถานการณ์ปัจจุบันนั้น ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของภักดีณี ทาจันทร์ (2554) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน ในด้านการจัดทำแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแพรกษา อำเภอสองแคว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่กล่าวว่า ชุมชนต้องการพัฒนาศักยภาพในด้านการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาศักยภาพ คือ การฝึกอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยการเชิญวิทยากรหรือเจ้าหน้าที่เทศบาลมาบรรยาย ในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้นำชุมชนทุกระดับ การศึกษาดูงานหรือเชิญผู้นำชุมชนที่ประสบความสำเร็จในด้านการจัดทำแผนชุมชน มาบรรยายให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนทุกระดับในเขตเทศบาล นอกจากนี้เทศบาลควรเป็นเจ้าภาพหลักในกระบวนการจัดทำแผนชุมชน การจัดทำแบบฟอร์มและคู่มือ การจัดทำแผนชุมชนที่มีมาตรฐานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงการจัดประชุมซักซ้อมความเข้าใจกับผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชนก่อนเข้ารับการพัฒนาทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติจริง

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดา พันธุ์ณี (2555) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าอินทรีย์ในภาคเหนือของประเทศไทย: การประยุกต์ใช้แนวคิดห่วงโซ่มูลค่า ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร พบว่า การผลิต การจัดการ

ทรัพยากรมนุษย์ การตลาดและการจัดจำหน่าย และปัจจัยส่งเสริมทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยอันดับต้นๆ ที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร ในส่วนของความเป็นไปได้ในการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตพบว่า มีความเป็นไปได้ทั้งทางด้านการตลาด ด้านเทคนิค ด้านการบริหารจัดการ และด้านการเงิน ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัย เป็นประโยชน์ต่อการสร้างแนวทางการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร ได้แก่ การเพิ่มศักยภาพของเกษตรกร ได้แก่ การเพิ่มศักยภาพทางด้านการจัดการการผลิต การแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร และการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกร

ส่วนในการดำเนินงานตามรูปแบบวงจรคุณภาพ PDCA ที่ต้องมีการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการดำเนินงานทุกครั้ง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดและการมุ่งเสริมศักยภาพของเกษตรกรนั้น ได้สอดคล้องกับแนวคิดของบุญชัย เบญจรงค์กุล (2559) ได้ศึกษาแนวคิดเกษตรกรบวร พบว่า การคิดวิเคราะห์ วางแผนการจัดการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูก เพิ่มจำนวนและคุณภาพของผลผลิต ลดต้นทุน ลดเวลา ลดการสูญเสีย ทรัพยากร ไปสู่การจัดจำหน่ายถึงมือผู้บริโภค หรือเรียกว่า ‘จากต้นน้ำสู่ปลายน้ำ’ เป็นแนวทางให้เกษตรกรรุ่นใหม่นำไปปรับใช้และสามารถเป็นที่พึ่งพาแก่เพื่อนเกษตรกรและชุมชนได้อย่างดีเยี่ยม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. นำแนวทางที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปปรับปรุงและสอดแทรกในรายวิชาที่สอน เพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้ไปถ่ายทอดในชุมชนของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางด้านการตลาด การผลิต และกระบวนการพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการเกษตร รวมถึงการหาช่องทางการจัดจำหน่ายที่เหมาะสม
2. ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษา มุ่งเน้นพัฒนาเกษตรกร ตามหลักแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับยุค Thailand 4.0

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. เผยแพร่ข้อมูลแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับยุค Thailand 4.0 ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย
2. นำไปทดลองใช้และติดตามผลของ แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับยุค Thailand 4.0 เพื่อหาข้อบกพร่อง และปรับปรุงแนวทางแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จัดทำการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ ให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับยุค Thailand 4.0
2. เปรียบเทียบศักยภาพเกษตรกร ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร จังหวัดศรีสะเกษ ให้เป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและยั่งยืน สำหรับยุค Thailand 4.0

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2556). **คู่มือแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer.**
มปท : มปป.
- กระทรวงพาณิชย์. (2560). **MODIFY: Technology News.** เข้าถึงได้จาก <http://www.modify.in.th/17994>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2560). เข้าถึงได้จาก bangkokbiznews:
<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/641293>
- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. (2559). **พิมพ์เขียว Thailand 4.0**
โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน.
- กองพัฒนาการเกษตร. (2561). **การพัฒนา Smart Farmer.**
- กิตติ สิงห์คำ. (28 ธันวาคม 2560). **แนวทางการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ.**
(ทิฆัมพร เพตราเวช, ผู้สัมภาษณ์)
- ข้อมูลทั่วไปจังหวัดศรีสะเกษ.** (2561). ศรีสะเกษ, ประเทศไทย.
- ชัยพร นุรักษ์ดี. (2556). **Smart Farmer.** บทความ. เรียกใช้เมื่อ 17 มิถุนายน 2561 จาก
<https://www.gotoknow.org/posts/539387>
- ถนอมวรรณ สิงห์จ้อย. (2559). **ก้าวอย่างของเกษตรกรรุ่นใหม่สู่การเป็น Young Smart Farmer กำลังหลัก**
ของวงการเกษตรไทย. วารสารเคหการเกษตร, เดือน พฤศจิกายน, หน้า 183-185. เข้าถึงได้จาก
https://kehakaset.com/articles_details.php?view_item=312
- ธนินท์ เจียรวนนท์. (2560). **สร้างประเทศไทย 4.0 ให้เป็นจริงได้อย่างไร. (Lifestyle Magazine, ผู้สัมภาษณ์)**
- จิตรัตน์ โชคสุชาติและทรงยศจันทร์ ปิยะตันติ. (2554). **แนวทางการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายมังคุด**
จันทบุรี. งานวิจัย. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- บุญชัย เบญจรงค์กุล. (2559). **Smart Farmer เกษตรกรยุคดิจิทัลแนวคิดใหม่สร้างชาติสานต่อเกษตรกรไทย.**
บทความ. เรียกใช้เมื่อ 17 มิถุนายน 2560 จาก <https://brandinside.asia/smart-farmer-dtac-digital-agriculture/>
- บุญมี สุระโคตร. (4 มกราคม 2561). **แนวทางการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ.**
(ทิฆัมพร เพตราเวช, ผู้สัมภาษณ์)
- ปกป้อง ป้อมฤทธิ์. (2559). **Young Smart Farmer Thailand นั้น...สำคัญไฉน? วารสารเคหการเกษตร,**
เดือน พฤศจิกายน, หน้า 183-185. เข้าถึงได้จาก https://kehakaset.com/articles_details.php?view_item=312
- พงศ์พิพัฒน์ บัญชานนท์. (2560). **วิเคราะห์ไทแลนด์ 4.0: วิสัยทัศน์ชาติที่ยังขาดรายละเอียด.** บทความ.
เรียกใช้เมื่อ 18 พฤษภาคม 2561 จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-38527250>
- พิมพ์พิชา เกตุงาม. (2559). **ก้าวอย่างของเกษตรกรรุ่นใหม่สู่การเป็น Young Smart Farmer กำลังหลัก**
ของวงการเกษตรไทย. วารสารเคหการเกษตร, เดือน พฤศจิกายน, หน้า 183-185. เข้าถึงได้จาก

https://kehakaset.com/articles_details.php?view_item=312

ไพฑูรย์ ฝางคำ. (14 มิถุนายน 2561). แนวทางการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ.

(ทิฆัมพร เพตราเวช, ผู้สัมภาษณ์)

มติชนออนไลน์. (2561). **รณว.เกษตร ชี้ปัญหาเกษตรกรไทย 3 เรื่อง “ขาดต้นทุน-ความรู้-ขาดตลาด”.**

บทความ. เรียกใช้เมื่อ 6 กันยายน 2561 จาก https://www.matichon.co.th/politics/news_932039

ฤทัยชนก จริจจิตร. (2561). **เจาะลึก “Smart Farmer” แค่แนวคิดใหม่ หรือจะพลิกโฉมการเกษตรไทย.** บทความ.

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2553). **Smart Farmer Flagship และหลักการพัฒนา 4 ด้าน.** บทความ. เรียกใช้เมื่อ 26 กรกฎาคม 2561 จาก <http://mangobar.wordpress.com/about/>

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2553). **แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer.** บทความ. เรียกใช้เมื่อ 26 กรกฎาคม 2561 จาก <http://mangobar.wordpress.com/about/>

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2553). **ความสัมพันธ์ระหว่าง Smart Farmer กับ Smart Officer.** บทความ. เรียกใช้เมื่อ 26 กรกฎาคม 2561 จาก www.sptn.dss.go.th

สมชาย ชาญณรงค์กุล. (2559). **ดีแทค-รักบ้านเกิด-กรมส่งเสริมการเกษตร ประกาศผลเกษตรกรสำนึกรักบ้านเกิด ปี 2559.** เรียกใช้เมื่อ 17 มิถุนายน 2561 จาก <https://www.brandbuffet.in.th/2016/12/samnuek-rakbankerd-farmer-awards-2016/>

สาคร ศรีมุข. (2558). **การปฏิรูประบบการเกษตร : การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง.** บทความวิชาการ. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

สาวิตรี สิงห์คำ. (3 มกราคม 2561). แนวทางการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ. (ทิฆัมพร เพตราเวช, ผู้สัมภาษณ์)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 11 อุบลราชธานี. (2558). **ศรีสะเกษ รุกเมืองเกษตรสีเขียว ก้าวสู่ฐานการผลิตคุณภาพ-ท่องเที่ยวยั่งยืน ภายในปี2561.** **บทความข่าวประชาสัมพันธ์.** อุบลราชธานี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12.**

เอกนรินทร์ สิงห์คำ. (3 มกราคม 2561). แนวทางการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ. (ทิฆัมพร เพตราเวช, ผู้สัมภาษณ์)

Bangkok Bank. (2016). **Royal Thai Embassy, Washington D.C.** เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbanksme.com/article/10053>

Marketeer. (2561). **อนาคตเกษตรในไทยแลนด์ 4.0.** เรียกใช้เมื่อ 6 กันยายน 2561 จาก <https://marketeeronline.co/archives/7375>

แบบเสนอขอส่งบทความเพื่อการตีพิมพ์

การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับต้องมีเนื้อเรื่องสมบูรณ์ในฉบับ เขียนต้นฉบับเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ พิมพ์ต้นฉบับด้วยกระดาษขนาด A4 ภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้เป็นตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวอักษรขนาด 16 ตั้งค่านำกระดาษด้านบน (TOP) 2.5 เซนติเมตร ขอบล่าง (bottom) 2.5 เซนติเมตร ขอบซ้าย (left) 3 เซนติเมตร ขอบขวา (right) 2.5 เซนติเมตร และควรมีความยาวไม่เกิน 10 หน้า (ใส่เลขหน้าทุกหน้า)

คำแนะนำในการเขียนบทความวิจัย

1. ชื่อเรื่อง/บทความ (title) มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ขนาด 18 ตัวหนา
2. ชื่อ/ที่อยู่เขียน (author name & affiliation) มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยระบุชื่อผู้เขียนพร้อมด้วยสถานที่ทำงาน/หน่วยงาน และ e-mail ของแต่ละคนที่มีส่วนในงานวิจัยนั้น เรียงตามลำดับความสำคัญ
3. บทคัดย่อ (abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง ใช้ภาษาให้รัดกุมเป็นประโยคสมบูรณ์ และควรจบกล่าววัตถุประสงค์ ข้อค้นพบและสรุปผลที่ได้จากงานวิจัยนั้น ๆ โดยให้เขียนเป็นความเรียง ไม่ควรมีคำย่อ ควรจะมีย่อหน้าเดียว โดยเขียนเป็นความเรียง ความยาวไม่เกิน 300 คำ
4. คำสำคัญ (keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 5 คำ
5. บทนำ (introduction) เป็นส่วนของความสำคัญที่นำไปสู่การวิจัย สรุปความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา การตรวจเอกสาร พร้อมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และไม่ควรใส่ตารางหรือรูปภาพ
6. วิธีดำเนินการวิจัย (materials and methods) อธิบายเครื่องมือ และวิธีดำเนินการวิจัยให้กระชับและชัดเจน ให้บอกรายละเอียดสิ่งที่นำมาศึกษา จำนวน ลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา การสุ่มตัวอย่าง วิธีหรือมาตราที่ใช้ศึกษา วิธีการเก็บข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้
7. ผลการวิจัย (results) บรรยายสรุปผลการวิจัยอย่างกระชับ หลีกเลี่ยงการใช้คำซ้ำซ้อน ซึ่งมีความหมายตรงกับคำอธิบายที่มีอยู่แล้วในตารางหรือรูปภาพประกอบ แต่ได้สาระครบถ้วน อยู่ด้านบนในกรณีที่เป็นตาราง เพื่อให้ทราบวาทารางนั้นสื่อถึงเนื้อหาเรื่องใด ส่วนภาพและแผนภูมิ ควรมีคำอธิบายอยู่ด้านล่าง การเรียงลำดับภาพ ตาราง หรือแผนภูมิ ควรเรียงลำดับเนื้อหาของงานวิจัย และต้องมีการแปลความหมายของผลที่ค้นพบหรือวิเคราะห์
8. อภิปราย (discussion) วิเคราะห์ เปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่มาก่อนหน้าอย่างมีหลักการ อาจมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต และแนวทางที่จะนำไปใช้ประโยชน์
9. ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์และการใช้วิจัยในครั้งต่อไป

10. คำขอบคุณหรือกิตติกรรมประกาศ (acknowledgment) ควรจะมีเพื่อแสดงคำขอบคุณสำหรับแหล่งทุนสนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลืองานวิจัยและเตรียมเอกสาร

11. เอกสารอ้างอิง (references) เรียงลำดับเอกสารภาษาไทยก่อนภาษาอังกฤษ และเรียงลำดับตามตัวอักษร ตามจำนวนผู้เขียน กรณีผู้เขียนคนเดียวกันให้เรียงตามปี

12. ส่งไฟล์เอกสาร DOC หรือPDF มาที่ tuanakarate@hotmail.com

การอ้างอิงเอกสารในเนื้อเรื่องของบทความวิจัย

การอ้างอิงเอกสารในเนื้อเรื่องเป็นการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่อง เริ่มต้นด้วย ชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยปีที่เผยแพร่เอกสารนั้น ถ้าเป็นเอกสารภาษาอังกฤษให้ใช้เพียงนามสกุลนำหน้า แล้วตามด้วยปีที่เผยแพร่เอกสาร ถ้ามีผู้แต่ง 2 คนให้ใส่ชื่อทั้ง 2 คน โดยใช้คำว่า “และ” ถ้าเป็นภาษาอังกฤษใช้ “&” แต่ถ้ามากกว่า 2 คน ให้ใช้ชื่อเฉพาะคนแรก แล้วตามด้วย “และคณะ” ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ “etal..” เช่น (อเนก และคณะ, 2548) หรือ อเนก และคณะ (2548) (Cauliflower & Flower, 2008) (Lerdau et al., 2012) หรือ Lerdau et al. (2012) กรณีที่เป็น ผู้แต่งคนเดียวกันให้ใช้อักษรกำกับ เช่น (Lopez et al., 2008a, b) แล้วแต่โครงสร้างประโยค การเรียงลำดับของเอกสารอ้างอิงให้เรียงตามปีที่พิมพ์ก่อน แล้วตามด้วยการเรียงลำดับตัวอักษร เช่น (Owen et al., 2003; Loreto et al., 2007; Monsoon et al., 2007)

เอกสารที่อยู่ระหว่างการตีพิมพ์ (in press) ในกรณีที่ได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์โดยวารสารนั้นแล้ว ใช้คำว่า in press และใส่ในรายการอ้างอิง เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ (unpublished citation) ได้แก่ (abstract) รวมทั้งเอกสารที่เพิ่งจะส่งเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ (submitted) การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล (personal communication) การสังเกตโดยบุคคล (personal observation) ให้อ้างไว้ในเนื้อหาของบทความด้วย โดยระบุเป็น unpublished เช่น (Frost & Liang, unpublished; Norby, pers. Comm.; Fitter pers. obs.) แต่ไม่ต้องใส่ในรายการอ้างอิงเอกสารท้ายเล่ม

การอ้างอิงเอกสารท้ายเล่มให้อ้างอิงตามหลักเกณฑ์ระบบ APA (American Psychological Association)

1. การเขียนรายการอ้างอิงจากหนังสือ

ชื่อ – สกุลผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อหนังสือ/(ครั้งที่พิมพ์)./เมืองที่พิมพ์./สำนักพิมพ์.เช่น กองชัย อภิวัฒน์รังสรรค์. (2523). บริษัทข้ามชาติ: โฉมหน้าใหม่จักพรรดินิยม (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Stack, G., & Campbell, J. (Eds.).(2000). Engineering the human genome: An exploration of the science and ethics of altering the genes we pass to our children. New York: Oxford University Press.

2. การเขียนรายการอ้างอิงจากวิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ระดับวิทยานิพนธ์ ชื่อสาขาวิชาหรือภาควิชา
ชื่อคณะ ชื่อมหาวิทยาลัย. เช่น

อภินันท์ ไม้งาม. (2541). **คุณลักษณะของแรงงานตามความต้องการของผู้ประกอบการโรงงาน
อุตสาหกรรมในจังหวัดชลบุรี**. ปริญญาโท กศ.ม. วาชาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

3. การเขียนรายการอ้างอิงจากบทความ

ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปีที่พิมพ์).// ในชื่อบรรณาธิการ (ถ้ามี).// ชื่อหนังสือ.// เลขหน้า.// เมืองที่พิมพ์.//
สำนักพิมพ์. เช่น

ชัยพร วิชาวุธ. (2518). **การสอนในระดับอุดมศึกษา**. ในการสอนและการวัดผลการศึกษา,
หน้า 1 – 30. พระนคร: ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

4. บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่.// (เล่มที่).// เลขหน้า. เช่น
ประภาวดี สืบสนธิ์. (2533). **การพัฒนาการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ใน
ประเทศไทย**. วารสารห้องสมุด, 34 (9), 14 – 31.

Baldwin, C.M., Bevan, C., & Beshalske, A (2000). **At-risk minority populations in a
church-based clinic: Communicating basic needs**. Journal of Multicultural
Nursing & Health, 6(2), 26 – 28.

5. เอกสารวิชาการอื่น ๆ

ชื่อผู้เขียน หรือหน่วยงาน.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่องหรือชื่อหนังสือ.// ประเภทเอกสาร.// สถาบันหรือ
หน่วยงานที่จัดพิมพ์, เมืองที่พิมพ์. จำนวนหน้าทั้งหมด. เช่น
ทวีศักดิ์ ชโยภาส. (2544). **แมลงศัตรูปาล์มน้ำมันในประเทศไทย**. เอกสารวิชาการ. กองกัญและ
สัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร, กรุงเทพฯ. 126 หน้า.

6. การเขียนรายการอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ต และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// (ประเภทของสื่อ).// สถานที่ผลิต.// ชื่อผู้ผลิตหรือผู้เผยแพร่.//
วัน เดือน ปี ที่เข้าถึงข้อมูล.// จาก/ชื่อ แหล่งข้อมูลหรือที่อยู่ที่ใช้สืบค้นในอินเทอร์เน็ต. เช่น
ไพโรจน์ อุลิต. (2546). **บทเรียนออนไลน์ วิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์**.

<http://it.ripa.ad.th/courseware2/> เข้าถึงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2547.

Chou, L., McClintock, R., Moretti, F., & Nix, D.H. (1993). **Technology and education:
New wine in new bottles: Choosing pasts and imagining educational future**.
<http://www.ilt.columbia.edu/publications/newwine1.html>
Retrieved August 24, 2000. Institute for Learning Technologies: Columbia University.

**แบบเสนอขอส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารงานวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ**

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
 ตำแหน่ง.....วุฒิการศึกษา.....
 สถานที่ทำงาน.....
 ชื่องานวิจัย (ภาษาไทย).....

 ชื่องานวิจัย (ภาษาอังกฤษ).....

สถานที่ติดต่อที่สะดวก (กรอกข้อมูลที่อยู่เพียงสถานที่เดียวเท่านั้น)

ที่อยู่ปัจจุบัน

เลขที่.....หมู่.....ตรอก/ซอย.....
 ถนน.....แขวง/ตำบล.....
 เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
 รหัสไปรษณีย์.....โทรสาร.....
 โทรศัพท์.....มือถือ.....

ที่ทำงาน

เลขที่.....หมู่.....ตรอก/ซอย.....
 ถนน.....แขวง/ตำบล.....
 เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
 รหัสไปรษณีย์.....โทรสาร.....
 โทรศัพท์.....มือถือ.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว
☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ร่วมงานตามชื่อที่ระบุในบทความ

ลงชื่อ.....
 (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

